A-000357

23rd August, 1982
(Monday)
1 Bhadra, 1904 S. E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

		Pages
Oral Answers to Questions	...	1
Short Notice Questions and Answers	...	24
Business of the House	..	33
Matters Under Rule 329 :		
re : Hunger Strike by the Employees of the Office of the Commissioner for Government Examinations	...	33
re : Laying of an Approach Road to the Harijan Colony at Kalleda Village, Jagtial Taluk, Karimnagar District	..	36
Condolence Motion :		
re : On Demise of Attuluri Sarveswara Rao, former Member of A. P. Legislative Assembly	...	37
Calling Attention Matters :		
re : Severe Beating of two Agricultural labourers by the landlords of Vedurupaka village in East Godavari District	...	'39
re : Non-functioning of the X-ray Unit at Government General Hospital, Kurnool	...	41
re : Non-utilisation of the Sugar Cane cess for Development of Roads in Chittoor District	...	42
re : Non-payment of wages to Beedi Workers in Mahaboobnagar District	...	44
Papers laid on the Table	...	46
Annual Financial Statement (Budget) for 1982-83 :		
—Demands for Grants	...	47
Medical and Health Services		

Printed by the Director of Printing, Government of Andhra Pradesh
at Siddeshwar Printers, Market Street, Secunderabad.
1987

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker :	
Deputy Speaker :	Sri A. Eswara Reddy
Panel of Chairmen :	1. Smt. D. Indira
	2. Sri D. K. Samarasimha Reddy
	3. Sri B. Niranjana Rao
	4. Sri V. Sobhanadeeswara Rao
	5. Sri K. Govinda Rao
	6. Sri C. N. Reddy
Secretary :	Sri E. Sadasiva Reddy
Joint Secretary :	Sri D. L. Narasimham
Deputy Secretary :	Sri M. Ramanadha Sastry
Assistant Secretaries	1. Sri S. Purnananda Sastry
	2. Sri M. Viswanatham
	3. Sri J. V. Ramana Murthy
	4. Sri P. Bashaiah
	5. Sri A. V. G. Krishna Murthy
	6. Sri M. V. Hanumantha Rao
	7. Sri N. Pattabhirama Rao
	8. Sri Habeeb Abdur Rahman
Chief Reporter :	Smt. M. V. S. Jayalakshmi

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Twenty Seventh Day of the Twelfth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday the 23rd August, 1982

The House met at Half-past Eight of the Clock

(Mr. Deputy Speaker in The Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

Mr. Deputy Speaker : On No. 261 was withdrawn. Now let us take on No. 262.

Proposal to write of Loans given to Ryots for Digging Irrigation Wells

262—

*9735-Q. — Sri Poola Subbaiah :—Will the Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether the Government propose to write off the loans given to the ryots, for digging irrigation wells if water is not struck due to hard rock ;

(b) whether orders have been issued to this effect for the relief of the said ryots ; and

(c) if so, whether a copy of the G. O. be placed on the Table of the House ?

సహకార శాఖమంత్రి (శ్రీ ఎస్. అమరనాథరెడ్డి) :

(ఎ, బి) లేదండి.

* An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

(సి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల): —సేద్యపు బావులు ప్రభుత్వము గాని ఋణాలిచ్చారు. కాని కొన్ని బావులు ఫెయిల్ అవుతున్నాయి. ఫెయిల్ అయిన తరువాత మనమేమీ చేయలేము కదా. ఎక్కడెక్కడయితే బావులు ఫెయిల్ అయినాయో, వాటికి కొద్ది ఖర్చు తీసుకొని, మిగతా అమౌంటును రైటాఫ్ చేయడం ఎంతయినా న్యాయముగా వుంటుంది. జియాలజిస్ట్ అధికారులు సర్వే చేసిన తరువాతనే ఏదో వారు బావులు త్రవ్వేవారు. అందువల్ల ఫెయిల్డ్ వెల్స్‌కు రైటాఫ్ చేస్తామని ఇదివరకే ఒప్పుకున్నారు. దానిమీద జి. ఓ. ఇస్యూ చేయవలసిన ఆవశ్యకత యింత వుంది. కాపని ఎవరికీ వీలులేదు.

శ్రీ ఎస్. అమరనాథరెడ్డి: —ఇప్పటికే ప్రభుత్వము ఏమి చేశారని అన్నారు కాని వ్యవసాయాభివృద్ధి బ్యాంకునకు సంబంధించి ఫెయిల్ వెల్స్ ఫండని ఒకటి 50 లక్షలతో క్రియేట్ చేసి, ఎక్కడయితే గట్టిగా న్యాచురల్‌గా రాయి పడి, నీరు లేకపోవడమో, లేక నీళ్లు వచ్చినా వ్యవసాయానికి సరిపడే విధంగా నీరు రానపుడు, అటువంటి ప్రదేశాలలో, వారుతీసుకొన్న అప్పులపై 25 పర్సెంట్ అవుట్‌స్టాండింగ్ లోనుపైన సబ్సిడీ యివ్వాలని, అక్రూడ్ ఇంటరెస్ట్ తీసివేయాలని, వ్యవసాయాభివృద్ధి బ్యాంకుకు ఆదేశించడం జరిగింది. వ్యవసాయానికి సంబంధించి, జిల్లాలలో కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడానికి ఉండున్న రీజినల్ ఆఫీసరును ఇక్కడకు అప్లికేషన్స్ పంపించే పద్ధతిని అవలంబించిన తరువాత, కొన్ని రోజులకు అది సఫలీకృతము కాలేదని ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన తరువాత, నేను జిల్లా కలెక్టరుతో, రీజినల్ ఆఫీసరు, జిల్లా కోపరేటివ్ ఆఫీసరు వీరిద్దరితో ఒక కమిటీని వేసి, స్మాల్ ఫార్మర్స్‌కు సంబంధించిన ఫెయిల్డ్ వెల్స్ ఎక్కడయినా వుంటే, అక్కడి కక్కడే నిర్ణయంచేసి, వ్యవసాయాభివృద్ధి బ్యాంకునకు సిఫారసు చేయవలసిందిగా, వారితో చెప్పడం జరిగింది. 4 లక్షల, 96 వేల రూపాయలను ఫెయిల్డ్ వెల్స్‌కు సంబంధించి వ్యవసాయాభివృద్ధి బ్యాంకునకు రిలీజు చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు (ఉదయగిరి): —మొదటే నీళ్ల పడక, "రామ రామ" అని అనుకొంటూ వుంటే, ముగ్గురికి భోజనం పెట్టమని అన్నారు. నీరు పడక, బండరాయిపడి, వాళ్లు చస్తూవుంటే, 25 పర్సెంట్ మేము పెంచుతాము, మీరు 75 పర్సెంట్ కట్టమని మంత్రిగారు చెప్పడం ఏ మాత్రం సమంజసంగా లేదు. తీసుకొన్న లోనంతా ఖర్చుచేసి, వారు బాధపడుతూ వుంటే, వాళ్లు ఎక్కడనుండి తీసుకొని వచ్చి డబ్బు కడతారు? మానవతా దృష్టితో ఆలోచనచేసి, 25 పర్సెంట్‌ని 100 పర్సెంటుకు పెంచేవిధంగా వ్యవసాయాభివృద్ధి బ్యాంకునకు ఆదేశాలు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వము సిద్ధంగా వుందా? కోపరేటివ్ డిపార్టుమెంట్ ద్వారా లక్షల రూపాయలు నష్టమైపోతున్నది.

మీరిచ్చిన 4 లక్షలతో పోల్చి చూస్తే, మొత్తము 16 లక్షలు అయివుండేవి ఫెయిల్డ్ వెల్స్‌కు. అటాంటప్పుడు దీన్ని ఎందుకు అంగీకరించరు ?

శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి : —దీనిని స్మాల్ ఫార్మర్స్‌కు పెట్టాము. మనకున్న నిధులను దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఇప్పుడుకే, స్మాల్‌ఫార్మర్స్‌కు డి. పి. ఎ.పి; సబ్సిడీ గాని, ఐ. ఆర్. డి. పి; సబ్సిడీ గాని ఈ విధంగా వారికి 33 పర్సెంట్ సబ్సిడీ వుంటుంది. ఇది కొంత యాడ్ చేస్తే, నిజంగా 50–60 పర్సెంట్ వాళ్ళు కట్టేది వుండదనే వుద్దేశ ముతో దీనిని పెట్టడం జరిగింది. మీరు చెప్పిన అభిప్రాయాన్ని కూడా ప్రభుత్వము ఆలోచనచేసి, మొత్తము మీద ఎన్ని ఫెయిల్డ్‌వెల్స్ అయినాయి ? ఎంతమంది రైతులకు సహాయం చేయాలి ? ఎంత నిధులుండాలి అనేది దృష్టిలో పెట్టుకొంటాము. రైతులకు ఇంకా కొంత పెద్ద సహాయం చేయటానికి ప్రభుత్వము వెనకాడదు. వారు చెప్పిన సలహాను పరిశీలన చేయిస్తాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి (గద్వాల) :—ఈ సంవత్సరము ఎవరయితే స్మాల్ ఫార్మర్స్ స్కీము క్రింద లోను తీసుకోవడం జరిగిందో, జియో ఫిజిస్ట్ ఫిక్స్ చేసిన పాయింట్ లోపల త్రవ్వకముందే, లేదా త్రవ్వినాకూడా, ఫెయిల్ అయిన బావులు ఎన్ని వున్నాయో, వాటి మొత్తాన్ని రైటాఫ్ చేయాలంటే ఫయినాన్సియల్ కమిట్‌మెంట్ ఎంత వుంటుంది?

శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి : —ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో సుమారు 15 లక్షల బావులు వున్నాయి. ఎన్ని ఫెయిల్ అయినాయో సర్వే అవసరము. **I will get the information and pass on to the Members. Or if there is a separate question, I will answer.**

శ్రీ బి. నారాయణస్వామి (తెక్కలి) :—మా జిల్లాకు సంబంధించినంత వరకు అక్కడ కూడా అదే పరిస్థితి వుంది. వెల్స్ బండరాయి కారణం చేతగాని, లేదా వ్యవసాయానికి తగినన్ని నీరు పడకపోవడంవల్ల గాని, అని మంత్రి గారు చెబుతున్నారు. నేను ఒకటి చెబుతాను. మొదటి సంవత్సరము కావలసిన నీరు వచ్చింది. 2వ సంవత్స రము డ్రాప్ కూడా నీరు లేకుండా పోతున్నది. అది ఫెయిల్డ్ బావి క్రిందకు వస్తుందా లేదా? రీజినల్ ఆఫీసరు, కలెక్టరుతో కమిటీని ఏర్పాటు చేసి, అక్కడికక్కడే డిసైడ్ చేయాలని చెప్పామని అన్నారు. అది మాత్రం తొందరగా జరగడం లేదు. ఫెయిల్డ్ వెల్స్‌కు ప్రభుత్వ సబ్సిడీ వుందని చాలా మంది రైతులకు తెలియదు. ఫెయిల్డ్ వెల్స్ క్రింద మంత్రి గారు 25 పర్సెంట్ మాత్రమే ఏర్పాటు చేశామని అన్నారు. ఇక్కడ ఫెయిల్డ్ వెల్స్ క్రింద, ఇపుడు 25 పర్సెంట్ యివ్వడం లేదు. ఇపుడు 25 పర్సెంట్‌ను 100 పర్సెంటుకు పెంచుతారా ?

శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి :—దీనికి ప్రభుత్వ ఆదేశములో ఏమి చెప్పబడి వుందంటే

"The dug well, when met with the sheet-track, which cannot be blasted or where the cost of blasting is prohibitive, the bore-well, dug well, which is not able to yield water adequate enough to cultivate atleast one acre - the depth should not be less than 50' - the subsidy sanctioned above, which will be met from the amount available for the "failed well subsidy fund" - contributed by the Agricultural Development Bank, shall be available only to the farmers whose holdings do not exceed 5 acres of wet land, or 10 acres of dry land - or combination of both wet and dry ratio of 1 ; 2".

అందువల్ల ఈ కార్యక్రమం పైన, మనం ఎవరైతే వారికి అదేవిధంగా ఇవ్వడం జరిగిందో అవి అప్పుడు నిధులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇవ్వడం జరిగింది. వారు చెప్పింది కూడా దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఒక సంవత్సరము నీరుపుండి, మరొక సంవత్సరము నీరు లేకపోతే అది ఖచ్చితంగా ఫెయిల్డ్ క్రిందకు వస్తే, మనం అపుడు అన్నిటిని రద్దు చేస్తే, మనం తెచ్చుకొన్న డబ్బుకు, ఎ. ఆర్. డి. సి; రిజర్వు బ్యాంకుతో ఇబ్బంది వస్తుంది. వారు చెప్పినట్లు మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎన్ని పెయిల్డ్ వెల్సు ఉన్నాయి అనేది సర్వే చేసిన తరువాత వారికి ఏ విధంగా సహాయం చేయాలి అనేది చూడాలి.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :— ఈ ఫైల్డ్ వెల్సుకు ఎగ్జమ్షన్ చేసేందుకు కలెక్టరు స్థాయిలో విచారణ చేసేదుంకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. దాని పర్యవసానంగా పేదరైతులు వారు పొందే ఏగ్జమ్షన్స్ విషయంలో జాప్యం అవుతున్నది. కాబట్టి ఎ. డి. బి. బ్యాంకు స్థాయిలోనే కేసులు పరిష్కారం చేసుకోవడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆదేశాలు యిస్తారా? ఎక్కడ అయితే డి. ఆర్. డి. ఏ పేద రైతుకు దొరకదో దానికి 25 శాతం బదులు 50 శాతం యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? సానుభూతితో యీ వ్యవహారం చూస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి :—సానుభూతికి ఏమి తక్కువ లేదు. మన నిధులు మొత్తం బావులకు ఏగ్జమ్షన్స్ యివ్వడానికి ఎంత వరకూ సరిపోతాయి అనేది దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయాలి. ఇపుడు సమరసింహారెడ్డిగారు మిగతా ప్రతిపక్షనాయకులు చెప్పినట్లు టోటల్ ఫైల్డ్ వెల్ 1971 సంవత్సరం తరువాత జి. ఓ. యిచ్చిన తరువాత అప్పుతీసుకున్నవారు అగ్రికల్చరల్ డెవలప్‌మెంటు బ్యాంకులో ఎంతమంది ఉన్నారు. దీనికి ఎంతమొత్తం కావాలి దీనిలో సన్నకారు, పెద్దకారు రైతులు ఎంతమంది ఉన్నారు అనేది సర్వే చేయించి యీ మొత్తం ఏ విధంగా వాడుకోవాలన్నది తప్పక సానుభూతితో ఆలోచించి రైతులకు సహాయం చేయడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగర్ (...): — రైతు పంటలు ఫైల్ అయినా లేదా బ్యాంకులు ... డైరెక్టరు, ... క్రింద ఉన్నవారికి అప్పు ... బ్యాంకు ... జి. ఓ. యిస్తారా?

Sri N. Amarnath Reddy :- Sir, I will make all the Presidents of the Agriculture Development Banks of all the districts as Members of that Committee. The Collector will be there, and Regional Manager will be there. The Presidents of the Agriculture Development Bank and the Chairmen will be the Members of the Committee and they will decide.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి (...): — రైతులకు ఏదో చేస్తున్నామని అంటున్నారు. ... రైతులు ... బావులలో 15 నుంచి 20 ... యిస్తున్నారు. ... స్వంతంగా ... త్రవ్వకున్న బావులు. ... స్వంతంగా త్రవ్వకున్నవారికి కూడా అవి ఫైల్ అయితే యీ రూల్సు ... రావాలి. ఎందుకంటే వాటర్ ... రిసోర్స్ అయినపుడు ... పెద్ద ప్రాజెక్టులు ... 10 వేల ... ఖర్చుతో యీ ప్రాజెక్టుకు 70 ... 500 ... పెట్టి వస్తున్నవి. రైతులకు ఏదో చేస్తామని వాగ్దానాలు చేస్తున్నారు కాని వారి బావులు ఫైల్ అయితే వారి ... పోతున్నవి. అందువల్ల ... ఫైల్ అయినపుడు సగం అయినా నష్టపరిహారం యివ్వాలి. అంతేకాకుండా ప్రయివేటుగా త్రవ్వించుకున్న వారికి కూడా యీ నష్టపరిహారం అందేట్లు చూస్తారా?

శ్రీ ఎన్. అమరనాథరెడ్డి :- - ఇది దేశంలో వ్యవసాయ అభివృద్ధి బ్యాంకులు ద్వారా అప్పులు యిచ్చిన వారికి బావులు విఫలం అయితే వారికి ఆ రూల్సు వర్తిస్తున్నాయి. కాని గౌరవ సభ్యులు ప్రయివేటువారికి కూడా వర్తించాలన్నారు. కాని యిపుడు ఉన్న పరిస్థితులనుబట్టి నిధులు కొరత అడ్డువస్తున్నది.

Collection of Share Capital for Gurajala and Tenali Sugar Factories

263—

*8772-Q.—Sri G. Mallikarjuna Rao (Gurajala) :—Will the Minister for Sugar Industries be pleased to state:

(a) the amount of share capital collected for Gurajala and Tenali Sugar Factories in Guntur District ;

(b) when foundation-stones were laid for the said factories ;

(c) the amount spent so far on the said factories ; and

(d) the present stage of the same ?

చక్కెర పరిశ్రమలశాఖా మంత్రి (శ్రీ పి. బాలాగౌడ్) :—

(ఎ) ఈ రెండు ఫ్యాక్టరీలు క్రింది వివరించిన రీతిగా వాటా మూల ధనాన్ని వసూలు చేశాయి :—

	నాగార్జున సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ, గురజాల	అన్నపూర్ణ సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ, తెనాలి
	[రూ. లక్షలలో]	
సభ్యులు	49.32	60.65
ప్రభుత్వం	188.00	182.00
	237.32	242.65

(బి) ఫ్యాక్టరీ పేరు — శంకుస్థాపన చేసిన తేది.

ఫ్యాక్టరీ పేరు	శంకుస్థాపన చేసిన తేది.
(1) నాగార్జున సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ, గురజాల	2-9-1974
(2) అన్నపూర్ణ సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ, తెనాలి.	7-11-1978

(సి) ఇప్పటి వరకు ఖర్చు వివరాలు యిలా వున్నాయి :—

	ఖర్చుచేసిన మొత్తం (రూ. లక్షలలో)	
(1) నాగార్జున సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ లిమిటెడు, గురజాల.	యంత్రాలు	215.00
	సివిలు పనులు	8.47
(2) అన్నపూర్ణ సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ లిమిటెడు, తెనాలి.	యంత్రాలు	20.00
	సివిలు పనులు	39.60

(బి) ఆర్థిక సంస్థలు ఇదివరలే రిగ్గి ఋణాలు విడుదల చేసినందున, ఫ్యాక్టరీలు 1983–84 గానుగాడు కాలానికి సిద్ధమయ్యే లాగున శీఘ్రతరమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :—మన ప్రభుత్వం సహకార రంగంలో యీ ఫ్యాక్టరీలు ఎంత ప్రగతి సాధిస్తున్నవో స్పష్టంగా అర్థం అవుతున్నది. గురజాలలోని నాగార్జున సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీ 1974 లో స్థాపన చేశారు. అది 1984 కు ప్రొడక్షన్‌కు వస్తుందని చెబుతున్నారు. అంటే 10 సంవత్సరాలు పట్టుతున్నది. ప్రజల వద్దనుండి డబ్బు వసూలు చేసి యీ ఫ్యాక్టరీలు నిర్మాణం చేస్తున్నపుడు యింతకాలం జాప్యం జరగడానికి కారణం ఏమిటి ? దానికి ప్రత్యేక పరిస్థితులు ఏమైనా ఉన్నాయా? ఇపుడు అయినా ప్రభుత్వం పెట్టిన టైము లిమిట్ లోపల ప్రొడక్షన్ స్టార్టు అవుతుందా? ఈ జాప్యంవల్ల నష్టపోయిన రైతుకు అతను యిచ్చిన డబ్బుమీద వడ్డీ చెల్లిస్తారా?

శ్రీ టి. బాలాగౌడ్ :—ఈ జాప్యం ఎందుకు జరిగిందో గౌరవసభ్యులకు తెలియనిది కాదు. 1978–1979 లో యీ షుగర్ డీ కంట్రోలు అయిన తరువాత ఫ్యాక్టరీలకు అనేక నష్టాలు వచ్చినవి. ఫైనాన్సియల్ ఇనిస్టిట్యూషన్స్‌నుండి డబ్బు తీసుకొని చేయడంలో ఆలస్యం జరిగింది. అది 1984 కు ఫ్యాక్టరీ పూర్తి అవుతుందని మనవిచేస్తున్నారు. అయినా సభ్యులకు వారి మీద ఇంటరెస్టు యివ్వాలన్నారు. ప్రజలకు మేలు చేయాలని ప్రభుత్వం యీ సహకార మిల్లులు పెడుతున్నపుడు ఇంటరెస్టు గవర్నమెంటు పే చేసే అవకాశం లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట):—మీ షెడ్యూలు టైమ్ ఎప్పుడు? ఎప్పట్లోగా వీటి నిర్మాణం పూర్తిచేయ్యాలని, ఉత్పత్తి ప్రారంభించాలని అనుకున్నారు? రెండవది-ఎప్పుడయితే మీరొక స్కీమును తయారు జేస్తారో - ఫైనాన్షియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌తో సంప్రదించి, వారి ఆమోదంతోనే చేస్తారుగదా, అటువంటప్పుడు, అనుకున్నప్పుడు పూర్తి కాకపోతే, ఆ ఫైనాన్షియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ సహకరించకపోవడానికిగల కారణాలేమిటి?

శ్రీ టి. బాలాగౌడ్:—'74 నాటికి గురజాలది, '79 నాటికి జైనూరిది చెయ్యాలనుకున్నాం, ఐతే, యీ ఫైనాన్షియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ నుంచి అప్పులు సకాలంలో రాకపోవడంవలన ఆలస్యమైంది. '83–84 వరకు వీటిని పూర్తిచేస్తామని మనవిజేస్తున్నాను. ఈ ఫ్యాక్టరీస్ పెట్టే ముందు మేము యీ ఫైనాన్షియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్‌లతో గాని సభ్యులతోగాని చర్చించాము. కాని, అనుకోకుండా వారు డబ్బు యిచ్చే దానిలో యిన్‌సెంటివ్ పెట్టి, డిలే చేసినందువలన యీ జాప్యం జరిగిందని మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్లా) — ప్రైవేటు సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు అని పేరు పెడుతున్నారుగాని, ప్రజల వద్ద నుండి వాటా ధనాన్ని సంపాదించి ప్రభుత్వ అధికారులద్వారా యీ నిర్మాణం జరుగుతున్నది. షేరు తీసుకున్న సభ్యులకు సంబంధించి రైతులే స్వయంగా చొరవ తీసుకుంటేనే తప్ప ఇది సాధ్యం కాదు. మహారాష్ట్రలో సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు చాలావరకు సమర్థవంతంగా నడుస్తున్నవి. ఇక్కడి దీనికి చెందిన అధికారులను మహారాష్ట్రకు పంపించి, అక్కడ ఏ విధంగా పని చేస్తున్నాయి, పద్ధతులేమిటో స్టడీ చేయించడం అవసరం. అలాగే, మానేజిమెంట్స్ చొరవ వుండేందుకు ప్రయత్నించడం కూడా అవసరం. కేవలం ప్రభుత్వాధికారుల మూలనే యిది జరగదు, ప్రభుత్వం యీ పరిస్థితిని దృష్టిలోవుంచుకొని తగిన చర్యలు తీసుకుంటుందా?

శ్రీ టి. బాలాగౌడ్ :— ఈ సహకార సంఘాల ద్వారానే వీటిని నడిపించాలి, ప్రభుత్వం తరపున నడిపిస్తే నష్టవస్తుంది అని గౌ॥ రాజేశ్వరరావుగారు చెప్పారు? అందుకు తమకు తెలుసు - గత సంవత్సరం అన్ని ఫ్యాక్టరీలకు ఎన్నికలు జరిపించాము. అక్కడొక బోర్డు కూడా వుంది. వారి పాలన చూస్తున్నారు. ప్రభుత్వం తరఫునుంచి ఒక ఎం. డి. వుంటారు, మిగతా, ఎన్నుకోబడిన వారే - ఆ బోర్డు-నిర్ణయం తీసుకుంటుంది. అలాగే, మహారాష్ట్రకు పంపించమని సూచించారు, ఆ సూచనను తప్పకుండా పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. సుబ్బారావు (కూచినపూడి) :— అన్నపూర్ణ షుగర్ ఫ్యాక్టరీ, తెనాలికి సంబంధించి 60 లక్షల 26 వేలు వసూలు చేశారు. ఇప్పటికి పనేళ్లు కావస్తున్నది. బ్యాంకులో ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్‌చేస్తే ఏడేళ్లకు అది డబుల్ అవుతుంది. దాని ప్రకారం యిది ఒక కోటి 20 లక్షలు అవుతుంది. ఇది కూడా వారు జమ కడుతున్నారా? బ్యాంకులో వేశారా, లేక మీ డిపాజిట్‌లో పెట్టుకున్నారా?

శ్రీ టి. బాలాగౌడ్ :— డబ్బు అక్కడ బాలెన్స్ ఏమీ లేదు. ఎప్పటికప్పుడు సివిల్ వర్కులను పంపించడం, యంత్రాల కొనుగోలుకు అడ్వాన్సు చేయడం జరిగింది. తక్కువ డబ్బు వుండడం మూలనే ఆలస్యం జరుగుతున్నది ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్ వరకూ అది రాలేదు. ఇంకా, త్వరలో ఫైనాన్షియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ నుంచి డబ్బు రావాలని ఆశిస్తున్నాము.

Permission to start Colleges in Srikakulam District in 1979-80

264—

***9960 (P.)- Q— Sarvasri Gouthu Latchanna, B. Narayanaswamy, V. Shobhanadreeswara Rao (Vuyyur) and E. Subba Rao— Will the Minister for Education be pleased to state:**

(a) the number of Colleges permitted to be started during 1979-80 in Srikakulam District ; the places where they were started ;

(b) the amount of corpus fund deposited by each of the Colleges ; and

(c) when the excess amount collected from Tekkali College will be refunded ?

విద్యా, పౌర గ్రంథాలయాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ కె. కేశవరావు) :—

(ఎ) 1979-80 లో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఎటువంటి ప్రభుత్వ ప్రైవేటు డిగ్రీ లేదా జూనియరు కళాశాలలు ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం అనుమతి ఇవ్వలేదు.

(బి) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

(సి) టెక్కలి డిగ్రీ కళాశాల నిర్వాహకులనుండి కార్పస్ ఫండ్ క్రింద ఎక్కువ మొత్తం ఏదీ వసూలు చేయలేదు.

శ్రీ బి నారాయణస్వామి (టెక్కలి) :— 1979-80 లో ప్రియా, పొలాకి, నౌపడలలో ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజీలు పెన్నా రెడ్డిగారి హయాంలోనే శాంక్షన్ చేశారు. నేను వేసిన ప్రశ్న తారుమారై యిక్కడికి వచ్చింది. నౌపడలో కార్పస్ ఫండు 50 వేలు ఎక్కువ కట్టించుకోవడం గురించి నేను అడిగాను. శ్రీకాకుళం జిల్లా బాక్‌వర్డ్ జిల్లా అని ప్రభుత్వం కొంత రాయితీ యిచ్చింది. ఫార్వర్డ్ జిల్లాలలో లక్ష రూ. లు కార్పస్ ఫండ్ కట్టమని, బాక్‌వర్డ్ జిల్లాలలో 50 వేలు కడితే చాలునని ప్రభుత్వం చెప్పింది. ఆ ప్రకారంగా మేము '79 లో డిపాజిట్ చేశాము. ప్రియా, పొలాకి, నౌపడ [illegible] కళాశాలలకు సంబంధించి 50 వేల చొప్పున కట్టడం జరిగింది. ఆ తరువాత, మీ విద్యాధికారి మరొక 50 వేలు అదనంగా కట్టమని, నౌపడ కాలేజీకి సంబంధించి, వొచ్చి చెప్పడం జరిగింది. అది కూడా వారు కట్టారు. ఐతే, ఆ యాభై వేలు రిఫండ్ యివ్వలేదు. ఒకే సంవత్సరం, ఒకే జిల్లాలో, ప్రభుత్వం శాంక్షన్ చేసిన జూనియర్ కళాశాలలకు సంబంధించి రెండింటికి యాభై వేల చొప్పున కలెక్ట్ చేసి, మూడవదాని నుంచి లక్ష రూ. లు కలెక్ట్ చేశారు. ఆ యాభై వేలు రిఫండ్ చెయ్యడానికి సిద్ధంగా వున్నారా ?

శ్రీ కె. కేశవరావు :— నాకు వచ్చిన ప్రశ్నకు సంబంధించి సమాధానం చెప్పాను. గతంలో ఎగ్జంప్షన్స్ యిస్తూవచ్చారేమో గాని, ఇప్పుడు ఎగ్జంప్షన్స్ లేకుండా రూలు ప్రకారం చెయ్యడం జరుగుతున్నది. ఏమైనా ఛేంజెస్ చెయ్యాలంటే రూల్సులో ఛేంజెస్ పెట్టి చేస్తున్నాం. వేరేవారికి అట్లా చేశారు అని అంటే - ఇప్పుడు రాయితీ యిచ్చే సమస్య లేదు.

(7-1-2)

శ్రీ బి. నారాయణస్వామి :— ఒకే సంవత్సరం మూడు కాలేజీలకు సంబంధించి శాంక్షన్ చేశారు. ప్రియాకి 50 వేలు తీసుకున్నారు. పొలానికి 50 వేలు తీసుకున్నారు. నాపడ విషయంలో లక్ష రూ.లు కట్టించుకున్నారు.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :— మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకురండి, అటువంటి దేదైనా వుంటే వారు కన్సిడర్ చేస్తారు.

Blunders in Text-Books Published by A. P. Telugu Academy

265—

***9957-Q:—Smt. Mallu Swarajyam, (Thungathurthi) Sarvasri K. Satyanarayana(Repalle), M. Omkar and Smt G. Dhanasuryavathi (Nidumolu) :- Will the Minister for Education be pleased to state:**

(a) whether the Government are aware of the criticism of certain Daily News Papers (Visalanadhra 1-4-82) on the blunders in the Text-Books (Paripalana Nyaya Pada Kosamu) Published by A P. Telugu Academy; and

(b) If so, the action taken against the officials responsible for the said blunders?

శ్రీ కె. కేశవరావు :—

(ఎ) అవునండీ. కాని పత్రికలో ఆరోపించినట్లు పాఠ్యపుస్తకాలలో తప్పులేమి లేవు.

(బి) పదకోశంలోనే ఒక తెలుగు సమానార్థకం సాధారణ చదువరి దృష్టితో యుక్తమైనదికాదని భావించినంత మాత్రాన దానిని తప్పుగా పరిగణించ వీలులేదు. ముఖ్యంగా ప్రస్తుత గ్రంథం విషయంలో అలాపరిగణించవీలులేదు. సాహవర్తు గ్రంథాన్ని సంబంధించిన నిపుణులు, అధికారులు అతి జాగ్రత్తగా పరిశీలించి ఆమోదించారు. ఆ మీదటనే అది ప్రచురించబడింది. ఈ పదకోశం ఉపయోగిస్తున్న ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలోని వారినుండి ఇంతవరకు ఏ విధమైన ఫిర్యాదులు అందలేదు. కనుక సాధారణ ప్రకటనల ఆధారంగా అకాడమీ అధికారులపై బాధ్యత నిర్ణయించడమనే ప్రశ్నే ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ప్రశ్నలో-ఎ-కి 'అవును' అన్నారు. ఒక విషయం మంత్రిగారు దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. ఇది సామాన్యంగా అందరికి కనబడే తప్పులుకావు. అందరికి అర్థమయ్యేది కాదు. ఓపికతో అ నుండి క్ష వరకు చదవగలిగిన ఓపికమంతులకు మాత్రమే యిది అర్థమవుతుంది. మీరు ప్రతిష్ఠ కొరకు పోకుండా, యీ విమర్శను దృష్టిలో పెట్టుకుని, యాక్షన్ తీసుకోకపోతే పోయారు, కనీసం తప్పులు లేకుండా

చూడండి; చనిష్కృత్ సంధానంపడినా మంచిగా వుండేటట్లు, ప్రతిష్టకు పోకుండా సవరిస్తారా?

శ్రీ కె. కేశవరావు :—ఇందులో ప్రతిష్ట సమస్య ఏమీ లేదు. నేను మీకు కూడా ఆ పుస్తకం ఇచ్చాను. ఇది పరిపాలనా, న్యాయ పదకోశం, లీగల్ అండ్ ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ పెట్టాలంటి. ఉరి తీయడమంటే - ఆ మాట తెలుగు మాట కాదు. తొక్కు తియ్యాలని చెప్పారు. అలాగే వెయిట్ అంటే బరువు అని గాక - బరుపు అనేది లేదు అన్నారు; ఇటువంటి టర్మ్స్ వున్నాయి అందులో, అడ్మినిస్ట్రేటివ్, లీగల్ ఎక్స్‌పర్ట్స్ చూచారు, నాకు వారి కంటే తెలియకపోవచ్చు, కాని ఎక్స్‌పర్ట్స్ చూశారు.

శ్రీ కె. వీరారెడ్డి (అమర్ చింత) :— ఈ పదకోశం అచ్చువేసే ముందు నిపుణుల అభిప్రాయం పరిశీలన నిమిత్తం పంపించబడిందా? రెండవది-ఇది అధికార భాషా సంఘం ఆమోదం పొందిందా? అలాగే, ఎవరైతే యిది వుపయోగిస్తున్నారో వారి నుంచి ఏమైనా ఫిర్యాదులు అందాయా?

శ్రీ కె. కేశవరావు :—చెప్పాను. ఇది ఎక్స్‌పర్ట్స్ ఒపీనియన్‌కు పంపించడం జరిగింది. ఆవుల సాంబశివరావు, ఎం. ఎన్. రావు, ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్స్‌కు పంపించడం జరిగింది. లాంగ్వేజ్ కమిషన్ ఎప్రూవల్ కూడా లభించింది.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—తెలుగు ఎకాడమీ వారి పొరపాట్లు, గ్రహపాట్ల వలన తెలుగును ఉరి తీస్తున్నట్లుగా చాలా సందర్భాలలో తెలుస్తున్నది. దీనిని శాశ్వతంగా నివారించాలంటే, లేక తగ్గించాలంటే యీ తెలుగు ఎకాడమీ నిర్వహణ తెలుగు భాషా కోవిదులు, తెలుగు భాషాభివృద్ధిపై విశ్వాసం గలిగిన వారి డైరెక్షన్‌లో పెట్టడం మంచిది. డిపార్ట్‌మెంట్‌గా, ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటు యొక్క డైరెక్టొరేట్ చేతుల్లోగాకుండా, దీనికి ప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో-నోటెడ్ ఫిగర్సు వున్నారు. వారి ఆధ్వర్యంలో నడిపించే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ కె. కేశవరావు :—ఇప్పుడు కూడా అటువంటివారు వున్నారు. దివాకర్ల వెంకటావధానిగారి లాంటి వారున్నారు. కేశవరావుకు తెలుగు తెలియకపోవచ్చుగాని, ఎక్స్‌పర్ట్స్ వున్నారు? యూనివర్సిటీ నుంచిగాని, ఇతరత్రాగాని ఎక్స్‌పర్ట్స్ వున్నారు. తెలుగు ఎకాడమీలో తెలుగు భాషకు సంబంధించిన వారున్నారు. ఈ డిపార్ట్‌మెంట్ ద్వారాగాక, స్పెషలు డిపార్టుమెంటుగా, తెలుగు అభివృద్ధి కొరకు పెట్టమంటే అది వేరే ఆలోచించవచ్చు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి (కమల్‌పూర్) :—మంత్రిగారి సమాధానంలో చెప్పినట్లు-ఉరి తియ్యడం వంటి పదాలు సామాన్యులు వాడే పదాలు. సామాన్యులు వాడే పదాలు కాకుండా దీనిని సంస్కృత పదభూయిష్టం చెయ్యడంవలన ప్రయోజనం లేదు.

దానివలన, ఎవరికి అర్థం కాకుండా పోయింది. మంత్రిగారు చెప్పింది మేము సమర్థి స్తున్నాం. సామాన్యులు వాడే భాష వాడ ప్రయత్నం చెయ్యాలి.

9-00 a. m.

Guidelines for Opening of New Junior & Degree Colleges

266—

*9875—Q:—Sri N. P. Venkateswara Choudary (Chittoor, :-Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) the guidelines followed for opening of New Junior and Degree Colleges during this academic year; and

(b) the number of Junior and Degree Colleges permitted to start in this year?

Sri K. Kesava Rao : Answer to (A) and (B) : A statement is placed on the Table.

శ్రీ ఎన్. పి. వెంకటేశ్వరచౌదరి(చిత్తూరు) :—మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా, వారు టేబులుపై పెట్టామన్న సమాచారమేది మా టేబులుపైన లేదు.

Mr. Dy. Speaker : The Statement is not placed on the Table of the House.

Sri K. Kesava Rao : I really apologize the House. I will place it on the Table of the House later.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు(ఉదయగిరి) : —ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ సబ్మిషన్ సర్, మంత్రిగారు ఎపాలజీ చెప్పారు. మంచిదే, అయితే, మంత్రిగారు ఎప్రూవ్ చేయ్యనిదే, ఆయన సెక్రెటరీ ఎప్రూవ్ చెయ్యనిదే ఆన్సర్ సభ ముందుకు రాదు. అంటే, వారిద్దరూ అది చూశారు. 'When we are given to understand that the specific answer has already been sent to our secretariat, some body mis-led the Minister and there-by mis-led the House. Responsible person must be hauled up and action taken.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్:-ఆన్సర్ ఇప్పుడు రాకపోయినప్పటికి, అది రెగ్యులర్ పద్ధతిలో తరువాత వస్తుంది. It has to come from the Secretariat to our Secretariat.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Our Secretariat is right in placing it on the Agenda. I am asking about the people who have failed to place it on the Table of the House.

దానిని సప్లయ్ చెయ్యని డిపార్టుమెంటుపై మనం ఏమి చర్య తీసుకుంటామనే విషయమై చైర్ కూడా ఆలోచించాలి.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి (వెంకటగిరి) :—మంత్రిగారు క్షమించమని పెద్ద పదం ఉపయోగించారు. ఐతే, ఇది అంత సులభంగా తీసివేయవలసింది కాదు. ఒక మంత్రి చేయిపైన ఒక స్టార్ వుంది-అని ఎవరో-అని చేతులపైన లేదు. అది ఇక్కడ లెజిస్లేచర్ తప్పురాదు. విద్యాశాఖ సెక్రెటేరియట్ నుంచి కాపీస్ ఇక్కడికి నిన్ననే వచ్చి వుండాలి. ఉదయం ఇక్కడ పెట్టి వుండాలి దీనికి బాధ్యులెవరో మంత్రిగారు విచారించి ఏమి యాక్షన్ తీసుకున్నారో కూడా సభకు తెలియజేయాలి. ఇప్పుడే కొశ్చన్ పోస్టుపోన్ చేసి, రేపుగాని, ఎల్లుండిగాని చేసి, ఏమి యాక్షన్ తీసుకున్నారో సభకు తెలియజేయాలి.

Sri K. Kesava Rao :— I totally share the feelings of the House. I was told that it was placed on the Table. I think somebody is responsible for this. If there is any thing. I will also report back to you, Sir, as to what has happened.

Scheme for Training to Participate in Union Public Service Commission by Adivasi Cultural Research & Training Institute

267—

*8042—(A)—Q;—Sarvasri M Jagannadham (Wardhannapet) and J. Venkateswara Rao (Penugonda) ;—Will the Minister for Social Welfare be pleased to state :

(a) the number of persons to whom training was imparted during 1980-81, for getting through the Andhra Pradesh Public Service Commission Examinations for state level employment, by the Adivasi Cultural, Research Training Institute;

(b) whether the persons trained have got employment, if so, their particulars;

(c) whether the said Institute has taken up any scheme to give training to participate in the Union Public Service Commission level exams, for posts like (1) I. A. S., (2) I. P. S.; and

(d) if so, the full particulars thereof ?

గిరిజన సంక్షేమ శాఖ మంత్రి (శ్రీ సి హెచ్. శ్యామలరావు)

(ఎ), (బి) వివరణ సభాసమక్షంలో ఉంచబడింది.

(సి) లేదండి.

(డి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు,

Statement placed on the Table of the House :

Name of the Training Course and period of Training	No. of candidates trainend					No. of candidates who secured jobs				
	SC	ST	DNT	BC	Total	SC	ST	DNT	BC	Total
1. Group-II Services of A. P. Public Service Commission from 1-12-1979 to 10-7-1980	24	2	4	34	64	Only one B.C. candidate (Ediga) secured employment as Excise Inspector.				
2. Group-I Services of A. P. Public Service Commission from 22-5-1980 to 10-1-1981	17	2	—	24	43	Nobody was selected.				
Total	41	4	4	58	107					

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—సభాసమక్షంలో వుంచిన సమాచారం ప్రకారం చూస్తే 107 మందికి శిక్షణ యిస్తే అందులో ఒక్కరు మాత్రమే సెలెక్టు అయినారు, దీనికి కారణమేమిటి? గ్రూప్-1, గ్రూప్-2 పరీక్షలకు యస్.సి. అభ్యర్థులు 41 మంది, యస్. టి. -4 మంది, డి. ఎస్. టి.-4, వి. సి.-58 మంది, మొత్తం 107 మంది అభ్యర్థులు హాజరైతే అందులో ఒక్కరు మాత్రమే సెలెక్టు అయినారు. దీనికి కారణ మేమిటి ?

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :—ఇది 79-80-'80 జులై నాటికి ముందువున్న పరిస్థితికి సంబంధించిన ప్రశ్న మాత్రమే. 81వ జులై నుంచి ప్రారంభమైన కోర్సులో 107 మందికి శిక్షణ ఇవ్వడం జరిగింది. అందులో గ్రూప్-1 కు 8 పోస్టులు ఎనౌన్సు చేశారు. దీనికి రాష్ట్రం మొత్తం మీద 20 వేల మంది ఎటెండ్ అయినారు. అందులో ఒక కాండిడేట్ సెలెక్టు అయినారు. గ్రూప్-2కు జులైలో కండక్టు చెయ్యలేదు. సిన్సు ఇన్‌సెప్షను పరిస్థితి ఏ విధంగా వుంది గౌ. సభ్యులు అడిగినా నేను చెబుతాను. 20 వేల మంది హాజరైతే, అందులో ఇక్కడ నుండి ఒకరు సెలెక్టు కావడం కూడా క్రెడిట్ క్రిందనే భావించాలని నేను మనవిజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—గ్రూప్-1 కు ఒకరు, గ్రూప్-2కు ఎవరూ సెలెక్టుకాలేదు. ఈ ట్రెయినింగ్ పొందిన వారు మొత్తం గ్రూప్-1 కు 64 మంది, అందులో ఒకరు మాత్రమే సెలెక్టు అయినారు. ఇది 80 మేలో సంగతి. 81లో ట్రెయినింగ్ పొంది హాజరైన 43 మందిలో ఒక్కరు కూడా సెలెక్టు కాలేదు. ఇంక, పోస్టులు విషయంలో యస్. సి., యస్. టి., డి. ఎన్. టి. పోస్టులు ఖాళీగా వుండిపోతున్నవి. ఏ కారణం చేత వీరు సెలెక్టు కాలేకపోతున్నారు? అంతేగాక, యిందులో యస్. టి., డి. ఎన్. టి. వారు ఇంత తక్కువగా వుండడానికి కూడా కారణాలేమిటి? ఈ సెలెక్షన్‌లో కూడా పక్షపాతం జరుగుతున్న మాట వాస్తవమేనా ?

శ్రీ సి.హెచ్. శ్యామలరావు :—గ్రూపు 1, 2 సర్వీసెస్‌కి పరిమితమైనదానికి గౌరవ సభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పివున్నాను. ట్రెయినింగ్ పొందిన వారందరూ చాలవరకు యితర డిపార్టుమెంట్సులో అబ్జార్బు అయినారు. ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించి ఆన్సర్ చేయలేదు జూనియర్ లెక్చరర్స్‌గాను, బ్యాంక్ టెస్ట్సులో సెలక్ట్ అయినారు. ఎల్. ఐ. సి. లోను అబ్జార్బు అయినారు. ఈ ప్రశ్న సర్వీస్ కమీషన్‌కి సంబంధించిన గ్రూపు 1, 2 సర్వీసెస్‌కి సంబంధించినది. ట్రెయినింగ్ యివ్వడం మొదలైనప్పటి నుంచి ఇప్పటివరకు 1047 మందికి శిక్షణ యివ్వడం జరిగింది. 21 కోర్సులలో కండక్ట్ చేయడం జరిగింది. అందులో 482 మంది వివిధ డిపార్టుమెంట్స్‌లో చేరారు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—ట్రెయినింగ్ శిక్షణ యిచ్చేవారికి కావలసిన అర్హత ఏమిటి ? శిక్షణ పొందేవారికి స్టయిపెండ్, లైబ్రరీ ఫెసిలిటీస్ ఏమైనా వున్నవా ?

శ్రీ సి.హెచ్. వెంకటరావు :—స్టెనోగ్రాఫర్, ఇంగ్లీషు పుస్తక అసిస్టెంటు లెక్చరర్సు పెర్మనెంటువారు. మిగతావారు ఆయా సబ్జెక్ట్ కి సంబంధించిన యూనివర్సిటీ నుంచి వచ్చి పార్ట్ టైమ్ వేసిస్ మీద పనిచేస్తూ వుంటారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఇతర ఉద్యోగాలలో కూడ వస్తారని అంటున్నారని అంటున్నారు. అది అడగలేదు. గ్రూప్ 1, 2 సర్వీసెస్ కి ట్రైనింగ్ పొందిన 107 మందిలో ఒక్కరు మాత్రం సెలెక్ట్ అయినారు. అంటే ట్రైనింగ్ లోపమా ? లేక సెలక్షన్ లో పక్షపాతమా ?

శ్రీ సి.హెచ్. వెంకటరావు : —పక్షపాతానికి తావు లేదని వారికి ఖచ్చితంగా చెప్పగలను. గ్రూప్ 1, 2 సర్వీసెస్ కి ట్రైనింగ్ అంటే వారికి సంబంధించిన ట్రైనింగ్ వుండదు. ఎవరికి నాలెడ్జి, ఇంగ్లీషులో ఇతర సబ్జెక్ట్ కి కూడ పనికివచ్చే విధంగా ట్రెయినింగ్ యిస్తారు. ప్రత్యేకించి గ్రూప్ 1, 2 సర్వీసెస్ కి సంబంధించి మాత్రమే అనే నిబంధన ఏమిలేదు. ఐ.ఏ.ఎస్, ఐ.పి.ఎస్ కి ఈ సంస్థ ట్రైనింగ్ ప్రోత్సహించేదు. సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు తరపున ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేస్తున్నారు.

Production of Food-Grains in the State

268—

*9961-Q.—Sarvasri Ch. Rajeshwara Rao (Siricilla) and Poola Subbaiah Markapur) :— Will the Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the State Agriculture Department decided the target of the production of the food-grains as one crore and 11 lakhs tonnes during the season of this year ; and

(b) if so, the steps taken to achieve this target ?

వ్యవసాయశాఖ మంత్రి (శ్రీ సి.హెచ్. వెంకటరావు) : (ఎ) కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ సంవత్సరం మన రాష్ట్రానికి 110.8 లక్షల టన్నుల లక్ష్యాన్ని నిర్ణయించింది.

(బి) ఈ సంవత్సరపు ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి గాను అధిక దిగుబడి వంగడాల కార్యక్రమాన్ని అమలు జరుపుతున్నారు. దీనికి మద్దతుగా నాణ్యమైన విత్తనాన్ని, ఎరువుల్ని సమృద్ధిగా సరఫరా చేయడం, సకాలంలో నమ్మకమైన సస్యరక్షణ ఏర్పాట్లు చేయడం, టి అండ్ వి పద్ధతిన కొనసాగిస్తున్న విస్తరణ వ్యవస్థ సహాయంతో రైతులకు, చాల కట్టుదిట్టమైన పద్ధతిన, ప్రోత్సాహకరమైన రీతిలో ఆధునాతన వ్యవసాయ సాంకేతిక విధానాలను గురించి బోధించడం వంటి చర్యలు తీసుకున్నారు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు :— ఒక కోటి 10 లక్షలు అన్నారు. ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమాలను చేపట్టినపుడు రైతులపైన వత్తిడి పెట్టడంకన్న విస్తరణాధికారులు మంచి వంగడాలు, మంచి ఎరువులను బాధ్యతగా పరిశీలించి చెప్పే ఏర్పాటు అమలులో లేదు ఈ బాధ్యతలను విస్తరణాధికారులపైన మోపే విషయం గురించి ఆలోచన చేస్తారా ?

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు : — టి అండ్ వి పాటరన్ అమలులోకి వచ్చింది. సెప్టెంబరు 1 నుంచి ప్రతి రైతు తాను కాంటాక్ట్‌లో వుండేటట్లుగా ప్రోగ్రామ్స్ చాక్ ఔట్ చేసుకొని వారి సర్వీసెస్ ఎక్స్‌టెండ్ చేస్తారు. సూపర్‌వైజర్ అథారిటీ పవర్స్ డెలిగేట్ చేస్తూ జాయింట్ డైరెక్టరు ద్వారా ఇంటెన్సివ్ సూపర్‌విజన్ జరుగుతుంది.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి (ఆముదాలవలస) : వర్షాలు లేక నారుమళ్లు ఎండిపోయినాయి. ఇప్పుడు ఆ విత్తనాలు డిపార్టుమెంటు డిపోలలో ఎక్కడా లేవు. కొత్తరకము సప్లయి చేస్తున్నారు. 30 క్వింటాల్స్ పండే పొలములో 10 క్వింటాల్స్ కంటె ఎక్కువ పంట దిగుబడి రావడం లేదు. అందువల్ల ముందుగానే ప్రైస్ ఫిక్సేషన్ గురించి కూడ ఆలోచన చేస్తారా ?

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు: — ప్రైస్ ఫిక్సేషన్ మన చేతులలో లేదని వారికి తెలుసు. అగ్రికల్చరల్ ప్రైస్ కమిషన్ ఫిక్స్ చేయవలసి వుంటుంది.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి : — హైబ్రిడ్ వెరైటీ విత్తనమంతా పాడైపోయింది, వర్షాలు లేక. వారు సప్లయి చేసిన విత్తనాలు గట్టిలేక తెల్లహంస 30 క్వింటాల్స్ పండేది 10 క్వింటాల్స్ కంటె ఎక్కువ పండదు. అందువల్ల మనము సబ్సిడీ అయినా ఇవ్వాలి కదా.

శ్రీ సిహెచ్. వెంకట్రావు : — ఫైనాన్షియల్ ఎలొకేషన్స్‌కి లోబడి చేయవలసి వుంది.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :— కంటిన్‌జెన్సీ ప్లాను ఏమైనా తయారుచేశారా ? మంచి విత్తనాలు, మంచి ఎరువులు వాడితే ఏ దామాషాలో ఉత్పత్తి పెరుగుతుంది అనే లెక్కలు ఏమైనా తీసారా ?

శ్రీ సిహెచ్. వెంకటరావు :— కంటిన్‌జెన్సీ ప్లాను రెడీగా వుంది. చెరువులు, కుంటలు క్రింద మాగాణి వేయకుండా పోతే మెట్ట వేసుకోవడానికి సెప్టెంబరు 15 వరకు టైము వుంది. ఆ తరువాత వేస్తే ఉపయోగం లేదు. వేయరు. విత్తనాలు రెడీగా వున్నాయి. ఏ విత్తనం కావలసివస్తే దానిని సప్లయి చేయడానికి రెడీగా వున్నాము. పంట తగ్గుతుంది అంటే అది ఇండివిడ్యువల్ కేసు కాబట్టి జనరలైజ్ చేయలేము.

శ్రీ బి. సీతారామయ్య (సుజాత్ నగర్) :-- ప పరిశోధన విభాగము కనుక్కొన్న హై బ్రీడింగ్ విత్తనాలు రైతులకు అందించడానికి 2 సంవత్సరాలు పడుతున్నది. ఎక్స్‌టెన్షన్ వర్క్ చాలా మందకొడిగా జరుగుతున్నది. త్వరగా రైతులవద్దకు తీసుకువచ్చే ప్రచారము చేసే రాగి తగు చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు :— మీరు చెప్పింది న్యాయమే. క్రమంగా 1, 2 సీజన్స్ చూడాలి. అప్పుడుగాని డెఫినెట్‌గా రిలీజ్ చేయడానికి వీలుండదు.

శ్రీ ఎస్. విజయరామరాజు (నాయక్) : - మాయమూలం ప్రాంతాలలో రైతులు చదువురానివారు కావడమువల్ల విత్తనాలను సరఫరాచేయడంలో ఎక్స్‌ప్లాయిటేషన్ జరుగుతున్నది. వరి వంగడాలు, ఎరువులు బస్తాల మీద ఎక్స్‌పైరీ డేట్ పైన వేసే పద్ధతిని ప్రతిపాదనగురించి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకట్రావు :— ఎరువుల విషయంలో మా దృష్టికి వచ్చింది. ఫిక్సెడ్ ప్రైస్‌కంటే ఎక్కువకు అమ్మకం చేసే విషయాన్ని మా దృష్టికి తీసుకురండి. గౌరవ సభ్యులు వివరాలు ఇస్తే చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :—— మంత్రిగారికి రైతుల ఇబ్బందులు స్పష్టంగా తెలుసు. మనం ఆగస్టు చివరి వారంలో వున్నాము. ఇప్పటికే వర్షాలు లేక ప్రమాదకరమైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. అధిక వంగడాలువేసి రైతులు గగ్గోలు పెడుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని తట్టుకోటానికి తక్షణం కొత్త స్కీములు ప్రవేశ పెడతారా ? డ్రాట్ గురించి రెండు గంటలు చర్చకు అవకాశం ఇస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ డెప్యూటి స్పీకర్ :— మీరు వ్రాసి ఇవ్వండి. నేను పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ సి హెచ్. వెంకట్రావు : — వర్షాధార పరిస్థితులు వున్నమాట వాస్తవము. ఏ జిల్లాలో, ఏ తాలూకాలో పరిస్థితులు ఎలా వున్నవనే ఇన్ఫర్మేషన్ రావాలి. ఈ సమావేశం చివరిలో చర్చ పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది.

(ప్రశ్నలు 269, 270 పోస్టుపోన్డ్)

(L. A. Qs. Postponed from 16-8-1982)

Harrassment of Regional Transport Officers on Tourist Bus Operators

215—

*9877 - Q.—Sri N. P. Venkateswara Choudary (Chittoor) :— Will the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that Regional Transport Officers in the State are harrassing the Tourist Bus operators for producing the

list of passengers and the night halt places at the time of applying for Tourist permit, and

(b) whether it is also a fact that the tax amount paid for tourist permits are not refunded in case the tourists cancel their programme?

Minister for Transport, Roads & Buildings (Sri C. Jagannadha Rao) :—(a) No Sir, there is no harrassment of tourist bus operators. The operators of Contract Carriages seeking special permit or temporary permit are, however, required to produce a list of passengers along with their application for permit.

(b) Yes, Sir. only in respect of tax paid on prorata basis.

శ్రీ ఎస్. పి. వెంకటేశ్వర చౌదరి :—నైట్ హాల్ట్ ఎక్కడ పెడుతున్నారని మొదటే అడుగుతున్నారు. పది, పదిహేను రోజులపాటు ప్రయాణం చేసే టూరిస్ట్ బస్ ఫలానా రోజు ఎక్కడ ఆగుతుందో చెప్పడం కష్టం. ప్రోగ్రాం ప్రకారం నడపటానికి ఒక్కొక్కసారి వీలుపడదు కనుక ఆ రూల్‌ను సడలిస్తారా ? పదిహేను రోజులకు పన్ను చెల్లించినప్పుడు ఒకవేళ టూర్ కాన్సిల్ అయితే కట్టిన డబ్బు తిరిగి ఇప్పిస్తారా లేక ఇంకో టూర్ వెళ్ళటానికి ఏలా చేస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—నైట్ హాల్ట్ విషయంలో పెద్ద నిబంధన పెట్టలేదు. ఒక కట్టిన డబ్బు వాపసు ఇవ్వడం సాధ్యం కాదు. ఒకసారి పర్మిషన్ తీసుకున్న తరువాత తిరిగి ఇవ్వడం ఎవరైనా మిస్ యూజ్ చేయటానికి అవకాశం వుంది కనుక అది చేయటానికి వీలులేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. కాశయ్య (కొత్తగూడెం) :— హైదరాబాదు నుండి బొంబాయికి బలాల్ ట్రాన్స్‌పోర్టు వారు అనేక బస్సులు నడిపిస్తున్నారు. వాటిని వారు టూరిస్ట్ బస్సులుగా నడిపిస్తున్నారా ? గవర్నమెంటు వాటిని ఎలా ఎలౌ చేస్తున్నది ? అలాగే హైదరాబాదు నుండి విజయవాడకు టూరిస్ట్ పేరుతో బస్సులు నడుస్తున్నాయి. వాస్తవానికి వారు టూరిస్టులు కాదు. ఇది బాహాటంగా జరుగుతున్నది కనుక వీటిని ఆపు చేయటానికి చర్యలు తీసుకుంటారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—బలాల్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్‌కు సంబంధించిన టూరిస్ట్ బస్సులు ఇక్కడ నుండి బొంబాయికి నడుస్తున్న మాట వాస్తవమే. వారిపై చర్య తీసుకుంటే వారికి అన్యాయం జరుగుతున్నది, ఇబ్బంది పడుతున్నారు అని ఒక ప్రక్క అంటూ చర్య తీసుకోకపోతే ఇలా అంటున్నారు. టూరిస్ట్ బస్సులను కంట్రాక్ట్ క్యారేజెస్‌గా నడపకుండా స్టేట్ క్యారేజెస్‌గా నడిపిస్తే తప్పకుండా చర్య తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—బలాల్ ట్రాన్స్‌పోర్టు వారు మూడేళ్ళాయిని బస్సులు నడుపుతున్న మాట వాస్తవం అని మంత్రిగారు ఒప్పుకొన్నారు. Balal Transport was running their buses since 3 years. What prevented the Minister to take action against those people ? What is wrong in insisting the list of passengers who are going on tours and what is meant by tourist carriage ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—ఎక్కడ అక్రమంగా నడుపుతున్నారో అక్కడ జరిమానా వేయడం, పర్మిట్ కాన్సిల్ చేయడం జరుగుతున్నది. ఒక ఫ్యామిలీకి సంబంధించినవారు, వెడుతూవుంటే గ్రూప్, టూరిస్ట్ బస్సు క్రిందకు వస్తుంది.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—నిజమైన టూరిస్టులు అయితే వేరు కాని టూరిస్ట్ పేరు పెట్టుకొని ఆర్. టి. సి. సర్వీసుకు నష్టం వచ్చే రీతిగా బస్సులను నడుపుతూ రూల్స్‌ను అతిక్రమిస్తున్నారు. అటువంటివారిపై అధికారులు చర్యలు తీసుకోలేకుండా వున్నారు.
9-30 a. m. తాజా వుదాహరణ విజయవాడ నుండి హైదరాబాదు ప్రతి ఒక ప్యాసింజరు నుండి 80 రూపాయలు తీసుకుంటున్నారు. ఆర్. టి. సి వారు 10 రూపాయలు తీసుకుంటున్నారు. ట్రిప్‌కు 700 రూపాయలు లాభం వస్తున్నది. యిది బహిరంగంగా జరుగుతున్నది. టూరిస్ట్ అని వుంటుంది, దీనిని అరికట్టడానికి, అపోజిషను, పాలిస్ పక్షము వారు మీ తరపున వున్నప్పుడు చర్య తీసుకోడానికి ఎందుకు జంకుతున్నారు ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—తీసుకుంటున్నామని మనవి చేశాను, అది తీసుకున్నందువల్లనే యిలాంటి ప్రశ్నకు తావు వచ్చింది, లేకపోతే యీ ప్రశ్నకు అవకాశం లేదు.

(శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి యిన్ ది ఛైర్)

Imposing of Royalty on the Bamboo and Timber Supplied to Paper Mills

218—

*9311 - Q.—Sri M. Omkar, Smt. Mallu Swarajyam (Thungathurthy) and Sri N. Raghava Reddy (Nakrekal) :— Will the Minister for Forests be pleased to state :

(a) the quantum of bamboo and other wood being supplied to the paper mills in our State yearly for producing paper and paper products with factory wise breakup.

(b) the royalty being imposed on the said bamboo and timber supplied to the paper mills.

(c) the cost of production of the said bamboo and timber.

(d) the total difference between the cost of production and sales price of the said material to the said factories ; and

(e) the steps taken to meet the said difference ?

Minister for Forests (Sri M. A. Aziz) :— (a) the following quantities of raw material are agreed for supply to the Mills yearly.

		Bamboo	Hard wood
		MT	MT
(i)	A. P. Paper Mills	1,00,000	75,000
(ii)	Sirpur Paper Mills	70,000	45,000
(iii)	Bhadrachalam Paper Boards	60,000	74,000
(iv)	Sree Rayalaseema Paper Mills	45,000	60,000

(b) The royalty rates fixed by the Government are :

Year	Bamboo (w. e f. 1-10-1980)	Hard wood (w. e f. 1-4-1980)
	Rs. per MT.	Rs. per MT,
1980—81	210	100
1981—82	233	111
1982—83	258	123
1983—84	287	137
1984—85	318	152

(c) the estimated cost of production of bamboo and hard wood, based on plantation projects taken up by Andhra Pradesh Forest Development Corporation are :

Bamboo :— Rs. 210 PMT. in 1980-81

Hard wood :— Rs. 100 PMT. in 1980-81

(d) there is no difference between production cost and sale price, as both are the same.

(e) does not arise.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—ఆంధ్రప్రదేశ్ రేయాన్స్, కమలాపురం వారు ఎంత బాంబుగాని, గడ్డి కలపగాని యిస్తున్నారు ? మార్కెటు రేటు ఎంత ? 1980-81 లో వెదురు బొంగు, గడ్డి కలప వుత్పత్తి ధరతో ఫ్యాక్టరీకి యిస్తున్న ధరలో తేడా లేదు. ఆ కాలంలో ఓపెన్ మార్కెటు రేటు ఎంత ?

శ్రీ ఎం. ఎ. అజీజ్ :—ఆల్‌మోస్ట్ అంతే వుంటుంది, స్లైట్ డిఫరెన్సు వుంటే వుండవచ్చు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :—ఉత్పత్తి చేసే ధర, బయట అమ్మే ధర రెండూ ఒకటే అయినప్పుడు వుత్పత్తి చేయడం ఎందుకు ? వివరాలు తెలుసుకొని చెప్పండి, యివాళ గాకపోయినా తరువాత అయినా సరే.

శ్రీ ఎస్. జయపాల్‌రెడ్డి (కల్వకుర్తి) : —ఈ వుడ్ యొక్క కాస్ట్ ఆఫ్ ప్రొడక్షనులో వుడ్ కాస్ట్‌ను కలుపుతున్నారా ? కేవలం కట్టింగ్ కాస్ట్‌ను తీసుకుంటున్నారా ? రెండవది, రాయల్టీ అన్నప్పుడు మార్కెటుకు మనం యిచ్చే రేటుకు వ్యత్యాసం వుంది. ఆ విషయం చెబుతారా ?

శ్రీ ఎం. ఎ. అజీజ్ :—వస్తే టింబరు ఖరీదు చేయరు. కాస్ట్ ఆఫ్ ప్రొడక్షను అంటే - భూమి దున్నే నుండి, కటింగ్ వరకు అయిన ఖర్చు అంతా తీసుకుంటే అది కాస్ట్ ఆఫ్ ప్రొడక్షను.

Sri S. Jaipal Reddy :—Sir, my question was whether the cost of timber is included in the cost of production ? How the cost of production of timber is reached ?

Sri M. A. Aziz :—Sir, the cost of timber is arrived at on the basis of total expenditure involved in raising the timber and that is how the timber is priced.

శ్రీ కె. వి. పతి (పుంగనూరు) :—కాగితము పరిశ్రమకు వెదురు సప్లయి 287 రూపాయలకు మెట్రిక్ టన్ను యిస్తున్నారు. బుట్టలు అల్లుకునే వీకరు సెక్షన్సుకు అదే రేటు ప్రకారం యిస్తున్నారా ? ఇంకేమైనా తక్కువ ధరకు యిస్తున్నారా, ఎక్కువ ధరకు యిస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎం. ఎ. అజీజ్ : బాంబు సొసైటీస్‌కు కన్సెషను రేట్సుపైన యివ్వడం జరుగుతున్నది. వారికి టన్నేజ్ పైన గాకుండా మెజరుమెంటు ప్రకారం యిస్తున్నారు.

శ్రీ ఎస్. జయపాల్‌రెడ్డి : రేట్సు ఏమిటి ?

Sri M. A. Aziz :—Sir, 15 cm , Bomboo Rs. 75/- per 100 numbers first class, 12 cm. to 15 cm., Rs 60/- per 100 numbers; second

class 9 cm. to 12 cm. Rs 45/- per 100 numbers - i.e , each bamboo is less than a rupee రూపాయకంటే తక్కువ పడింది.

శ్రీ కె. వి. పతి :— హెచ్చు ధరకు యిస్తున్నారా, తక్కువ ధరకు యిస్తున్నారా ? ఆర్టిజాన్స్‌కు తక్కువ ధరకు యివ్వాలిగదా.

Sri M. A. Aziz — We are giving on concession and at lesser price and those pieces are supposed to be the best quality.

Sri S. Jaipal Reddy :—Sir, we are not able to understand the answer. The answer is given at the rate of tonnage but the Hon'ble Minister is replying at the rate per bamboo.

ఛైర్మన్ : — వారు చెప్పేదేమంటే పేపరు మిల్లులకు టన్నేజ్ ప్రైస్ యిస్తున్నారు. అదే ప్రకారముగా ఏపరు సెక్షన్సుకు యిస్తున్నారా అని.

శ్రీ ఎం. ఎ. అజీజ్ : — చాలా కన్సెషను మీద యిస్తున్నాము. వారికి మిషన్సు వెయింగ్ మిషన్సు వున్నాయి గాబట్టి టన్నేజ్ పైన యివ్వడం జరుగుతున్నది. బాంబు సొసైటీలకు నెంబరు మీద యిస్తున్నారు. కౌంటుచేసి యిస్తున్నారు.

శ్రీ వి. శ్రీరామమూర్తి :— మంత్రిగారు చెప్పినట్లు యింతవరకుండు యివ్వక పోయినా యిప్పుడు యివ్వడానికి జనరల్ యిన్‌స్ట్రక్షన్సు కలెక్టర్సుకు యివ్వాలి. వారు యిప్పుడు ఎస్యూరెన్సు యిచ్చారు. ఆర్టిజన్స్‌కు ఫైరు యాక్సిడెంట్సు అయినప్పుడు డిస్ట్రిక్ట్ కలెక్టరు బాంబు రెండు రూపాయలకు అమ్మిన రోజులు వున్నవి. వారు చెప్పినటువంటి దానికి, ఫారెస్టు ఏరియాలో యిదివరకు ప్రైవేటు కంట్రాక్టరు వుండేవారు, యిప్పుడు లేరు. డిపార్టుమెంటల్‌గా వారే కొట్టించి ఎక్స్‌పోర్టు చేయడం జరుగుతుంది. గార్డ్సు అమ్ముకుంటున్నారు. కంట్రాక్టర్సు లేక డిపార్టుమెంటే చేయడంవల్ల ఫ్రాడ్ జరుగుతున్నది. పూర్వంలాగా కాంట్రాక్టరు సిస్టం ఎందుకు అమలు చేయడం లేదు ? దీనివల్ల నష్టం వస్తున్నది.

శ్రీ ఎమ్ ఎ. అజీజ్ :— ఈ కాంట్రాక్టు సిస్టము ఎబాలిష్ చేసి డిపార్ట్‌మెంటల్ ఎక్స్‌ప్లాయిటేషన్సు మొదలుపెట్టి చాలా కాలం అయింది. ఈ కాంట్రాక్టు సిస్టం పెడితే అడవులను నరికివేస్తున్నారని డిపార్ట్‌మెంటల్ ఎక్స్‌ప్లాయిటేషను సైంటిఫిక్ బేసిస్‌లో చేస్తున్నారు ఏమైనా నష్టం కలగడంకాని మార్కెట్‌లోకి తీసుకొని వెళ్లి అమ్మడంకాని జరిగితే, అటువంటి ఇన్‌స్టాన్‌సెస్ ఏమైనా ఉంటే నాకు చెబితే నేను తప్పకుండా దానిని పరిష్కారం చేస్తాను.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :— నేను శ్రీకాకుళం జిల్లాగురించి చెబుతాను. విజయ నగరంలో బ్రాంచి పెట్టారు. ఎక్కడ ఫైర్ యాక్సిడెంటు జరిగినా బాంబు రెండు రూపాయలకు ఇస్తున్నారు. కావాలని అంటే కలెక్టరుగారిని అడిగి క్లారిఫై చేయండి.

శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలలో పైర్ విక్రేతలకు టాంు 75 పైసలు ు ప్రైన ఇస్తున్నారని మీరు చెబుతున్నారు.

శ్రీ ఎమ్. ఎ. అజీజ్ : — వీకర్ సెక్షన్సుకు సప్లయి చేసేది వేరే రేటు ఉంది. వీకర్ సెక్షన్సుకు ఎ క్లాసు టాంు అయితే రు. 1-20 పైసలుకు ఇస్తున్నారు. దాని మీద ట్రాన్స్‌పోర్టు ఛార్జెస్ అన్నీ అవుతాయి. అవన్నీ కలిపి కలెక్టరుగారు రు. 2 లకు అమ్ముతున్నారేమో.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ (రేపల్లె) :— ఎ. పి. రేయాన్సుకు ఎంతకు ఇస్తున్నారని అడిగితే సమాధానం చెప్పలేదు. పేపరు మిల్సుకు మనం కన్‌సెషను ఇస్తున్నాము. పేపరు అనేది ప్రభుత్వానికి అవసరం. దానిని ఆ మిల్లువారు కన్‌సెషను రేటులో ఇస్తున్నారా ? అటువంటి ఒడంబడిక ఏమైనా ఉందా ? దానిని ఉల్లంఘించారని ఈ మధ్య విద్యాశాఖ మంత్రిగారు చెప్పారు. అటువంటప్పుడు వారిమీద యాక్షను తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎం. ఎ. అజీజ్ : — అటువంటి ఎగ్రిమెంటు ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటుతో ఏమీ లేదు. వారికి రా మెటీరియల్ సప్లయి చేయాలని ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటుతో ఒక అగ్రిమెంటు ఉంది. ఆ రకంగా రా మెటీరియల్ సప్లయి చేస్తున్నారు. వాళ్ళ గవర్నమెంటుకు కన్‌సెషనుమీద పేపరు ఇచ్చే విషయంలో ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటుతో ఏ రకమైన అగ్రిమెంటు లేదు.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

Creation of Police Welfare Fund

270—A

S. N. Q. No. 9964-Y—Sarvasri M. Omkar, N. Raghava Reddy, Smt. Mallu Swarajyam and Sri A. Lakshminarayana (Miryalaguda) : Will the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that 'Police Welfare Fund' was created in our State ;

(b) the amount accumulated so far ;

(c) whether the Government have recently received complaints that the said fund is being utilised for the Welfare of the Officers only, and not to the ordinary police men to whom it is meant ;

(d) if so, the action taken there on ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—(ఎ) తెలంగాణా ప్రాంతంలో నిర్వహిస్తూండిన హైదరాబాదు పోలీసు సంక్షేమ నిధిని పునర్నిర్మించి 1958 డిసెంబరులో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రమంతటికి దానిని విస్తరింపజేయడమైనది.

(బి) రాష్ట్ర స్థాయిలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పోలీసు సంక్షేమ నిధిలో ఇపుడు ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు క్రింద రూ. 77,72,493.25 బ్యాంకులో సేవింగ్సు ఖాతాలో రూ. 10,079.09 మొత్తం ఉన్నవి. రాష్ట్ర జిల్లాలన్నింటిలో ఫిక్సిడ్ డిపాజిట్లలో మొత్తం రూ. 25,5[illegible],132 ఉన్నవి.

సి) లేదండి. అధికార్ల సంక్షేమం కోసం నిధిని ఉపయోగిస్తున్నారన్నమాట నిజంకాదు. శాఖలోని ఎస్. జి. ఓ. ల సంక్షేమం నిమిత్తం మాత్రమే నిధిని ఉపయోగిస్తున్నారు.

(డి) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ : — ఈ డబ్బుకు ఏమైనా ఆడిట్ అనేది ఉందా ? దీనిని గవర్నమెంటు ఫండు క్రిందకు తీసుకొని వచ్చారా లేక ప్రయివేటు ఫండుగా ఉంచుతున్నారా ? ఈ ఫండును ఆధారంగా చేసుకొని ఎల్ ఐ సి నుంచి కాని ఇతర ఫైనాన్షియల్ ఇనిస్టిట్యూషన్సుద్వారా కాని సహాయం తీసుకొని పోలీసువారికి ఇళ్ల నిర్మాణం చేసేటి కార్యక్రమం ఏమైనా తలపెట్టారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :— దీనిపైన ఆడిట్ వగైరా అన్నీ ఉన్నాయి. ఈ నిధి నుంచి వారికి ఏమైనా ఇబ్బంది వచ్చినప్పుడు డబ్బు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. పోలీసుకు ప్రత్యేకంగా హౌసింగు కార్పొరేషను ఒకటి ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. తద్వారా ఇళ్లు కట్టడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ : — ఇప్పటివరకు పెళ్లిళ్ల నిమిత్తం కాని ఇతర అవసరాల నిమిత్తంకాని పెట్టుకున్న అప్లికేషన్సు ఎన్ని ఉన్నాయి. అందులో పరిష్కారంకాకుండా ఉన్న దరఖాస్తులు ఎన్ని ఉన్నాయి ? ఎంత డబ్బుకు సంబంధించి ఉన్నాయి. అవి ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి ఉంటున్నాయి.

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—ఈ భోగట్టా నా దగ్గర లేదు. **I will furnish this information to the Members.**

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— మీకు కంప్లయింట్సు వచ్చాయా అంటే రాలేదని అన్నారు. సామాన్యమైన పోలీసులు తాము సైకిళ్ల కోసం, పెళ్లిళ్లకోసం-ఇటువంటి వాటి కోసం పెట్టిన అప్లికేషన్సు తొక్కిపెడుతున్నారు. కొంచెము నోరుగలవాళ్లు, పలుకుబడి గల వారికి ఇక్కడ కూడా చెల్లుబాటు అవుతున్నది. అటువంటిది లేకుండా చర్యలు తీసుకుంటారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :— అందులో యదార్థం లేదు. అటువంటివి ఏమైనా ఉంటే నేను తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాను. గౌరవసభ్యులు ఆ ఫోర్జరీ నాకు ఇస్తే తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాను. జిల్లా స్థాయిలో ఎస్. పి. అధ్యక్షతన, రాష్ట్ర స్థాయిలో డి జి పి అధ్యక్షతలో ఈ కార్యక్రమం జరుగుతుంది. ఇటువంటివి నా దృష్టికి రాలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— పర్చేజ్ ఫండు తో మీరు డెయిరీ పౌల్ట్రీ కోసం ఎన్ని ఆవులను కొన్నారు ? దానికి ఎన్ని లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు ? ఆ మధ్య రిమార్కులు అనేవి ఉన్నాయా ? అందులో పెద్దఎత్తున దుర్వినియోగం అయిన విషయం మీ దృష్టికి వచ్చిందా ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :— అటువంటి విషయం నా దృష్టికి ఏమీ రాలేదు. మొదటసారి నేను గౌరవ సభ్యులద్వారా వింటున్నాను. అటువంటి ఫోర్జరీ ఏమైనా ఉంటే తప్పకుండా ఎంక్వయిరీ చేయిస్తాను.

Grievancies of A. P. Jail Police Non - Gazetted Officers

270—B

S. N. Q. No. 9966-L :— Sri M. Omkar, Smt. Mallu Swarajyam, Sri N. Raghava Reddy, Sri N. Yerraiah Reddy (Bhadrachalam) : Will the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) Whether the Government received a memorandum dated 21-7-1982/the A. P. Jail Police Non-gazetted officers/from association, Hyderabad regarding the redressal of their grievancies ; and

(b) the demands made by the Association in their memorandum and the action taken there on ?

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :— (ఎ) అవునండి.

(బి) ఈ క్రింద పేర్కొనిన విధంగా అసోసియేషన్ 18 కోర్కెలను కోరింది. అవి విడిగా ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

1. యూనియను గుర్తింపు.
2. కోర్టు ఉత్తరువులను అమలు పరచడం.
3. పోలీసులతో సమానంగా వేతన స్కేళ్లు.
4. ప్రమోషనలు సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయడం.
5. వాహన భత్యం మంజూరు చేయడం.
6. రిస్కు అలవెన్సు మంజూరు చేయడం.
7. క్యాజువలు సెలవును నెలకు పెంచడం.

8. జైల్ పోలీసు సిబ్బందిని పెంచడం.

9. పనివేళలు తగ్గించడం.

10. స్వంత ఇండ్ల సౌకర్యం ఏర్పాటు చేయడం.

11. విద్యా సంబంధమైన రాయితీలు.

12. యూనిఫారం అలవెన్సు మంజూరు చేయడం.

13. ప్రభుత్వ శాఖల ద్వారా సరుకులు సరఫరా చేయడం.

14. సగదుకు వదులుకొని సెలవు కాలపరిమితి పెంచడం.

15. పెండింగులో ఉన్న సర్వీసు కేసులన్నీ పరిష్కరించాలి.

16. యూనియను కార్యాలయానికి వసతి కల్పించడం.

17. సైకిలు అలవెన్సు మంజూరు చేయడం.

18. రాత్రి అలవెన్సు మంజూరు చేయడం.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— 18 కోర్కెలు ఉన్నాయి, అవి పరిశీలనలో ఉన్నాయని అన్నారు. పరిశీలన ఎంతకాలం చేస్తారు ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :— ఈ మధ్యనే అవి రావడం జరిగింది. గతవారంలో ఫైనాన్సు మినిస్టరుగారితో మాట్లాడడం జరిగింది. వారు, నేను సమావేశమై ఈ సమస్యలను పరిష్కారం చేయడానికి అతి తొందరలో కృషి చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— ఈ కోరికలు పరిశీలనలో ఉన్నందుకు సంతోషం. వీలైనంత తొందరలో చేయండి. ఈ కోర్కెలను సమర్పించారని కక్షపెట్టుకొని శ్రీ బాబూరావు, శ్రీ రాజారావు ఆ సంఘ అధ్యక్షులు, కార్యదర్శి అయిన వారి మీద ఛార్జి మెమోలు జారీ చేసారు. అటువంటి కక్ష సాధింపులు మానుకుంటారా ? దేశంలో వస్తున్నటువంటి మార్పులు గమనించి పోలీసు ఎన్. జి. ఓస్. ఎసోసియేషనుకు గుర్తింపు ఇచ్చి 311 2 సి క్రింద 10 మందిని టెర్మినేట్ చేసారు, 50 మందిని సస్పెన్షన్‌లో ఉంచారు. వీటన్నిటినీ కక్ష సాధింపు దృష్టితో చూడమని జీవన కారుణ్య దృష్టితో అవన్నీ ఉపసంహరించుకుంటామని మీరు వాగ్దానం చేసారు. మీరు చెప్పిన ప్రకారం వారు ఇండివిడ్యువల్ దరఖాస్తులు కూడా పెట్టుకున్నారు. ఇప్పటికైనా ఇవి ఉపసంహరించుకొని వారిని పదవులలోకి తీసుకుంటారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—అధ్యక్షా, అది పోలీసుకు సంబంధించిన వ్యవహారం. ఇది జైలుకి సంబంధించిన వ్యవహారం. జైలుకి సంబంధించినయూనియన్‌కి సంబంధించిన వారు నా దగ్గరకి రావడం జరిగింది. వారితో ఎంతో మర్యాదగా మాట్లాడి వారి సమస్యలు పరిష్కారం చేస్తానని చెప్పడం జరిగింది. అందుచేత కక్ష పెట్టుకోవడంగాని, ఇతరత్రాగాని ఇక్కడ ఆస్కారం లేదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—డిపార్టుమెంటువారు పెట్టుకున్నారన్నారు [illegible] జగన్నాథ రావుగారు అని నేను అనలేదు.

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు : —డిపార్టుమెంటు [illegible] ప్రయత్నం చేస్తుంది. అటువంటి [illegible] పెట్టు[illegible].

శ్రీ సి.హెచ్. రా[illegible] :—డిపార్టుమెంటులో 20 సంవత్సరాలు నుండి ఎల్. డి. సి.లుగానే పనిచేస్తున్నవారున్నారు ప్రమోషన్ [illegible] లోటుపాట్లు పరిశీలిస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :— 10 సంవత్సరాలు ప్రమోషన్ [illegible] పై కేడరులో వారికి ఇవ్వడం జరుగుతున్నది.

Regularisation of Services of Assistant Motor Vehicle Inspector

270—C

S. N. Q. No. 9966-G : Sarvasri Pydi Srirama Murthy, K.A N. Bhukta (Harichandrapuram) : Will the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) Whether the Assistant Motor Vehicle Inspectors who have put in more than two years of service are being regularised ;

(b) if not, the reasons thereof ; and

(c) whether special qualifying tests were conducted by the Andhra Pradesh Public Service Commission for such of the 10 Temporary AMVIS who have completed 2 years of service as was done from 1969 onwards for their regularisation without calling others ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—(ఎ) లేదండి.

(బి) అసిస్టెంటు మోటారు వాహనాల ఇన్‌స్పెక్టరు పదవులు ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషను పరిధిలోనివి.

(సి) లేదండి.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—మంత్రిగారు ఇది సర్వీస్ కమీషన్ పర్వ్యూలో ఉంది అని అన్నారు. ఏక్సువల్‌గా రెండు సంవత్సరాలనుంచి ఈ పని [illegible] వాళ్ళు ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ ఇక్కడకు వచ్చినవారు. ఇదివరకు

డాక్టర్లను, ఇంజనీర్లను 2 నెలలు సర్వీస్ ఉన్నవారిని కూడా స్పెషల్ క్వాలిఫైయింగ్ టెస్టు అని పెట్టి రెగ్యులరైజు చేశారు. వీరికి రెండు సంవత్సరాల సర్వీస్ దాటిపోయింది. ఏజి బార్ అయిపోయింది. ఇప్పుడు రోడ్డుమీద ఉన్నారు. హ్యూమన్ టేరియన్ గ్రౌండ్సులో వారిని రెగ్యులరైజు చేయడానికి పరిశీలన చేస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—అధ్యక్షా, పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ ద్వారా ఈ వ్యవహారం జరుగుతుందనేమాట మనవి చేశాను. అందులో ప్రత్యేకత ఏమిటంటే ఎప్పుడైనా ఈ విధంగా జరిగితే మనం అపోహ పడడానికి అనుమానం పడడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది. పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ పర్వ్యూలో జరిగితే మంచి క్వాలిటీ సరుకువస్తుంది కాబట్టి ఈ విధంగా చేయడం మంచిది. ఏజ్ బార్ అవుతుంది అనే దానిలో యదార్థము లేదు. డిస్ప్లేసు అవుతున్నవారు నా దగ్గరకు వచ్చి కలవడం జరిగింది. దానిని ఏ విధంగా చేయాలి అని ఆలోచిస్తున్నాను. కాని ఒక తుదినిర్ణయానికి ఇంకా రాలేదు.

శ్రీ సి. యస్. రెడ్డి (విశాఖపట్టణం-2) :—కొన్నినెలల క్రితం పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ కొంతమంది అసిస్టెంటు మోటారు వెహికల్స్ ఇన్స్పెక్టర్సుని రిక్రూట్ చేసింది. వారికి ఎపాయింటుమెంటు, పోస్టింగు ఆర్డర్సు ఎప్పటికి ఇస్తారు? తరువాత టెంపరరి వారిని నానా ఇబ్బందుపాలు చేస్తున్నారు, దీనిని అరికట్టేదానికి ఏమైనా సలహాలిస్తారా?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—సెలెక్టుచేయబడిన వారికి ట్రైనింగు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఆ ట్రయినింగు ఇచ్చి ఎబ్జార్బు చేసుకోవడం జరుగుతుంది.

Starting of Village Bus Services under Jurisdiction of Rajampet APSRTC Depot

270—D

S.N.Q. No. 9966-R : Smt K. Prabhavathamma (Rajampet) : Will the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) Whether it is a fact that certain village bus services were started under the jurisdiction of Rajampet APSTRC depot ; and

(b) if so, the number of services started from that depot ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—(ఎ) అవునండి.

(బి) ఎనిమిది.

శ్రీ కె. వెంకటరామయ్య (గుత్తి) :—ఇది ఈ ప్రశ్నకు సంబంధం లేకపోయినప్పటికి గ్రామాల విషయంలో ప్రారంభంచేసిన రోజు బస్సు వస్తున్నది తరువాత గ్రామాలకు రావడంలేదు. గుంతకల్లు డిపోలోనూ, తాడిపత్రి డిపోలోను కూడా ఫుడ్ ఫర్

వర్కు ప్రోగ్రాం క్రింద రోడ్లు వేసినాసరే మోటారుబుల్ రోడ్లు ఉన్నా కూడా బస్సులు రావడంలేదు. అందువల్ల ఆ రూట్సు అన్ని మరల సరిగా నడిపిస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—ఎక్కడయితే రోడ్లు సక్రమంగా లేదో బస్సులకు సరిపడే కమ్యూటర్సు లేదో అక్కడ సాధ్యంకాదు. గుంతకల్లు, తాడిపత్రి మొగరా విషయాలు గౌరవసభ్యులు నా దృష్టికి తీసుకువస్తే తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాను.

శ్రీమతి జి. ధనసూర్యావతి :—దివితాలూకా సైక్లోను ఎఫెక్టెడ్ ఏరియా అక్కడ రోడ్డులు సరిగా లేవు. బస్సులు లేవు. ప్రజలు చాలా ఇబ్బందిపడుతున్నారు. మొరకసపల్లి, మోనుదేవు, కొక్కిరిగడ్డ గ్రామాలకు రోడ్డులు సరిగా లేవు. బస్సులు లేవు. వీటికి బస్సులు వేయించడానికి మంత్రివర్యులు ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—రోడ్డులు సరిగాలేవని గౌరవసభ్యురాలే చెబుతున్నారు. సెపెరేటు ప్రశ్నవేస్తే భోగట్టా తెప్పించి సమాధానం చెబుతాను.

శ్రీ సిహెచ్. కాశయ్య :—చెన్నారెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు విలేజి లింకు సర్వీసు స్టార్టుచేశారు. కాని వారు స్టార్టుచేసిన ప్రతిరూటులోను ఇప్పుడు బస్సులు నడపడం లేదు. మళ్ళి ముఖ్యమైన రహదారులలో మాత్రమే నడుస్తున్నాయి. స్టార్టు చేసి నటువంటి రూట్లను అన్నిటని తిరిగి నడిపించే హామి మంత్రిగారు ఇస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—అధ్యక్షా, 578 బస్సులు ప్రారంభం అయినాయి. విలేజి లింకు సర్వీస్ క్రింద. అందులోనుంచి 394 బస్సులు ఇప్పుడు నడుస్తున్నాయి.

శ్రీ బి. ప్రసాదరావు (మధిర) :—రోడ్డులు బాగున్నచోట ఆర్.టి.సి. బస్సులు నడుపుతాము అన్నారు. రోడ్డులు బాగాలేని చోట ప్రయివేటు వారు నడుపుతామంటే పర్మిషన్ ఇస్తారా ?

శ్రీ సి. జగన్నాథరావు :—నేషనలైజు చేసినందుకు ఇప్పుడు గగ్గోలుపడుతుంటే మరి అట్లా చేయడం ప్రయివేటు బస్సులకు అవకాశం ఇవ్వడం దానివల్ల ఆదాయం పోతుంది అని మనమే చెబుతుంటాము. కాబట్టి ఎక్కడైతే నడపలేమో మనం అటువంటి జాగాలలో ఎవరయినా వచ్చిన పక్షంలో తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము.

Lock out of Bajrang Jute Mill at Guntur

270—E

S.N.Q. No. 9967—G ; Sarvasri K. Satyanarayana, N. Raghava Reddy, M. Omkar : Will the Minister for Labour and Civil Supplies be pleased to state :

(1) Whether the Bajrang Jute Mills in Guntur is locked out :

(2) If so, the reasons ;

(3) Steps taken to lift the lockout ?

Minister for Labour and Civil Supplies (Sri G. Venkata swamy) : (1) Yes Sir.

(2) The workers of the Cop and Spool Winding Sections reserted to lightning skrike from 9-30 A.M. on 1-7-1982 without any notice, protesting against the engagement of Casual badlies on notation basis as per the earlier agreement. The workers in other sections also joined the strike. The management declared lockout with effect from 6-7-1982 as the strike by the workmen in certain sections affected manufacturing operations in some other sections.

(2) Several meetings have been held by the Deputy Commissioner of Labour, Guntur. I have also convened meeting at my level on 27th July, 1982 In persuance of the understanding teached in the discussions held before me, the Commissioner of Labour has convened a joint meeting on 29-7-1982 and 21-8-1982 with the parties. The Commissioner of Labour is convening another meeting today to enable top managoment to participate for an amicable settlement.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—వారు చెప్పింది అర్థం కాలేదు. నిన్న జరిగినమీటింగులో యేమి అయింది ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—అక్కడున్న జ్యూట్ మిల్లులో మొదట నుంచి ఒక అగ్రిమెంటు ఉంది. ఆ అగ్రిమెంటు ప్రకారం బదిలి వర్కర్స్‌కు రొటేషన్‌గా ఎ వారికి 3 రోజులు పని, బి వారికి 4 రోజులు పని వారానికి జరుగుతూవచ్చింది. వర్కర్స్ యిష్టపడిన యీ అగ్రిమెంటు పిరియడ్ అయిపోయింది. అట్లాకాకుండా సీనియారిటీని బట్టి అబ్జారప్షన్ చేయాలని, పర్మినెంటు చేయాలని వారు 1-7-1982 నుంచి స్ట్రయిక్‌లో పోయినారు. వారు స్ట్రయిక్‌లోకి పోయిన తర్వాత లేబరు కమీషనరు యేమన్నారంటే అగ్రిమెంటు ప్రకారం వారు చేయాలని, ఆ అగ్రిమెంటుకు వ్యతిరేకంగా నోటీసు లేకుండా వారు స్ట్రయిక్‌లో పోయినారని మేనెజిమెంటు తన ఉద్దేశం చెప్పి 6-7-1982 నుంచి లాకౌట్ డిక్లేర్ చేసినారన్నారు. రని తర్వాత లేబరు డిపార్టుమెంటు మాట్లాడడం జరుగుతూ వచ్చింది. కాని మేనేజిమెంటు ఆ అగ్రిమెంటును పట్టుబడుతూ ఉన్నారు. ఆ అగ్రిమెంటు ప్రకారం యూనియన్‌వారిని యెవరిని టర్మినేటుచేయకూడదు. వారు చేసలేదు. దానిని చూసుకొని మేనేజిమెంటు రోజూ అగ్రిమెంటు ప్రకారం అంటు

న్నారు. నేను లేబరు కమీషనరుగారికి చెప్పాను "మీరు చెప్పింది ఏ రోజున అయితే స్ట్రయిక్‌తో పోయినారో ఆ రోజున వారు మేనేజిమెంటు వారిని పిలిచి వారి అభిప్రాయం తీసు కొని యేదో ఒక కంక్లూజన్‌కు రావాలని" చెప్పాను. అప్పుడు ఆ రోజున మాట్లాడి ఒక నిర్ణయానికి రావచ్చును.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ: —ఇప్పటికి లాకౌట్ జరిగి దాదాపు 7 వారాలు అయింది. 2,600 మంది కార్మికులు దీనిలో ఉన్నారు. అయితే జీతం లేకుండా ఉన్న పరిస్థితులు ఉన్నాయి. వారు ప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన నోటీసు లను దానికి, రెండవది ఈ పర్మనెన్సీ అడిగేదానికి తేడా యేమిటంటే ప్రభుత్వానికి తెలియనిదికాదు. ఇప్పటికి ఖాళీలు ఉన్నాయి. ఆ పర్మనెంటు ఖాళీలు చాలా కాలంనుంచి ఫిలప్ చేయడం లేదు. వారిని కౌంటేషన్ కాకుండా సీనియారిటి ప్రకారం వారిని తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఇప్పటి కయినా అవసరమయిన కఠినమయిన చర్యలు తీసుకుంటుందా? కంపెనీకి కౌంటేషన్ సీనియారిటీ రెండింటిని చేరుగా చూస్తే సీనియారిటి అయితే ప్రావిడెంట్ ఫండ్, యితర లాభాలు ఉన్నాయి. అవి లేకుండా చూడాలని మేనేజ్‌మెంటు కావాలని పట్టుదలతో చేస్తోంది. కార్మిక నాయకులుగా ఉన్న మంత్రిగారికి తెలియనిది కాదు. 7 వారాల నుంచి యిది జరుగుతూ ఉంటే అవసరమయిన చర్యలు తీసుకొని ఆ మిల్లును వెంటనే తెరిపించే ప్రయత్నం ప్రభుత్వం చేస్తుందా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి: —నేను మనవి చేశాను. లేబరు కమిషనరుతో ప్రతిసారి మాట్లాడి అక్కడ 7 మీటింగులు జరిపినాము. తర్వాత నా లెవెల్‌లో రెండు రోజులు మీటింగు పెట్టినాను. మరల లేబరు కమిషనర్‌కు డైరెక్టు చేశాను. ఎందుచేతనంటే మేనే జింగ్ డైరెక్టరు అక్కడ అటెండు కావాలి. ఈనాడు మేనేజింగు డైరెక్టరు ఆ మీటిం గుకు లేబరు కమిషనరు దగ్గర అటెండు అవుతాడని నాకు యిన్‌ఫర్మేషన్ వచ్చింది. అది యిక్కడ సభ్యులకు చెబుతున్నాను.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ: —వెంకటస్వామిగారు దీనిని కమిషనరుకు డిప్యూటి కమిషనరుకు వదిలిపెట్టకూడదు. ఆ టాప్ మేనేజిమెంటు రావడానికి 7 వారాలు పట్టింది. ఈనాడు వస్తారంటున్నారు వస్తున్నారో లేదో తెలియదు కాని యిప్పటికయినా కార్మిక మంత్రిగారు జోక్యం చేసుకొని దాని పరిష్కారానికి ప్రయత్నంచేస్తారా ?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి: —గౌరవ సభ్యులకు చెబుతున్నాను. టాప్ మేనేజిమెంటు నా దగ్గిర మీటింగు పెట్టినప్పుడు వచ్చారు. మరల లేబరు కమిషనరుగారి దగ్గరమీటింగు పెడితే వారు రాలేదు. ఈనాడు వారు వస్తున్నారనే మాట కమిషనరుగారు తెలిపినారు. వారు మాట్లాడి ఫెయిల్ అయితే నా దగ్గిర పెట్టి సరిచేస్తాను.

శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ: —వాయిదా వేయకండి. వారు మాట్లాడి ఫెయిల్ అయితే అంటే మరల యింకొక వారంరోజులు పడుతుంది. కనుక మీరు జోక్యం చేసు కొని దీనిని పరిష్కారం అయ్యేటట్లు చూడండి.

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—అది మన ప్రొసీజరు. లేబరు కమీషనరును ఇగ్నోర్ చేస్తే మనము అన్నీ చేయలేముకదా. అది అక్కడ అవుతుందనే విశ్వాసం నాకు ఉంది. ఒకవేళ కాకపోయితే తప్పకుండా మీకు విశ్వాసం యిప్పిస్తాను. నా లెవెల్‌లో వెడతాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :—అధ్యక్షా, వారు సిమెంటు స్కేండిల్‌కు సంబంధించి పేపరు టేబిల్‌మీద పెడతామన్నారు. ఆ రోజున అడిగితే సోమవారం పెడతామన్నారు. పెట్టినారా ?

Mr. Deputy Speaker : Tomorrow it will be placed.

Sri M. Venkaiah Naidu :—We have given a previlege motion against the Minister for Revenue aed Minister for Industries.

Mr. Deputy Speaker :—After examination we will let you know.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Kindly sne that it is expedited.

MATTER UNDER RULE 329

re : Hunger-strike by the employees of the office of the Commissioner for Government examinations.

శ్రీ కె. వెంకట్రామయ్య :— అధ్యక్షా, యిది చాలా బాధాకరమయినవిషయం. ఎందుచేతనంటే ఎంప్లాయీస్ ఆఫ్ ది కమీషనరు గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్ చాలా ముఖ్యమైన డిపార్టుమెంటు. లక్షలాది పిల్లలకు సంబంధించిన పరీక్షలు కండక్ట్ చేస్తున్నటువంటి సమస్య. మీరు ఒక కార్యక్రమం పెట్టుకొని ఆగస్టు 16 నుంచి 19 వరకు డిమాన్‌స్ట్రేషను, 20 వ తారీఖు నుంచి మాస్ కేజువల్లీవ్, 21 నుంచి 23 వరకు రిలే హంగర్ స్ట్రయిక్, 25 నుంచి యిన్‌డెఫినెట్ స్ట్రయిక్ అని నోటీసు యిచ్చినారు. వీరికి అన్యాయం జరిగిండి. అదేమిటంటే డైరెక్టర్ ఆఫ్ స్కూలు ఎడ్యుకేషన్, కమీషనరు ఆఫ్ గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్స్ అని రెండు డిపార్టుమెంట్సు ఉన్నాయి. ఈ రెండు కలిసి మద్రాసు స్టేటులో ఒకటిగానే ఉంటూ ఉన్నాయి. ఒకే అధికారి క్రింద యీ రెండూ

(7—1—5)

ఉన్నాయి. సూపరింటెండెంట్స్ లెవెల్‌లో ఒక యూనిట్‌గా ట్రీట్ చేస్తూ ప్రమోషన్స్ యిస్తూ వచ్చారు. కాని దురదృష్టవశాత్తు జి.ఓ.ఎం.ఎస్. నం 1269 తేది 6-9-1981 ప్రకారంగా కమీషనరు ఆఫ్ గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్స్ పోస్టు డిలింక్ చేసి ప్రమోషన్స్ ఎవెన్యూస్ లేకుండా చేశారు దానిపైన పెద్ద రిప్రజంటేషను చేశారు. ఒక డిపార్టుమెంటుకు రైట్ అండ్ లెఫ్ట్, ఒన్నదానిని మరొకరు రిస్ట్రిక్ట్స్ చేస్తున్నారని ఏజిటేషన్ చేసినతర్వాత పూర్వం ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టరుగారు, యిప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న శ్రీ భవనం వెంకట్రాంగారు, మరియు డైరెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్సు ఎడ్యుకేషన్ వీరికి అన్యాయం జరగకుండా చూస్తామని అన్నారు. అసలు విషయం యేమిటంటే డైరెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్సు ఎడ్యుకేషన్‌కు సంబంధించినవారు తమకే మా ప్రమోషన్స్ కావాలని, కమీషనరు ఆఫ్ గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్సుకు సంబంధించినవారికి యివ్వ కూడదనే అందోళన చేసినందువల్ల ఆ జీ. ఓను యిస్యూ చేసి పోస్టు డిలింక్ చేసి వీరికి ప్రమోషన్ లేకుండా చేశారు. తర్వాత అందోళన చేస్తే డైరెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్సు ఎడ్యుకేషన్ యిలా ఉత్తరం వ్రాశారు. "I am further to state that the employees of this office have agitated and represented that the first gazetted post in this department may be filled up by promoting employees of this office only. Accordingly the G. O. was issued." ఒకే డిపార్టుమెంటుతో ఒకే డిపార్టుమెంటు హెడ్ క్రింద ఉన్నప్పుడు డైరెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్సు ఎడ్యుకేషన్‌కు సంబంధించినవారు ఆందోళన చేస్తే వీరికి ప్రమోషన్స్ లేకుండా డీలింక్‌చేశారు. తర్వాత దానిపైన హైకోర్టుకు వెళ్ళారు. ట్రిబ్యునల్‌లో రిట్ వేశారు. వారికి 33 పోస్టులు ఫిల్ చేశారు. అదనంగా 33 పోస్టులు పూర్తిచేశారు. డీలింక్ అయిపోయింది. ప్రమోషన్స్ యీ కమీషనరు గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్స్ వారికి లేకుండా చేయడం జరిగింది. కనుక యిది చాలా అన్యాయం అని ఈ విషయం తమ దృష్టికి తీసుకువచ్చినాను.

ఇప్పుడు సమస్య ఏమిటంటే ప్రమోషన్ ఎవిన్యూస్ లేకుండా, జీ. ఓ. పార్షి యల్‌గా ఇస్యూ చేసి, వారికి అన్యాయం చేశారు. 23 పోస్టులు ఏవైతే కమీషనర్ ఆఫ్ గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్‌కు రావాలో, ఆ పోస్టులను అసిస్టెంట్ కమీషనర్ ఆఫ్ ఎగ్జామినేషన్స్ క్రియేట్‌చేసి, వారికి యివ్వాలని నా విజ్ఞప్తి. ఆ పోస్టులను యివ్వకపోతే అది చాలా బాధాకరమైన విషయంగా వుంటుంది. న్యాయము జరగదు. ఇపుడు వారికి అన్యాయం జరిగింది. ఈ పోస్టులను క్రియేట్ చేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరు తున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— అధ్యక్షా, నిన్న సాయంత్రము మీరు లేరు. మిస్ అయ్యారు. మంత్రిగారు చాలా బ్రహ్మాండమైన ఉపన్యాసమిచ్చారు. కమీషనర్

ఆఫ్ గవర్నమెంటు ఎగ్జామినేషన్స్‌లో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగస్తులు వాళ్లు ఈ చిన్న కోరిక కోసం నిరాహారదీక్ష చేసి నిన్న అసెంబ్లీలో స్పీకర్ దగ్గరకు రావడం జరిగింది. వాళ్ళు ప్రభుత్వోద్యోగులు. ఏ కార్మికవర్గమో లేక సామాన్య వర్గమో అయితే వారికి మరొక మార్గముందనుకోవచ్చు. వీళ్ళు ఆఫీసులో పనిచేస్తున్నవాళ్ళు, వీళ్ళు ఈ విధమైన చర్యలకు పూనుకోవడానికి ఎందుకు ప్రోత్సహిస్తున్నారో అర్థంకావడం లేదు. మీ దృష్టికి వారి సమస్యలు వచ్చినపుడు, వాళ్ళను పిలిచి, ఎందుకు సెటిల్ చేయలేదు? హంగర్ స్ట్రైక్ వరకు ఎందుకు వచ్చింది? దయచేసి మంత్రిగారు సభకు తెలియజేస్తారా? లేకపోతే తాము నిర్మాణాత్మకమైన విద్యావిధానములో మార్పు గురించి ఆలోచనచేస్తూ ముందుకు పోతూ వుంటారా?

శ్రీ కె. కేశవరావు :—ఫస్ట్ కంగ్రాచ్యులేట్ చేసిన వారు వెంకయ్యనాయుడు గారు నిన్న. ఏమైనప్పటికి, వారు ఏమి చెప్పకపోతే, నేను అన్నీ చేసేవాడ్నేమో. కాని వెంకయ్యనాయుడుగారు కొత్త డైమెన్షన్ దానిలో యాడ్ చేశారు. క్వశ్చన్ ఏమంటే, ఇది చాలా సింపుల్ - బాధాకరమని అన్నారు. మరి బాధాకరమైనపుడు సింపుల్ ఎందుకు అవుతుంది. కాని ఈ యిష్యూ నేను చూస్తానని, వాళ్ళతో మాట్లాడతానని అన్నాను. మాట్లాడినపుడు వాళ్ళు ఇపుడు జీ. ఓ. డీలింక్ చేయమని చెప్పారు. నేను జీ.ఓ.ను విత్‌డ్రా చేస్తే, ఎవరికి ఏమి బాధవుండదు. ఎందుకంటే ఎపాయింట్‌మెంట్స్ అన్నీ అయిపోతాయి. కొత్తపోస్టులు క్రియేట్ చేస్తే, ఎగ్జామినేషన్ బ్రాంచి వాళ్ళకి మేలు కలుగుతుందని అనుకొని, నేను ఇపుడు 12 కొత్తసూపరిన్‌టెండెంట్ పోస్టులను కావాలని అడుగుతున్నాము. అవి వచ్చినతరువాత సమస్య పరిష్కారమవుతుంది. ఎగ్జామినేషన్ బ్రాంచిలోని వర్కర్స్ వాళ్ళ మాకు యివ్వాలని అడిగారు. నేను బడ్జెట్ స్పీచ్‌లో చెప్పాను.

I am creating a separate Directorate of Examinations. Once it is being done, I will look into the issues. I would only appeal through Sri Venkatramaiah who seems to be holding a brief for them to see that they call off the strike and leave the service issues to the Depertment. Let them not threaten on the eve of Supplementary Exeminations that they will go on strike and disturb me which they cannot do.

Sri K. Venkataramaiah :— I am greatful to the Minister for giving an assurance. The Minister should not misunderstand that they are threatening. They have agitated peacefully

for one and half years and they have represented to the Minister. When the matter is pending before the judicial courts, Government did not file the counter. But by circumventing that they have created posts and filled up. Even the G.O. is amended. I request the Minister to kindly expendite action. They are after all your people and they are most disciplined.

శ్రీ కె. కేశవరావు :—నేనొక ప్రిన్సిపల్ సెటిల్ చేశాను. టీచర్స్‌గాని, ఎగ్జామినేషన్ బ్రాంచివాళ్లుగాని, పరీక్షలు అనౌన్స్ చేసిన వెంటనే, స్ట్రయిక్ నోటీసు ఏదో ఒకటి ఇస్తున్నారు. దీనివల్ల ఒక అన్‌సర్టెనిటీ క్రియేట్ అవుతుంది. They might be peaceful. I will solve the problem and I am going to solve the problem. I am trying to circument. Let them call off the strike. I will look into their issues.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Let him call them for talks and automatically the strike will be withdrawn.

Sri K. Keshava Rao :—Every day they are talking to me. While talking to me, they are giving a notice here. That is the difficulty.

Sri M. Venkaiah Naidu :—Then the Minister must have prompted them to give a notice.

re : Laying of an approach road to the harijan colony at Kallada village, Jagitial taluk, Karimnagar district.

శ్రీ కె. రంగారావు :—అధ్యక్షా, కరీంనగర్ జిల్లా, జగిత్యాల తాలూకా, కల్లెడు గ్రామములో సర్వే నెంబరు 108లో 58 మంది హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలు యిచ్చాము. 17 మంది మాత్రమే గుడిసెలు వేసుకున్నారు. 8 కుటుంబములు వారు నివశిస్తున్నారు. మిగతా 41 మందికి హౌసింగ్ ప్రోగ్రామ్ క్రింద వచ్చే ఆర్థిక సహాయంతో ఇండ్లు కట్టడానికి తగిన ఖర్చు తీసుకుంటున్నాము అని కలెక్టరు తెలిపారు. హడ్కో నుండి మంజూరు రాలేదు. ఈ కాలనీకి ఒకే బండ్లరూటు వుంది. కాని అది చాలా దూరములో వుంది. దారి చాలా చుట్టు, కాలనీకి అనుకొని వున్న పట్టేదారు సర్వే నెంబరు 10 భూమి గుండా దారి వేయటానికి కాలనీకి అనుమతి యిచ్చారు. తహశీల్‌దారు తగినచర్యలు తీసుకొంటున్నారు. ఇది చాలాదగ్గరిదారి అవుతున్నది. ఇది జగిత్యాల, ధర్మపురి, పి. డబ్ల్యు. డి.కి సమీపంగా వుంటుంది.

శ్రీ డి. సురేంద్రరావు (జగిత్యాల) :— సంవత్సరమైన తరువాత ఇప్పటికైనా ఒక నిర్ణయం తీసుకొని ప్రయత్నం చేసినందుకు చాలా సంతోషము. గత నెలలో నేను అక్కడకు వెళ్ళినపుడు, పట్టేదార్, హరిజనుల మధ్య ఘర్షణ జరుగుతూ వుండింది. రోడ్డు విషయంలో మధ్యన గోడపెట్టి, హరిజనులను వెళ్ళనీయకుండా పట్టేదార్ చేసినాడు, వీళ్ల ఆ గోడను తీసి, వాళ్ళ ప్లాటులోకి వెళ్లే ప్రయత్నము చేస్తూవుండిరి. ఈ పరిస్థితిలో అనుకోకుండా, ఏమైనా వారి మధ్యన జరుగుతుందేమోనని ఈ నోటీసుయిచ్చాను. పట్టేదారు పొలము దున్నుకొంటున్నాడు. వాళ్ళకు, ఆ చుట్టుప్రక్కల ఎక్కడ కూడా రోడ్డు లేదు. బండ్లు వెళ్లే దారికూడా లేదు. గోడ దూకి వాళ్ళు పొలములోకి వెళ్ళవలసిందే. బహుశా డిపార్టుమెంటువాళ్ళు ఆ విధంగా మంత్రిగారికి చెప్పివుంటారు. అక్కడ 6-7 కుటుంబాలు తప్ప, మిగతావారు నివసించే పరిస్థితి లేదు. ఎంత త్వరలో వీలైతే అంత త్వరలో దాన్ని పూర్తిచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంకొక సంతోషకరమైన విషయమేమంటే వాళ్ళు శ్రమ దానంతో వాళ్ళు రెండు బావులు త్రవ్వుకున్నారు. అక్కడ నివశించాలని వారి ఉద్దేశము. ఆ కాలనీకి బావులు పూర్తిచేయటానికి వాళ్ళకు సరియైన కరెంట్ వగైరా హంగులు కలుగజేయుటకు తగు ఆదేశాలివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రంగారావు :— అందుకు ప్రభుత్వము అప్పుడే చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఓనర్ దారి యిచ్చుటకు ఒప్పుకున్నాడు. ప్రయివేటు నెగోషియేషన్స్‌ద్వారా దారి తీసుకోడానికి పెద్ద కష్టమేమీ లేదు. తహశీల్‌దారు వారి కార్యక్రమాలలో వున్నారు. సురేంద్రరావుగారు బావి గురించి చెప్పారు. సామాన్యంగా పంచాయితీనుండి, సమితి నుండిగాని. లేదా జిల్లా పరిషత్తునుండిగాని, వారి నిధులతో పూర్తి చేయాలి. జిల్లాపరిషత్తు 15 పర్సెంటు గ్రాంటు నుండి డబ్బు తీసుకొనుటకు అవకాశముందేమో. సురేంద్రరావు గారు ఈ విషయంలో నాకొక లెటరు యిస్తే, నేను ఇక్కడనుండే దానిని ఫార్‌వర్డ్ చేయుటకు చర్య తీసుకొని, సివిక్ ఎమినిటీస్ గ్రాంటునుండి కూడా వీలుంటే, సత్వరమే కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేయటానికి వీలుగా, ఆదేశాలు యిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

CONDOLENCE MOTION

re : Demise of Sri Attuluri Sarveswara Rao, former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly.

Mr. Deputy Speaker :—I beg to move.

"This House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Attuluri Sarveswara Rao, former member

of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and conveys its bereaved family."

Sri Attuluri Sarveswara Rao, was a member of this August House during 1962-67 representing Eluru Constituency.

In 1937 while he was a student in Intermediate in the Arts College, Rajahmundry. He plunged into politics and served as a Congress volunteer. In 1938 he joined the Congress Socialist Party. In 1939 however, he was drawn towards Communism and became a member of the Communist Party.

He received approbation as an Editor and a carping critic. He learnt Hindi, English and Bengali. He was administering the Y.M.H.A. Library in Eluru. He served as President of Golden Tobacco Workers' Union, Joint Secretary of Jute Labour Union, Working Committee member of the Carpet Labour and the Rickshaw Labour Unions. During 1948-51 he served as a detenu for two and half years in Cuddalure, Nellore and Visakhapatnam Central Jails. In 1952 he was elected as Secretary, Eluru Town Communist Party. From 1952 to 1959 he served as a member of the Eluru Municipal Council. For a long time he was a Member of Pradesh Communist Samithi. At the time of his death he was serving as a Member of Communist Samithi Control Commission.

For nearly two years prior to his death he was suffering from heart ailment. After undergoing treatment at Guntur and Hyderabad for some time he went to Moscow for further treatment, where he breathed his last on July, 20th 1982. May his soul rest in peace.

The question is :

"This House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Attuluri Sarveswara Rao, former Member of the Andhra Pradesh Legislative Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

The motion was adopted nem can all the Members standing in silence for two minutes.

III CALLING ATTENTION MATTERS

re Severe beating of two agricultural labourers by the land lords of Vedurupaka village in East Godavri District.

Sri C. Jagannadha Rao :—Sir,

On 21-7-82 at about 8.00 P. M. Kilaparthi Appa Rao of Vedurupaka village reported in Anaparthi Police station that Kovvuri Gopala Reddy of Vedurupaka savaram wanted him to come to his place as he was suspected to be responsible for the missing of some calves belonging to Konkuduru Eswara Reddy brother-in-law of Gopal Reddy. On his swa to Komaripalem near a Saw Mill Gopala Reddy and his brother Suribabu stopped him and his brother Sree Ramulu and beat him severly with belts on his knees and legs. His brother ran away from the place. Later they stamped his legs with shoes, detained in the saw mill and rendered treatment by a private Doctor of Rayavaram. As he was having pain in.the legs, he stayed there and on the next day he was asked to go away from there and he came to the police station to give a complaint. Assistant Sub-Inspector who was in the P. S. at that time recorded the statement of Appa Rao and as he did not find any vissible injuries on his legs, he made an entry in the G. D. and non-cognizable register and sent the injured to Bikkavolu L. F. Dispensary for medical treatment with a requisition. The Medical Officer, Biccavolu who treated the complainant kept him under observation. On 26-7-82 the medical Officer sent intimation to Anaparthy police that Kilaparthy Appa Rao absconded from the hospital and wanted him to be produced before him for further treatment. He could not be traced by the Police. On 30-7-82, the Medical Officer sent intimation that the complainant had come back to the hospital for treatment and informed that he had to be sent to Government General Hospital. Kakinada for further treatment as the skin on the leg was found to be peeling off and some puss had formed. S. I. Anaparthy went to the L. F. Dispensary, Biccavolu and made arrangements to shift the injured to Government General Hospital, Kakinada for further treatment. He registered a case in Cr. No 84/82 u/s 325 I. P. C. on 30-7-82 on the statement of the injured recorded by A. S. I. on

21-7-82 and took up further investigation. On 1-8-82 he arrested Kovvuri Gopala Reddy and his brother Kovvuri Suryanarayana Reddy alias Suribabu of Vedurupakasavaram and sent them for remand on 2-8-82. The injured is undergoing treatment in Government General Hospital, Kakinada and he is said to be progressing. Investigation into this case has been completed. The S. I. will file the charge sheet on receipt of wound certificate from the Government General Hospital, Kakinada, Enquiries revealed that Harijans of that area are no way concerned with the case and they are not perturbed over this incident.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ (పుంగుటూరు) :—జరిగిన విషయాలు అన్ని డిప్యూటి ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఇపుడు నిందితులను వారియొక్క కాలనీలో చితకబాదడం జరిగింది. దానిమీద నిందితులు ఆ కాలనీనుంచి పారిపోయారు. వారిని పోలీసులు సస్పెన్స్‌తో పిలిచారు అని చెప్పడం సరికాదు. అనేకమయిన కారణాలతో భూస్వాములు హరిజనులపయిన దౌర్జన్యం చేసి కొట్టడం జరుగుతుంది. దీనిమీద కంప్లైయింట్ చేసి చాలా రోజులు అయినా యిది నేను 1-8-1982 న నేను కాల్ ఎటెంక్షను యిచ్చిన తరవాతనే యాక్షన్ తీసుకున్నారు కాని అంతకుముందు ఏమీ జరగలేదు.

ఇంటరప్షన్స్

ఈ సందర్భంలో నేను మనవిచేసేది ఏమిటంటే గ్రామాలలో హరిజనులమీద అనేక దౌర్జన్యాలు జరిగి వారిని కొట్టడం అనేది ఎక్కువస్థాయిలో జరుగుతుంది. అతనికి, దెబ్బలు తగిలినపుడు గ్రామంనుంచి హాస్పటలుకు తరలించడానికి మరల టైం పట్టింది. ఇపుడు కేసు రిజిష్టరు చేసినాకాని 2-8-82 వరకూ లాండులార్డుమీద ఏమీ యాక్షన్ తీసుకోలేదు. పోలీసులు యిట్లా జాప్యం చేయడంవల్ల భూస్వాములు హరిజనుల ఆస్తిపాస్తులు ధ్వంసం చేస్తున్నారు. లాండ్‌లార్డుల చెప్పుచేతులలో ఉండి, వారిని పోలీసులు ఏమీ చేయడంలేదు. అరెస్టు చేయడానికి కూడా చాలా కాలం పట్టింది. దెబ్బలు తగిలిన వారికి ట్రీట్‌మెంటు యివ్వవలసిన టైములో యివ్వలేదు. గాయాలు తగిలినవారు యిప్పటికీ కోలుకోలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు, అందువల్ల అవసరమైన చర్యలు ఉపముఖ్యమంత్రిగారు వెంటనే తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. జగన్నాధరావు :—ఈ కేసులో హరిజనులకు ఏమీ సంబంధంలేదు. హరిజనులు అనే ఎలిమెంటు ఎందుకు చెబుతున్నారో తెలియదు. లాండ్‌లార్డు సోదరుడు అప్పారావు యీ హరిజనులకు వ్యతిరేకి కాదు. ఈ కేసులో నిందితులని చెప్పబడుతున్న

వారికి తరువాత కాలుమీద చర్మం పగిలిపోయి, చీము పట్టినందువల్ల అతన్ని కాకినాడ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి పంపడానికి చర్యలు తీసుకున్నాము.

re: Non functioning of the X-ray Unit at Government General Hospital, Kurnool.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—అధ్యక్షా, కర్నూలు ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలోని డీప్ ఎక్స్‌రే యూనిటులో ఏ విధమైన లోపం లేదు. మెస్సర్సు ఫిలిప్సు ఇండియా లిమిటెడ్ మద్రాసువారి ఇంజనీరు ఆ యూనిట్‌ను పరిశీలించారు. యూనిట్ యధావిధిగా పనిచేయటానికి దానిలో ఆయిలు పోయాలని ఆయన సూచించారు. కావలసిన ఆయిలును కొనుగోలు చేయడమైనది.

యూనిటులో సత్వరమే ఆయిలును పోయించి దానిని పనిచేయించే నిమిత్తం ఇంజనీరును కర్నూలు ఆసుపత్రికి పంపాలని, మెస్సర్సు ఫిలిప్సు ఇండియా లిమిటెడ్, మద్రాసువారికి ఎక్స్‌ప్రెస్ టెలిగ్రాం పంపడం జరిగింది

శ్రీ డి. మునుస్వామి (కోడుమూరు) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారి సమాధానం చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తున్నది. ఈ డీప్ ఎక్స్‌రే థెరపి యూనిట్ అక్కడ పదహారు మాసాలుగా పనిచెయ్యడం లేదు. రాయలసీమ నాలుగు జిల్లాలలోని కాన్సర్ పేషంట్సు ప్రతి రోజూ చాలా బాధపడుతున్నారు. కర్నూలు జనరల్ హాస్పిటల్‌నుంచి పేషెంట్సు జట్లు జట్లుగా హైదరాబాద్‌కు వస్తున్నారు. మంత్రిగారు మాత్రం ఎక్స్‌రే యూనిట్ చక్కగానే పనిచేస్తున్నట్లుగా చెబుతున్నారు. ఆయిల్ లేదని చెప్పారు. 280 రు.లు యిస్తే ఆయిల్ యిస్తారని అక్కడ తెలిసినది. 280 రు.లు యిచ్చి ఆయిల్ పోయించకుండా పదహారు మాసాలుగా ఆ యూనిట్‌ను పనిచెయ్యకుండా చేశారు. దీనిపై విచారిస్తే, ఆయిల్ సప్లయ్ చేసే కంపెనీ వారికి హాస్పిటల్‌వారు 11 వేల రు.లు బాకీపడ్డారని తెలిసింది. ఆ 11 వేల రు.లు చెల్లిస్తే మేము ఆయిల్ సప్లయ్ చేస్తామని జవాబు కూడా అధికారులు మాకు చెప్పడం జరిగింది. ఇటువంటి విషయాన్ని పెట్టుకొని, ఆయిల్ సప్లయ్ చేశాము, యూనిట్ సరిగా పనిచేస్తున్నదని మంత్రిగారు మాకు సమాధానం చెప్పడం చాలా బాధాకరంగా వుంది. ఇదే యూనిట్‌లో 1976 వ సంవత్సరంలో సుమారు 896 మంది పేషెంట్సును ట్రీట్ చేశారు. '77 లో 507 మంది పేషెంట్సును ట్రీట్ చేశారు. '78లో 664 మందిని, '79లో 518 మందిని, '80లో మొదటి మూడు నెలల్లో 580 మందిని ట్రీట్ చేశారు. ఇప్పుడు అక్కడ అది పని చేయకపోవడంవలన చాలా బాధగా వుంది. అంతేకాదు, ఆ హాస్పిటల్‌లో కాటను కూడా సరిగా లేదు. పేషెంట్సుకు బేండేజ్ కట్టడానికి క్లాత్ సరిగా లేదు. ఈ విషయాలు ఇంతకుముందు పత్రికలలోకూడావచ్చాయి 10-30a.m.

(7-1-6)

నేను మంత్రిగారిని కోరేది - ఇప్పుడు మా జనరల్ హాస్పిటల్‌కు, సంవత్సరానికి, 34 లక్షల రు.లు యిస్తున్నారు. 34 లక్షలు యిస్తున్నారుగాని, మందులు సప్లయ్ చేసే కంపెనీ సరియైన టైముకు హాస్పిటల్‌కు మందులు సప్లయ్ చేయడం లేదు. దీనివలన పేషెంట్సు చాలా బాధపడుతున్నారు. ఇది చాలా పెద్ద హాస్పిటల్. 803 బెడ్స్ వున్న హాస్పిటల్, రోజుకు సుమారు 1500 మంది పేషెంట్సు అక్కడ ట్రీట్‌మెంటు తీసుకుంటున్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితిలో యీ డీప్ ఎక్స్‌రే యూనిట్ అక్కడ పనిచేస్తున్నదని మంత్రిగారు చెప్పటం చాలా విచారకరం. వెంటనే, మరొకసారి ఎగ్జామిన్ చేయించి, ఎటువంటి ఇబ్బంది పేషెంట్సుకు కలగకుండా, యీ నాలుగు జిల్లాల పేషెంట్సు అక్కడకు వస్తున్నారు కాబట్టి, విచారణ చేసి, వారికి తగు సౌకర్యం కలిగించవలసిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Sri A. Madan Mohan :—I will take necessary action.

re : Non-Utilization of the Sugarcane cess for Development of Roads in Chittoor District.

చక్కెర పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. బాలాగౌడ్) :— అధ్యక్షా,

1961, ఆంధ్రప్రదేశ్ చెరుకు(సరఫరా, కొనుగోలు, క్రమబద్ధీకరణ) చట్టం, 21వ విభాగం క్రింద ఉపయోగం, వినియోగం లేక అమ్మకం కోసం చక్కెర ఫ్యాక్టరీలో లేక ఖండసారి యూనిటులో కొనుగోలు చేసిన చెరకుకు 1980-81 వరకు మెట్రిక్ టన్ను ఒక్కింటికి రూ. 10/- రేటు చొప్పున పన్ను వసూలు చేయబడింది. 1981-82 గానుగాడే కాలం నుండి మెట్రిక్ టన్ను ఒక్కింటికి పన్నురేటును రూ. 16/-లకు పెంచడం జరిగింది. ఇంతవరకు, మొత్తం కొనుగోలు పన్ను వసూళ్ళలో 50 శాతం చెరకు ఉన్న ప్రాంతాలలో రోడ్డు పనులకు వినియోగించి, మిగతా 50 శాతం రాష్ట్ర సాధారణ ఆదాయాలకు జమకట్టబడింది. ఆ 50 శాతం మొత్తాన్ని పంచాయతీరాజ్, రోడ్లు, భవనాలు· మునిసిపాలిటీలకు ఆయా ప్రాంతాలలో రోడ్డు పనులు నిమిత్తం వినియోగించడం కోసం 55 : 35 : 10 దామాషాలో కేటాయించడం జరిగింది. సమన్వయంలేదని అనేక సంస్థల ప్రమేయం వల్ల రోడ్డు పనులు మందకొడిగా జరుగుతున్నాయని రోడ్డు అభివృద్ధి కోసం కొనుగోలు పన్ను వినియోగానికి సంబంధించి జరిపిన సమీక్షలో వెల్లడయింది. అందుచేత, ప్రభుత్వం ఒక్కొక్క జిల్లాకు జిల్లా స్థాయి సంఘాలు ఏర్పాటు చేసింది· ఈ సంఘాలకు కలెక్టరు ఛైయిర్మనుగాను, రోడ్లు, భవనాలు, పంచాయతీరాజ్, వ్యవసాయ శాఖ, సంబంధించిన మునిసిపల్ కౌన్సిళ్ల అధికారులు, సంబంధించిన చక్కెర ఫ్యాక్టరీల

చెరకు అభివృద్ధి మండలుం ఛెయిర్మన్లు కూడా సభ్యులుగా ఉన్నారు. ఈ సంఘాలు, ఆయా శాఖలు చేపట్టవలసిన రోడ్డు పనులను ఎంపికచేసి పనుల అమలుకు సంబంధించిన ప్రగతిని సమీక్షిస్తాయి. ఆ జిల్లాలో కొనుగోలు పన్ను వాస్తవ వసూళ్ళనుబట్టి ఒక్కొక్క జిల్లాకు నిధులు కేటాయించడం జరుగుతుంది. మొత్తం వాటాలో 10 శాతం వరకు, కొనుగోలు పన్ను వసూళ్లు అరంభంకాని కొత్త ఫ్యాక్టరీ ప్రాంతాలలో రోడ్డు పనులను చేపట్టడం కోసం వినియోగించబడుతుంది. ఖండసారి యూనిట్ల ప్రాంతాలలో ఉన్న రోడ్ల అభివృద్ధికోసం తగు కేటాయింపు చేయడం జరుగుతుంది. ఆ సంస్థలకు, అంటే, పంచాయతీరాజ్, రోడ్లు, భవనాలు, మునిసిపాలిటీలకు నిధులను కేటాయించడం 55 : 35 : 10 దామాషాలో కొనసాగుతుంది. మెట్రిక్ టన్ను చెరకుకు వసూలు చేయబడిన రూ. 16/- కొనుగోలు పన్నులో రోడ్డు పనులకు రూ. 5/ కేటాయించబడుతుంది. చక్కెర డైరెక్టరు అన్ని జిల్లా స్థాయి సంఘాల పనిని సమన్వయపరచి ఒక్కొక్క జిల్లాకు చేయబడిన కేటాయింపుల వినియోగాన్ని సమీక్షిస్తారు.

చిత్తూరు జిల్లాలో రెండు చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు, ఒక ఖండసారి యూనిటుఉన్నాయి 1977-78 నుండి 1981-82 వరకు చిత్తూరు జిల్లాలో మొత్తం రూ. 70.36 లక్షలు కొనుగోలు పన్ను వసూలయింది. పంచాయతీరాజ్, రోడ్లు, భవనాలు, మునిసిపాలిటీలకు రోడ్డు పనుల కోసం 1976-77 నుండి 1979-80 వరకు వరుసగా రూ. 15,25,700, 5,15,000, 1,98,238 కేటాయించడం జరిగింది. అన్ని మొత్తాలు ఖర్చయిపోయాయి.

జిల్లా స్థాయి సంఘాల ఏర్పాటువల్ల అన్ని జిల్లాలలో చెరకు రోడ్ల మెరుగుదలకు అభివృద్ధికి మిక్కిలి దోహదం చేకూరగలదని ఆశించబడుతున్నది.

శ్రీ ఎన్. పి. వెంకటేశ్వరచౌదరి :— అధ్యక్షా, ఈ కమిటీ అనేది కొత్తగా కాన్స్టిట్యూట్ చేసినట్లుగా వుంది. ఐతే, ఇంతవరకూ మీట్ కాలేదు. కొత్తకా, షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఛైర్మన్లు కూడా ఎలెక్టు అయినారు. ఆ ఛైర్మెన్లను కూడా యీ కమిటీలో వెయ్యడానికి అవకాశం వుందా?

తరువాత, యీ ఆర్. అండ్ బి వారికి ఎంత డబ్బు కేటాయించారో చెప్పారుగాని వారు యీ అయిదు సంవత్సరాలలో తీసుకున్నది ఒకటే వర్కు. దీనివలన, మిగతా ప్రాంతాలలో యిది వుపయోగపడే అవకాశం లేకుండాపోయింది. ఆర్ అండ్ బి వారు యీ కమిటీ వారు సిఫార్సు చేసినట్లుగా చిన్నచిన్న వర్కుస్ తీసుకునే అవకాశం వుందా? మునిసిపాలిటీస్లో కూడా డబ్బు ఖర్చు పెట్టాము అన్నారు. చిత్తూరు మున్సిపాలిటీలో

వారు ఎక్కడ ఖర్చు పెట్టారో నాకు తెలియదు. దీని గురించి రిపోర్టు తెప్పించమని తగు చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ టి. బాలాగౌడ్ :— ఈ కమిటీని కాన్‌స్టిట్యూట్ చేశారు, దీనిలో కేన్ డెవలప్‌మెంటు చైర్మన్లు వున్నారు - వారికి బాగా అక్కడి పరిస్థితులు తెలుస్తాయని వారిని నియమించడం జరిగింది. ఫ్యాక్టరీ అధ్యక్షులను కూడా సభ్యులుగా చెయ్యాలంటే - ఆ విషయం పరిశీలిస్తామని మనవిజేస్తున్నాను. ఆర్ అండ్ బి కి మేము 13 లక్షలు యిస్తే పది లక్షలతో ఒక బ్రిడ్జి మాత్రం ఖర్చుపెట్టి చేశారు. ఇంక వేరే వర్క్సు తీసుకోలేదు. కాబట్టి, గౌ. సభ్యులు ఆ జిల్లాలోనే వుంటారు. కాబట్టి జిల్లా పరిషత్తు ఛైర్మన్, కలెక్టరుతో మాట్లాడి, ఇంకా ఏదయినా పని తీసుకోవలసింది వుంటే వారికి చెప్పవచ్చు. మేము చెప్పే దానికంటే, ఫ్యాక్టరీ చైర్మన్, సభ్యులు అంతా కూర్చుని కలెక్టరు సమక్షంలో పరిశీలన చేసి, ఇంకా ఏవైనా రోడ్లు కావాలంటే ఆలోచించి ప్రపోజల్ పంపితే తప్పకుండా చెబుతారని మనవిజేస్తున్నాను. అదే విధంగా, మునిసిపాలిటీస్‌లో కూడా - ఎమౌంట్సు ఎలాట్ చేస్తున్నారు. ఆయా మునిసిపాలిటీస్‌లో ఏంత ఏఏ కార్యక్రమాలను ఖర్చు పెడుతున్నారో వివరాలు వారే వివరాలు తెప్పించుకుంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. వి. పతి :—అధ్యక్షా, సెస్సుద్వారా వచ్చిన పైకం అంతా ఆ డిపార్టుమెంటుకు యిచ్చామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. కేన్ డెవలప్‌మెంట్ కౌన్సిల్‌కు కూడా కొంత కేటాయించారు. అసలు ఎంత మొత్తం రావలసివుందో మంత్రిగారికి తెలుసా? అదంతా రావడానికి ప్రయత్నిస్తారా? కొత్తగా ఒక కమిటీ వేశాము అన్నారు. కలెక్టరును ఆ కమిటీకి చైర్మనుగా పెట్టడం వలన ఆయనకు ఇతరత్రా చాలా పనులు వుంటాయి కాబట్టి ఎక్కువసార్లు మీట్ అయ్యే అవకాశం వుండదు కాబట్టి, వేరే ఎవరినైనా చైర్మనుగా పెడితే, త్వరగా చర్యలు తీసుకోవడానికి అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి తద్వారా ఆ డబ్బు ఖర్చుపెట్టడానికి అవకాశం వుంది కాబట్టి ఆ విధంగా ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ టి. బాలాగౌడు :—వారే కేన్ డెవలప్‌మెంటు కౌన్సిలు ఛైర్మనుగా ఉన్నారు కనుక ఫాక్టరీల నుంచి వారే వివరాలు తెప్పించుకోవచ్చు. కలెక్టరును ఛైర్మనుగా చేసే బదులు వేరే ఎవరినైనా చేయడం మంచిది అన్నారు. కలెక్టరు హెడ్‌గా ఉంటారు, ఆర్ బి ఇంజనీర్లను, పంచాయతీరాజ్ ఇంజనీర్లను కలిపి కార్యక్రమం జరిపించడానికి వీలుగా ఉంటుంది కనుక కలెక్టరే ఛైర్మనుగా ఉంటే బాగుంటుంది.

re : Non-payment of wages to Beedi workers in Mahabubnagar District.

కార్మిక పౌరసరఫరాల శాఖ మంత్రి (శ్రీ జి. వెంకటస్వామి) :—అధ్యక్షా,

ధన్వాడలో అయిదు బీడీ ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నాయి. అవి :—

1. రెడ్డి బీడీ ఫ్యాక్టరీ,
2. ఆజం బీడీ ఫ్యాక్టరీ,
3. అప్లై ఏస్‌కాక్ బీడీ ఫ్యాక్టరీ,
4. రఫీక్ అహ్మద్ ఖాన్ బీడీ ఫ్యాక్టరీ,
5. 399 మార్కు బీడీ ఫ్యాక్టరీ.

వాటిలో సుమారు 500 మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు. మొదటి నాలుగు ఫ్యాక్టరీలలో 1982 జూన్ ఆఖరు వరకు వేతనాలు చెల్లించారు. వారి యాజమాన్యాలపై ఎట్టి ఫిర్యాదులు లేవు.

మార్కు బీడీ ఫ్యాక్టరీలో 1981 డిసెంబరు నుంచి 1982 జూలై వరకు ఎనిమిది మాసాలు కార్మికులకు జీతాలు చెల్లించలేదని తెలుస్తున్నది. అందలి కార్మికుల సంఖ్య సుమారు 110. వారికి రావలసిన వేతనాల మొత్తం రూ. 53,650/— ఫ్యాక్టరీ స్థానిక మేనేజరు రెండు నెలల జీతాలిస్తానని, త్వరలో హైదరాబాదులోని హెడ్డాఫీసు నుంచి పైకం అందగానే మిగతా జీతాలిస్తానని వాగ్దానం చేశాడు. కాని కార్మికులు అలా తీసుకోవడానికి ఒప్పుకోలేదు. తమకు రావలసిన జీతాలు పూర్తిగా ఒకేసారి చెల్లించాలని పట్టుపట్టారు. పని ఆపివేశారు. ఫ్యాక్టరీ పని చేయడానికి అనుమతించడం లేదు.

బకాయీలను రాబట్టడానికి సంబంధించిన అధికారి సమక్షంలో క్లెయిము పిటీషన్లు వేయించే నిమిత్తం 110 మందిలోను 34 మంది కార్మికులను సహాయకార్మిక అధికారి సంప్రదించారు. మిగతా వారు లభ్యం కానందున సంప్రదించ వీలులేకపోయింది సహాయ కార్మిక అధికారి పరిస్థితిని ఇంకా విషమింప జేయవద్దని కార్మికులకు సలహా ఇచ్చారు. గణేశ్ ఉత్సవం అనంతరం క్లెయిము పిటిషన్లను దాఖలు చేయగలరన్నారు. కార్మికులు అందుకు ఒప్పుకున్నారు. బకాయిలన్నిటినీ తక్షణమే చెల్లించడానికి ఏర్పాట్లు చేయవలసిందని ఫ్యాక్టరీ మేనేజరుకు సహాయ కార్మిక అధికారి సలహా ఇచ్చారు. ప్రస్తుతం పరిస్థితి ప్రశాంతంగా ఉన్నది. శాంతి భద్రతల సమస్య ఏర్పడే అవకాశం లేదు. గణేశ్ ఉత్సవం తరువాత కార్మికులు పనికి హాజరు కావచ్చును.

కార్మికుల క్లెయిము పిటీషన్ల పరిష్కారమయ్యాక 1936 వేతనాల చెల్లింపు ఉల్లంఘనకు యాజమాన్యంపై అభియోగం తెచ్చేందుకు అవసరమైన చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—ఎనిమిది నెలలుగా యజమాని కార్మికులకు వేతనాలు చెల్లించకుండా ఉంటే మన లేబరు ఆఫీసర్లు ఏమి చేస్తున్నట్లు? వారు పనులు మానుకుని బయటకు వచ్చేవరకు ప్రభుత్వానికి తెలియలేదు. మిగిలిన ఫ్యాక్టరీలలో కూడా జూను నెలవరకు ఇచ్చారు. తరువాత ఇచ్చారా? నెలల తరబడి ఈ రకంగా జీతాలు ఇవ్వకపోతే వారి పరిస్థితి ఏమిటి? శాంతి భద్రతలు ఎఫెక్టు కాలేదన్నారు. సంతోషం. కాని నెలల తరబడి జీతాలు లేకుంటే ప్రశాంతత ఎట్లా ఉంటుంది? లేబరు డిపార్టుమెంటుక మేనేజిమెంటుపై తీసుకున్న చర్య కార్మికులకు అనుకూలంగా లేదు. ఆక్షేపణీయంగా ఉంది. కార్మికులకు జీతాలు ఇప్పించి పనులు యధాతధంగా జరిగేట్లు చూస్తారా?

శ్రీ జి. వెంకటస్వామి :—గౌరవసభ్యులు ఫీలైనట్లే నేను కూడా ఫీల్ అవుతున్నాను. ఇనస్పెక్టర్లు ఏమిచేస్తున్నారు. వారి రిపోర్టులు, డైరీలు తెప్పించి వారు చేయవలసింది చేయకపోతే వారిపై చర్య తీసుకోవాలని నేను కమీషనరుగారికి సెక్రటరీ గారికి చెప్పి ఇక్కడకు వచ్చానని చెబుతున్నాను. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా బీడీ కార్మికుల విషయంలో వారు అన్‌ఆర్గనైజ్డ్‌గా ఉండడం, వాళ్ళకి మినిమం వేజ్ కూడా దొరక్కపోవడం తెలిసిందే. యూనియనును ఆర్గనైజ్ చేస్తే సహాయం డిపార్ట్‌మెంటు చేస్తుందని కూడా చెప్పడం జరిగింది. అన్ని జిల్లాలలో ఇంప్లిమెంట్ అవుతున్నవి కూడా అక్కడ ఇంప్లిమెంటు కావడం లేదు.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Copy of the notification issued in G O. Ms. No. 261, TR & B Department dated 16th July, 1982 containing amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules, 1964.

Sri C Jagannath Rao :—I beg to lay on the Table :

A copy of the notification issued in G.O. Ms. No. 261, TR & B Department dated 16 July, 1982 containing amendment to the Andhra Pradesh Motor Vehicles Rules 1964 as required under sub-section (3) of section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939.

Copy of the amendments issued to the Andhra Prodesh Forest Contract (Disposal of Forest Produce) Rules, 1977 issued in G. O. Ms. No. 192, F & RD (Forest.III) Department, dated 27-4-1982.

Sri M. A. Aziz :—I beg to lay on the Table :

A copy of the amendments issued to the Andhra Pradesh Forest Contract (Disposal of Forest Produce) Rules, 1977 issued

in G. O. Ms. No. 192, F & RD (Forest. III) Department, dated 27-4-1982 and published at pages 119-120 rules supplement to part-I of the Andhra Pradesh Gazette issue No. 16, dated 1-7-1982, as required under sub-section (3) of section 68 of the Andhra Pradesh Forest Act, 1967.

Mr. Deputy Speaker :—Papers laid.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1982-83.

Demands for grants - Medical and Health Services.

Sri A. Madan Mohan :—I beg to move :

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 160,79,37,600 under Demand No. XXI - Medical and health Services.

Mr. Deputy Speaker : Demand moved.

(Cut motions are deemed to have been moved)

Sri G. Latchanna :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For the failure of the Government in not completing the 30 beded hospital of Sompet, Srikakulam District for which constructional work taken three years back, and not providing technical staff to the X-ray plant provided to 30 bedded hospital of Baruva, Srikakulam District.

Mr. Dy. Speaker :— Cut motion moved.

Sri Ch. Rajeswara Rao :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For the inordinate delay of the R & B authorities in the construction of 10 bedded ward and the X-ray room in the Taluk Headquarters Hospital, Anakapally, Visakapatnam District.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motion moved.

Sri M. Omkar :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

Bed strength in the Hospitals is not being increased to meet the needs of the people in General Hospitals, District Head Quarters Hospitals and civil dispensaries. So also required medcines to poor patients are not provided especially for T. B. and Cancer patients the facilities in respect of beds and medicines are steeply dwindling where as the incidence of the said diseases is on the increase. Malaria is rampant Corruption is at its core. The demands of the Junior Doctors and Nurses etc., are yet to be conceded. Medical entrance examinations have become a mess where as through private medical colleges substandard education is being encouraged. Donations are not stopped.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motion moved.

Sri B. Narayana Swamy : —I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడలోని గురురాజు మెమోరియల్ ప్రభుత్వ హోమియో కళాశాల విద్యార్థులకుపయోగార్థం రెండు మిని సర్జికల్ థియేటర్లను ఏర్పాటుచేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For the failure of Medical & Health Department in constructing Family quarters in the PHC, Veerankilee P. S. Vuyyuru, Krishna District.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For the failure of the Government in constructing Family Planning Annexe building at PHC, Veerankilock, P.S. Vuyyuru, Krishna District.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For the failure of the Government in setting up of Clinical Laboratory in Dr. Gururaja Memorial Govt. Homeopathic College, Gudivada, Krishna District.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motion moved.

Sri P. Janardhana Reddy :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For the failure of the Government in providing Hostel and Bus facilities to the students of Dr. Gururaju Government Homeopathic College, Gudivada.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

కృష్ణాజిల్లా వుయ్యూరు తాలూకా కేంద్రమైన వుయ్యూరులో ప్రభుత్వ విధానమునకు అనుగుణముగా 30 పడకల తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్‌ను నిర్మించుటకు తగు చర్యలు ప్రభుత్వము తీసికోనందుకు నిరసనగా.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motions moved.

Sri M. Omkar :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Serices by Rs. 100/-

For not improving the Government Hospital at Repalle to 30 bed strength and providing compound wall to the Hospital.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600/- for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For not upgrading the local fund dispensary at Nagaram Taluk Headquarters, Pallapatla Taluk to 30 bed strength of Government Hospital.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motions moved.

Sri N. Raghava Reddy :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600 for Medical and Health Services by Rs. 100/-

హాస్పిటల్స్‌లో అవినీతిని అరికట్టి సరియైన వైద్య సౌకర్యము సమకూర్చుటకు గ్రామీణ ప్రాంతంలో 20 వేలకైనా ఒక ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయ లేని విధానానికి నిరసనగా.

Mr. Dy. Speaker : Cut motion moved.

Dr. S. Chandramouli :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600 for Medical and Health Services by Rs. 100/-

For not improving various departments and also not increasing bed strength in Government Hospital, Chirala, (Prakasam District)

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600 for Medical and Health Services by Rs. 100/-

Failure of the Government to extend proper and necessary Medical and Health care to the rural poor.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motion moved.

Sri D. Chinnamallaiah :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600 for Medical and Health Services by Rs. 100/-

ఇందుర్తిలో మెడికల్ హెల్తు సెంటర్ ఏర్పాటు చేయనందుకు నిరసనగా.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motion moved.

Sri C. Janga Reddy:—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 160,79,37,600 for Medical and Health Services by Rs. 100/-

శ్రీ బుర్రా వీరాస్వామి శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసగార్లలు తేదీ 21-7-82 సైకిలు మోటారునుండి పడిపోయినందులకు ఎం.జి.ఎం. ఆర్థోపెడిక్ వార్డులో ప్రవేశము పొందిన మరుసటి రోజు శ్రీ హనుమంతరావుగారినుండి ఫోటో సంబంధించిన డాక్టరు గారికి సిఫార్సు లెటరు యిచ్చినందుకు వారితో అసభ్యతగా ప్రవర్తించి మంచము మీదనుండి క్రిందపడవేసి సరిగా చికిత్సచేయక రెండు రోజుల తరువాత డిస్చార్జి చేసినందుకు నిరసనగా.

Mr. Dy. Speaker :—Cut motion moved.

డా. ఎస్. చంద్రమౌళి (చీరాల): — అధ్యక్షా, ప్రతివారికి ఆరోగ్యము ముఖ్యము. దీనికి సంబంధించిన డిమాండ్‌కి మనము అంత ప్రాధాన్యము యివ్వలేదేమో అనిపిస్తున్నది. వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్‌వారు ఒక స్లోగన్ యిచ్చారు.

"Medicines to Millions."

ఆ విధంగా హెల్త్ మినిష్టరుగారు

"Health to all by 2,000 A. D." కాని మన బడ్జెటు చూస్తే వాస్తవానికి చాలా దూరముగా కనిపిస్తున్నవి. రెండువేల సంవత్సరాలకు కాదు ఇరవై వేల సంవత్సరాలకు కూడా మెడిసిన్ టు మిలియన్స్— అందరికి వైద్యసదుపాయము కలుగ చేసే అవకాశము వుంటుందా అనేది అనుమానాస్పదముగా వుంది. శస్త్రచికిత్స చేస్తేనే ఈ పరిస్థితి చక్కబడుతుంది. చదువుపూర్తి చేసుకొని కాలేజీల నుంచి డాక్టరుగా వచ్చి ప్రజలకు యిచ్చే వైద్యసదుపాయము చూస్తే చాల అధ్వాన్నంగా వుంది. వైద్యవిధానములో మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ ముఖ్యము. ఇప్పటి పరిస్థితులలో ఎటువంటి కాండిడేట్స్ అడ్మిషన్స్ తీసుకొంటున్నారనేది చూస్తే మెరిటోరియస్ కాండిడేట్స్‌కి సదుపాయము కల్గించలేము. డొనేషన్స్, లంచాలు యివ్వడం వగైరా ఇల్లీగల్ మెథడ్స్ అనుసరించి అడ్మిషన్స్ పొంది డిగ్రీలు సంపాదిస్తున్నారు. డాక్టరుగా బయటకు వచ్చిన తరువాత సక్రమంగా వైద్య సదుపాయాలను అందించే పరిస్థితిలో వున్నారా అనేది అనుమానాస్పదమైన విషయము. మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్‌లో సరియైన శిక్షణ ఏర్పాటు చేయడము లేదనేది తెలిసినదే. వైద్యశాస్త్ర ఫలితాలు ఎవరికి ఉపయోగపడుతున్నాయనేది చూస్తే

ఏ కొద్దిమంది పలుకుబడిగలవారికి ధనసలపు ఉపయోగపడుతున్నదనేది మన స్పష్ట మవుతుంది. పేదరైతులు, వ్యవసాయకూలీలు, చేతివృత్తులవారు, చేనేత కార్మికులు, గీత కార్మికులు, మత్స్యకార్మికులకు ఏ విధంగానూ ఉపయోగపడ్డంలేదు. వైద్యసదుపాయా లను ప్రజలందరికి కలుగచేయాలంటే రెండు విషయాలు ఆలోచించాలి. మంచినీరు సర ఫరా చేయడం జరగాలి. సివేజిసిస్టమ్ డిఫెక్టివ్‌గావుండుటవల్ల మలమూత్రాలను గ్రామాలకు దూరముగా తీసుకోనే విధానాలు లేనందువల్ల జబ్బులు పెరుగుతున్నవి; దేశములో ట్యూబర్‌కొలోసిస్, కాన్సర్, మెంటల్ డిసీజస్ పెరుగుతున్నాయి. జనాభా పెరుగుదలతో పాటు రోగాలు కూడా ఎక్కువ అవుతున్నాయి. డాక్టర్స్ తాము పని చేస్తున్న హాస్పి టల్స్‌ని సొంత నర్సింగ్ హోమ్స్‌లాగ భావించుకొని గవర్నమెంటు యిచ్చే జీతాలతో తృప్తిపడకుండా జేబులు నింపుకొనే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. డాక్టర్ల పిల్లలు డాక్టరు కోర్సును ఎంతమంది చదువుచున్నారు, వారిలో ఎంతమందికి గోల్డుమెడల్స్ వస్తున్నాయి అనేది చూస్తే ఆశ్చర్యము వేస్తుంది. పలుకుబడి వుండేవారే పై చదువులు చదువుకొనే అవకాశం కలుగుతున్నది. ప్రైవేట్ ప్రాక్టీసు చేసుకొనడానికి అవకాశం యిచ్చినందు వల్ల ఇటువంటి పరిస్థితులు కలుగుతున్నాయి.

(శ్రీమతి డి. ఇందిర ఇన్ ది చైర్)

పెన్నుల వసూలుకు తగినట్లుగా వైద్యసదుపాయాలు అందరికి కలుగజేయాలి రోగాలు రాకుండా తగు ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం ఎంతైనా అవసరం. మంచి నీరు త్రాగడానికి సరఫరా చేయడంద్వారాను, డ్రయినేజి స్కీములను సక్రమంగా అమలుచేయడంద్వారాను రోగాలు రాకుండా కొంతవరకు అరికట్టవచ్చు. కమ్యూనికి బుల్ డిసీజెస్ రాకుండా చేసే విధానమును చేపట్టాలి. ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ కంటేజియస్ డిసీజెస్ ప్రోగ్రామ్ 20 సూత్రాల కార్యక్రమంక్రిందపెట్టి నిధులు యిచ్చారు. దానిని అమలుచేయడానికి సరియైన స్టాఫ్, ఎక్విప్‌మెంటు వుందా అని చూస్తే ఆశ్చర్యముగా వుంటుంది, బడ్జెటులో 160 కోట్లు ప్రొవైడ్ చేశామన్నారు. ఇదంతా అంకెల గారడితప్ప మరేమీ కాదు. వైద్యసదుపాయముక్రింద ప్రతి మనిషిపైన నెలకు 4పైసలు ఖర్చు పెడుతున్నారు-అంటే ఎంత ఘోరమైన విషయమో ఆలోచించండి. నెలకు 4 పైసలతో దేశములోని పౌరుణ్ణి ఏవిధంగా ఆరోగ్యవంతునిగా చేయాలనుకొంటున్నారో అర్థము కాదు. ఎక్కువ పేదవారికి ఉపయోగపడే పద్ధతిని ఏర్పాటు చేయలేదు. డబ్బు వున్న వారు, పలుకుబడి గలవారు ప్రైవేట్ హాస్పిటల్స్‌లో అయినా ట్రీట్‌మెంటు తీసుకొన గలరు. పేదవారు వైద్య సదుపాయాలను పొందలేకపోతున్నారు. ట్యూబర్ కొలోసిస్ ఇంతకుముందు లక్షమందికి 800 మంది బాధపడుతూ వుంటే ఇప్పుడు 2000 మంది బాధపడుతున్నారు. అంటే ప్రతి నిమిషానికి ఒకరు చనిపోతున్నారు. ఇప్పుడు వైద్య

శాస్త్రములో సాధించిన ప్రగతివలన దీనిని కంట్రోల్ చేసే అవకాశం వుంది. కాని మన ప్రభుత్వం అలాంటి అవకాశాన్ని వినియోగించుకోనటకపోతున్నది. దానికి సరియైన డేటా లేకపోవడంవల్ల జరుగుతున్నవి. దీనికి సంబంధించిన మందుల కొరత ఎక్కువగా వుంది. ఆరోగ్య సూత్రాలను సరిగా బోధించనందువల్ల డయబేటియస్ డిసీజెస్, కాన్సర్ లాంటి రోగాలను కంట్రోల్ చేయలేకపోతున్నారు. వరల్డ్ హెల్తు ఆర్గనైజేషన్‌వారు ఏమి కోట్ చేశారంటే "Tuberculosis today presents a scandal, a paradox and a dilemma. A scandal because, we tolerate a situation where 11-00 a.m.
millions die, suffer and spread it unnecessarily. A paradox because we have efficient means of prevention, case finding and complete care. A dilemma because we apply priorities, and make difficult choices and that financial and organisational problems, plus a certain number of human factors. Constitute very many obstacles to the full application of our knowledge. మన వద్ద అన్ని విధాలయిన సౌకర్యాలు వున్నప్పుడు కూడా టి. బి. ని కంట్రోల్ చేయలేకపోవడం దురదృష్టకరమని వారు తెల్పారు. గ్రామ సీమలలో 80 పర్సంట్ ప్రజానీకం నివసిస్తున్నప్పుడు వారికి వైద్య సౌకర్యం అందించే పరిస్థితిలో మనం లేకపోతే గాంధీగారు కన్న కలలను వమ్ము చేసినవారం అవుతాము. రూరల్ మెడికల్ రిలీఫ్ అన్నది సరియైన పద్ధతిలో వున్నదా అనేది కూడా మనం ఆలోచించాలి. పబ్లిక్ హెల్తుసెంటర్స్ 421, సబ్ సెంటర్స్ 467 వున్నాయి. నాలుగు లక్షలు జనాభా వున్నచోట ఇద్దరు డాక్టర్లు మాత్రమేవున్నారు. ఇండియన్ మెడిసిన్‌కు ఒక డాక్టరును వేసామని చెబుతున్నారు. స్టాఫ్ నర్సెస్, ఆగ్జిలరీ మిడ్‌వైఫ్స్ లక్షమందికి పదిమంది వుంటున్నారు. హెల్తు విజిటర్స్ కూడా తక్కువమంది వున్నారు. ఇంత తక్కువమంది వుంటే ప్రజలకు ఎలా సేవ చేయగలుగుతారో ఆలోచించాలి. పబ్లిక్ హెల్తు సెంటర్స్ గొడ్ల సావిడులలో వుంటున్నాయి. ఇటీవల కొన్నిచోట్ల భవనాలు కట్టించారు. అవి నాన్ ప్లాన్ క్రింద చూపించారు. సంతోషం. నెంబరు వున్న చోటనే డాక్టరు వుంటేనే రోగులకు సేవచేయగలుగుతాడు. గ్రామాలలో వుండే డాక్టర్లకు నివాస సౌకర్యాలు లేవు. సరియైన ఇంటి వసతులు లేవు. అన్ని సౌకర్యాలు వున్నచోట వున్నా డాక్టరు వెళ్ళడానికి మొబైల్ వ్యాన్స్ ప్రొవైడ్ చేయాలి. హెల్తు గైడ్స్‌గా ఎపాయింట్ చేసుకోటానికి ఆరవ తరగతి క్వాలిఫికేషన్ వుండాలని, లోకల్ కాండిడేట్ అయివుండాలని, 400 గంటలు ట్రయినింగ్ పిరియడ్ అని, ట్రైనింగు కాలంలో నెలకు 200 రూపాయలు ఇస్తారని ఒక స్కీమువుంది. ప్రతిరోజూ రెండుగంటలు ఆ ప్రాంతాలలో తిరిగి వైద్య సౌకర్యాలు చూడాలి. వారికి నెలకు 50 రూపాయలు ఆనరోరియం ఇస్తారు. 50 రూపాయలు మెడిసన్సుకు యిస్తారు. 6 వ తరగతి క్వాలిఫికేషన్ అంటే వారికి బేసిక్ నాలెడ్జి కూడా వుండదు కదా. వారు ఎలా హెల్తు కేర్‌కు ఉపయోగపడతారో

అర్థం కావడం లేదు. సమితి అధ్యక్షులు, తమ ఇష్టమైన వారిని వేసుకొనే అవకాశం వుంది. నాలెడ్జి లేని వారిని వేయడానికి అవకాశం వుంది. మన రాష్ట్రంలో వున్న 30 వేల గ్రామాలలో రెండు గ్రామాలకు ఒక డాక్టరును వేస్తే మనకు 1500 మంది డాక్టర్లు కావలసివస్తారు. ప్రతి సంవత్సరం వేయి మంది కాలేజినుండి బయటకు వస్తున్నారు. మెడికల్ కాలేజీలో చేరేటప్పుడే విధిగా మూడు సంవత్సరాలు గ్రామాలలో పనిచేయాలి, దానిని వయలేట్ చేస్తే డిగ్రి కాన్సిల్ చేస్తామని నిబంధన పెట్టాలి. అలా మూడు సంవత్సరాలు గ్రామాలలో పనిచేసినవారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో ప్రిఫరెన్సు ఇవ్వాలి. మెడికల్ ఎడ్యుకేషనులో ఓరియంటేషన్ కావాలి. ప్రజలకు ఉపయోగపడే సిలబస్ తయారుచేయాలి. మన రాష్ట్రంలో డెంటల్ కాలేజీలు లేవు. పంటి జబ్బులు ఎక్కువగా వస్తున్నాయి. 40 సీట్ల కాలేజి ఒకటి మాత్రమే వుంది. అందులో కనీసం ఇంకో మూడు సీటు అయినా పెంచండి. అల్లోపతి చదవాలనుకున్న వారు సీటు దొరకక పోవడంవల్ల ఇండియన్ మెడిసిన్ చదివినవారు కొందరుంటున్నారు. వారిని ఆయుర్వేదంలోకాని. యునానిలోకాని, హోమియో పతిలోకాని తీర్చిదిద్దేట్లుగా కోర్సును ఏర్పాటు చేయాలి. నర్సింగ్ కాలేజీలు వున్నాయి. వీటి అవసరం ఏమిటని అడుగుతున్నాను. హాస్పిటల్స్‌కు ఎటాచ్ చేసి శిక్షణ యిస్తే బాగుంటుంది. దేశంలో మానసిక వ్యాధులు ఎక్కువగా వస్తున్నాయి. దానికి సంబంధించిన కోర్సులు లేవు. ఆ డిగ్రి పొందిన డాక్టర్లు లేరు. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో 50 వేలమంది ప్రైవేటు డాక్టర్లు, క్వాలిఫైడ్ డాక్టర్లు వున్నారు. వారి సర్వీసెస్‌ను ఉపయోగించుకోండి. వారికి లైసెన్సు ఇవ్వండి. వారిని ఈ మెడికల్ ప్రోగ్రాంలో ఎలాగయినా ఇన్‌వాల్వ్ చేయండి. ఒకసారి ప్రకటించారు. కొత్తగా పాస్ అయినవారు నిరుద్యోగులుగా వుండకుండా చేయటానికి బ్యాంకు లోన్ పది వేలు యిప్పిస్తామని, రెండు సంవత్సరాలవరకూ నెలకు 400 రూపాయలచొప్పున యిస్తామని రూరల్ హెల్తు మెడికల్ ప్రోగ్రాం అని ఒకటి పెట్టారు. అది ఏమయినదో తెలియదు. బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించారు కాని అది ఎవరికి వినియోగిస్తున్నారో తెలియదు. డ్రగ్స్ ఘోరంగా వుంటున్నాయి. ఎక్స్‌పైర్ అయిన డ్రగ్స్ వాడడంవల్ల జబ్బులు ఎక్కువ అవుతున్నాయి. అందువల్ల డ్రగ్స్ టెస్టు లేబరేటరీస్ పెట్టాలి. ప్రతి జిల్లాకూ ఒకటి ఏర్పాటు చేయాలి. ఐ.డి.పి.యల్. లాంటి సంస్థలను ప్రోత్సహించాలి. వాటి సహాయం పొందాలి. ఇ. ఎన్. టి. హాస్పిటల్స్ ఇరవై నాలుగుగంటలూ తెరచి వుంచాలి. లేకపోతే ప్రజలకు న్యాయం జరగదు.

పోస్టుగ్రాడ్యుయేషను ఎడ్యుకేషనులో విమన్ డాక్టర్సు సంగతి చూద్దాము. గైనాకాలజీ అండ్ అబ్‌స్ట్రెక్ట్స్‌లో మేన్ డాక్టర్స్‌కు సీట్లు యివ్వడం ఏమిటి? వారిని పల్లెటూళ్ళకు పంపిస్తే స్త్రీలు వారిని ఎలా యాక్సెప్ట్ చేస్తారో ప్రాక్టికల్‌గా ఆలోచించండి.

ఆ సీట్లు ఆడవారికే యిస్తే చాలా బాగుంటుందని నా సూచన. రిక్రూట్‌మెంటు ఆఫ్ డాక్టర్సులో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నవి. పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషనులో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయనే వినికిడి వుంది. ఒక్కొక్క అభ్యర్థి నుండి 40, 50 వేలు డబ్బు తీసుకుని యిస్తున్నారని చాలామంది కంప్లైంట్లు చేస్తున్నారు. అది ఎంత వరకు నిజమో తెలియదు. పది సంవత్సరాలనుండి గవర్నమెంటు సర్వీసులో వుండి వారు అప్లయి చేసినప్పుడు వారికి వెయిటేజ్ ఇవ్వకుండా అన్యాయం చేయడం చాలా ఘోరమైనటువంటి విషయం. వారిని సరియైన పద్ధతిలో రెన్యులరైజ్ చేసి వారికి కొంత వెయిటేజ్ యిచ్చి వారి సర్వీసెస్‌ను వుపయోగించుకోవడం మంచిది. వారికి ఇన్సెంటివ్ యివ్వాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా మునిసిపాలిటీస్ వున్నవి. హెల్తు విషయం కేవలం రాష్ట్రప్రభుత్వానికే వదిలిపెట్టడం చాలా ఘోరం. పెద్దపెద్ద మునిసిపల్ ఏరియాస్‌లో లింగంపల్లి ఏరియాలాంటి చోట పెద్ద రీజినల్ హాస్పిటల్‌ను డెవలప్ చేయడానికి అవకాశం వుంది. అలాంటి పనులు మునిసిపాలిటీలచేత చేయించాలి నా వుద్దేశములో వైద్య విధానాన్ని నేషనలైజు చేయడం అవసరం అనిపిస్తున్నది. ఈ విషయంలో 100 పర్సంటు సెంట్రలు గవర్నమెంటు అసిస్టెన్స్‌తో కొన్ని నడుస్తున్నవి 50 పర్సంటుతో కొన్ని నడుస్తున్నవి. ఎలాంటి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వ విధానాన్ని మార్పుచేసి, డ్రగ్ యిండస్ట్రిని మెడికల్ సర్వీసెస్‌ను నేషనలైజు చేయడానికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు సూచన యిచ్చి ఆ విధంగా చేయడం మంచిది అనుకుంటున్నాను. ప్రతిమునిసిపాలిటిలో హెల్తుసెస్ వసూలుచేసి దానిద్వారా పట్టణాలలో వున్నవారికి ఉపయోగపడేట్లు చూడడం అవసరం. హెల్తు ఎడ్యుకేషను ఈరోజు చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితిలో వుంది. ప్రజలను విజ్ఞానవంతులుగా చేయాలంటే హెల్తు ఎడ్యుకేషను చాలా అవసరం. సినిమా స్లయిడ్స్ ద్వారా చూపించాలి. టెలివిజన్ సెట్టుద్వారా డిమాన్‌స్ట్రేషను చేసి చూపించాలి. హెల్తు ఎగ్జిబిషన్లు పండక్టు చేయాలి. ఆ విధంగా డెవలప్ చెయ్యాలి ఇటీవల విద్యార్థులను టైట్ పాంట్లు వేసుకునే అలవాటు వుంది. దానివల్ల ఆరోగ్యం దెబ్బ తింటుంది. దానిని నిషేధించాలి. స్మోకింగ్ నదిపేవారు తప్పకుండా హెచ్చరికలు పెట్టునేట్లు చూడాలి. స్మోకింగ్ క్యాన్సర్‌కు దోహదం చేస్తుంది. బస్సుల్లో స్మోకింగు పనికిరాదని వ్రాస్తున్నారు. కాని అది అమలు చేస్తున్నారా? ప్రతివారు ఎక్కడంటే ఇష్టంవచ్చినట్లు త్రాగడం చేస్తున్నారు. అలాంటి పరిస్థితే సినిమా హాల్సులో వుంటున్నవి. దానిని కంట్రోలు చేసేపద్ధతి వుండాలి. సిగరెట్టు ప్యాకెట్లు మీద "స్మోకింగ్ ఈజ్ యింజరీస్ టు హెల్తు" అని వ్రాస్తాము. కాని ఎక్కడా పాటించడంలేదు. ప్రచారానికే స్లోగన్స్‌లు యిచ్చుకోవడం కాదు. అమలు చేయటానికి చూడాలి. అలాగే సిక్ పొల్యూషను జరుగుతున్నది. వెహికల్స్ పొగ విడుస్తూ పోతూ వుంటాయి. ఆ ప్రాంతం అంతా పొగతో నిండిపోతుంది. వాటిని

కంట్రోలు చెయ్యాలి. ఇండియన్ మెడికల్ అసోసియేషను అనేది వుంది. నేషనల్ ఆర్గనైజేషను దేశానికంతటికి సంబంధించి ఒకటి వుంది- మోడరన్ మెడిసన్‌కు సంబంధించి నంతవరకు - అది జాతీయోద్యమముకు తోడు అయి పనిచేసినటువంటిది. దానితో డా॥బి. సి. రాయ్, డాక్టరు జీవరాజ్ మెహతా, డాక్టరు అన్సారీ, డాక్టరు దేశ్‌ముఖ్‌లాంటి ప్రముఖులు పాలుపంచుకుని ఏర్పాటు చేసినటువంటిది. ప్రజలకు ఏ విధంగా ఉపయోగపడాలనేదాని గురించి ఆ రోజులలో అనేక సూచనలు బ్రిటిష్‌వారికి యివ్వడమేగాకుండా నేషనల్ హెల్తు కాన్సెప్షన్‌ను డెవలప్ చేశారు. అలాంటి దానికి నేను కూడ ఒకప్పుడు స్టేటు బ్రాంచికి ప్రెసిడెంటుగా వున్నాను. వారు కొన్ని పథకాలు చూపినప్పుడు వారి సూచనలను, పద్ధతులను అర్థము చేసుకుని వాటిని అమలుచేయవలసిన అవసరం వుంది. నేషనల్ హెల్తు పాలసీ అనేది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు డిక్లేర్ చేయలేదు. నేషనల్ హెల్తు పాలసీని డిక్లేర్ చేయడానికి ఇండియన్ మెడికల్ ఎసోసియేషనువారు ముందుకు వస్తారు. ప్రైవేటు మెడికల్ ప్రాక్టిషనర్సును, సర్వీసులో వున్నవారిని ఇతర వాలంటరీ ఆర్గనైజేషన్సును అన్నింటిని యిముడ్చుకుని ఇలా నేషనల్ యిండియన్ మెడికల్ ఎసోసియేషనువారితో సంప్రదించి దేశములో ఆరోగ్య పథకాల అమలుకువారి సహాయం తీసుకుంటే బాగుంటుంది. ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూస్తే - మన హెల్తు బడ్జెటుచూడండి- ఆంధ్రప్రదేశ్ మిగతా ఖర్చులు తీసివేస్తే - 4 పర్సెంటు వుంటుంది. తమిళనాడులో 18 పర్సెంటు వారి హెల్తు బడ్జెటు మీద ఖర్చుపెడుతున్నారు. కేరళలో 18 పర్సెంటు కర్నాటకలో 9 పర్సెంటు. మనం దురదృష్టవశాత్తు 4 పర్సెంటుతో ఏమి యివ్వగలము? ప్రతి మనిషికి 4 పైసలు వెచ్చించి ఏ విధంగా కార్యక్రమం సాగిస్తాము ? ఇది ఆరోగ్య రక్షణ. మన ప్రభుత్వం రెండున్నరకోట్లు ఖర్చుపెట్టి కాంపెన్సేషను యిచ్చి 37 ఎకరాల ప్రదేశాన్ని ఉస్మాన్‌పాలెస్‌ను తీసుకుని కింగ్‌కోఠి హాస్పిటల్ ఏర్పాటుచేశాము. అక్కడ వున్న పరిస్థితి చాలా ఘోరంగా వుంది. పదహారున్నర ఎకరాలు మాత్రం వారి కంట్రోలులోకి వచ్చినవి, అక్కడ వున్నటువంటి షాబాదురాళ్ళను దొంగిలించుకు పోతున్నారు, అడిగే దిక్కులేదు. 500 కుటుంబాలు అక్కడ ఆక్రమించుకొనివున్నారు. స్వంత యిండ్లు కట్టుకుంటున్నారు. అక్కడ ఒక మసీదు వుంది. ఈ హాస్పిటల్ 100 బెడెడ్ హాస్పిటల్. ఈ మసీదునుండి అయిదు పూటలా లౌడు స్పీకర్సుద్వారా నమాజు చేస్తుంటారు. రోగులకు మనః స్థిమితం ఎలా వుంటుందో ఆలోచించండి. సరియైన పద్ధతిలో వాతావరణం వుండాలి. అలాంటివి జరగకుండా కంట్రోలు చేయాలి. మెడికల్ అండ్ హెల్తు పాలసీ డెవలెప్ కావాలి. ఇప్పుడున్న వనరులు సరిపోవు. ఎక్కువ చేసుకోవాలి. ఉన్న వనరులలో 80 పర్సెంటు గ్రామాల్లో నివసించే పేద ప్రజానీకానికి వుపయోగపడేట్లు చేయాలి. మనిషికి 4 పైసలు సరిపోవు. వనరులను పెంచుకోవాలి. అట్లాగే

డాక్టర్సుకు రక్షణ యివ్వాలి. తప్పు చేస్తే కఠినంగా శిక్షించాలి. అయితే లంచగొండితనం పెరిగిపోతున్నది. లంచం లేనిదే మంచం లేదంటున్నారు. అటువంటివారిని శిక్షించాలి. కాని వారికి న్యాయమైనటువంటి జీతభత్యాలు యిచ్చి సరైన పద్ధతిలో రీసర్చి డెవలప్‌చేసి టీచింగు హాస్పిటల్స్‌లో వారి సేవలను ఎక్కువగా వుపయోగించుకొని దేశ ప్రజలకు ఆరోగ్య శాస్త్రం అన్ని విధాల సరియైన పద్ధతిలో వుపయోగపడి ప్రజలకు మంచి ఆరోగ్యం ప్రసాదించబడేటట్లు చూడాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri Md. Ibrahim Khan (Kurnool) :—Madam Chairman. I wholeheartedly support the budget of Medical and Health Services. At the same time I take this opportunity to express some of my views and thoughts about the administration of Health and Medical Services Department. Very recently in August 18, in the Deccan Chronicle we have seen a caption on page 5 called "sickening sight of Kurnool hospital. It a was long narration of the working of the hospital, the deficiencies, the drawbacks there are listed. It is said there that the hospital lacks necessary equipment and medicines. The deep X-ray therapy unit for cancer has not been working for the last one and half years. This question has been raised also under Rule 329 to-day. A reply has been given by the Hon'ble Minister. But the fact remains that this unit has not been working for the last 1 1/2 years for simple repairs. It does not cost much but no serious thought is given to provide these repairs to the unit and make it workable. The result is, the patients are compelled to go to Hyderabad at heavy cost and take the treatment here. Another drawback that was pointed out is that the Orthopedic ward which was completed some two years back has not been functioning till now. Cancer and cobalt units are yet to be completed in the Kurnool hospital, G. G. hospital of Kurnool. Regarding Artificial Kidney Unit what is very strange is, this unit was donated by the local Rotary Club about three years age, but it is not functioning once again for lack of small spares which have not been provided by the department so far. Patients requiring dialysis are once again compelled to go to Madras at heavy cost. It is also noted that E. C. G. equipment is not provided in the hospitals in sufficient number. It is said that there is only one E. C. G. equipment in the Cardiology department.

The other departments are not provided with this facility. It is said that Rs. 34 lakhs was allotted for the purchase of medicines in this hospital at Kurnool but we find that there is always shortage of medicines. Orders are placed for the supply of medicines with the firms companies specified by the Government but these company do not supply the required medicines to the hospital in time with the result that there is always shortage of medicines in the hospital. Patients who attend the hospital which include the in-patients also, are given prescriptions. They are asked to purchase medicines from outside. There is X-ray film. It is said they are also in short supply. Only those who are influential, who are ready to spend, they alone are able to get this facility, but others, the common people are denied this facility.

About the sanitation in the hospital at Kurnool, I am sorry to say that the sanitation is not upto the required standard. I had an occasion to visit this hospital. It is bad. Specially the bathrooms and lavatories in the hospital are not clean, they are stinking. The reason that is stated is the class IV employees are not there in sufficient number. If that is the problem why not the Government pay attention to it and see that the strength of class IV employees is increased so that the sanitation problems is solved for ever.

Once again I refer to one article in Hindu dated 18-8-82 at page 12 where it is stated that there is shortage of cotton, shortage of gauze, shortage of sticking plaster in the Kurnool hospital. These articles which are necessary for any operation are in shortage. Operations are not being conducted in the hospital. The reason orders are placed to companies, to firms. They are not supplied.

Sri A. Madan Mohan :— A point of clarification sir. The member has said that it is the Government which specifies companies where medicines have to be purchased, Unfortunately he is suffering from wrong information. It is not correct There is a rate contract condition. There is a statutory Committee which deals with it. The Government has nothing to do. This aspect may kindly be noted. Sometimes the hon'ble members are fed with wrong information. I am trying to put him on the right track.

Sri Md. Ibrahim Khan :— That is what is published in the Hindu. The department has not contradicted it. What is said in the article is that there are some firms specified by the Government. The hospital authorities are asked to make their purchases from hese firms. These firms don't supply these articles in time. They try to purchase in the local market. The authorities are not purchasing in bulk. Some small supplies can be had. So my submission is, this information is not given by me. It is given by a very very leading paper Hindu. It is not contradicted by the department so far as the work of the hospital is concerned, the hospital at Kurnool generally speaking is working alright except that there are some doctors who don't behave properly. They have to pleased before the patient seeks admission in the hospital. There are some doctors who advice the patients to go to private nursing homes, because these doctors are attached to the private nursing homes where they perform the operations. They direct the patients to some private nursing homes for operation to which they are also attached. This kind of practice has to be put an end to.

Regarding supplying water in the villages there is no doubt a programme mentioned in the budget. Though much has been done much has to be done in this regard in future also. There are many villages in my district and in many other districts also which are not being supplied with drinkable good water. This water supply is also a source for a number of diseases. You have to see that all the villages which have this problem are supplied with fresh and good water.

About Malaria programme, it is mentioned in the demand. There is national Malaria Eradication Programme. At one point of time this was eradicated from our country. Once again we are finding recurrence of this disease. It has to be eradicated for ever.

Regarding Indian Medicine, its colleges, hospitals have to be encouraged. As you have said in the note there are only two Unani Hospitals and 2 Unani Colleges in our State. They

are one at Hyderabad and one at Kurnool. But so far as the hospital and college at Kurnool are concerned they are not receiving sufficient aid from the Government. They are prestigious institutions. We are committed to encourage Indian medicines. So, my request is that the hospital and college (Tibia college and hospital) at Kurnool may be provided with sufficient funds so that they may work properly for the benifit of the people. With this I express my thanks for the opportunity given to me.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఈ వైద్య ఆరోగ్య పద్దును మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టారు. మన ఆర్థికమంత్రిగారు ఈసారి ఏదో పెద్ద మార్పు తీసుకు రాబోతున్నాము, గ్రామీణ మహిళలకు మరుగుదొడ్లు ఏర్పాటు చేయబోతున్నాము, మొత్తం ప్రజారోగ్యం యెడల శ్రద్ధ తీసుకోబోతున్నాము అన్నట్లుగా చెప్పారు. కాని ఇందులో చూస్తే అవి ఏమీ కనిపించడంలేదు. మంచినీళ్లు అనేది ఒక భాగం చేర్చారు. అది ఏదో ఈ డిపార్టుమెంటుకి బిడ్డగానే ఆ కొసకు దీనిని చేర్చారు. ఇవి అసలు ఉన్న డిమాండుకి వారు చేర్చిన దానికి ఏ మూలకి సరిపోవడం లేదు. ఇక ఈ వైద్య పద్దు మొత్తం వెదికినా కనబడడంలేదు. సమితికి ఒక ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం, కొన్ని సమితులలో రెండు కేంద్రాలు తప్ప అసలు గ్రామీణ ప్రజలకు వైద్యం అనేవి అందు బాటులో ఏ రూపంలో కూడా లేదు. హైదరాబాదులో కేంద్రీకరించబడి వున్న ఏ హాస్పిటలులోను కూడా పైసలు యివ్వనిదే పేషెంటుకి వైద్యం జరగనే జరగదు. హాస్పిటలుకి పోతే కొంత డబ్బు పెట్టకుండా సాధ్యం కాదు. ఈ హాస్పటల్సు అక్కడ వున్న పరికరాలు మందులు డాక్టర్లు ఉపయోగించుకుని వారు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకునేందుకు ఉపయోగపడుతున్నాయని నా అభిప్రాయం. పల్లెటూర్లలో నూటికి 36 మంది వ్యవసాయకూలీలు. వీరికి ఎటువంటి వైద్యసదుపాయం అందుతున్నదో మీరు చెప్పండి. శిశు మరణాల సంఖ్యలో కూడా వ్యవసాయ కూలీలకు సంబంధించిన వారివే ఎక్కువ. అస్తమానం మీరు బలహీన వర్గాలు అని చెప్పేటటువంటి హరిజన, గిరిజన తదితర పేద రైతులు. బలహీనవర్గాల వారే ఈ వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉన్నారు. ఈ పేద రైతులను వ్యవసాయ కూలీలను కలిపేటట్లయితే సుమారు ఒక 50 శాతం జనాభా కవరు అవుతుంది. గ్రామాలలో నాటు మంత్రసానులతో ప్రసవం చేయించడం అది జరుగుతూ ఉంటుంది. అసలు వారికి పోషకాహారం లేకపోవడం ఒకవైపు అయితే రెండవ వైపు అసలు కనీస సౌకర్యాలు లేని పరిస్థితి. శిశు మరణాలు కూడా వారి దగ్గరనే ఎక్కువ జరుగుతున్నాయి. గ్రామాలలో స్త్రీలు పనులకు పోయేప్పుడు వారి బిడ్డలను వీధిలోపడేసి పోతారు. వారు దొరికినంత మన్ను పూసుకుని వంటినిండా పుండ్లతో మట్టికొట్టుకుపోవడం,

బావులక్రిందపడినవారు బండ్ల క్రింద పడినవారిని మనం కళ్ళారా చూస్తూనే ఉంటాము. వంటమీద గుడ్డ లేకుండా ఎండలో వానలో నగ్నంగా తిరుగుతూ ఉండటం చూస్తూనే ఉంటాము. వ్యవసాయ కూలీలకు టి, బి. జబ్బు వస్తే నరక ప్రాయంగా వారు చచ్చిపోయి నట్లే. ఎందుకంటే వారికి హాస్పటలులో సీటు దొరకదు. వారు హాస్పటలుకుపోతే కొంత మందు ఇచ్చి వారానికి ఒకసారి రమ్మని ఇంటిలో ఏ పనిచేయకుండా ఇంటిదగ్గర ఉండి ఫలానా మంచి ఆహారం తింటే తగ్గుతుందని డాక్టర్లు చెప్పి పంపిస్తారు. రెక్కాడి తేనేగాని డొక్కాడనివారు ఏ పని చేయకుండా ఇంటిదగ్గర కూర్చుని ఏమి తింటాడు. కూర్చుని తినగలిగితే అసలు ఆ జబ్బు ఎందుకు వస్తుంది? అందుచేత పల్లెలో పావర్టీలైను ఉండే పేద రైతులు అందరికీ టి. బి. వచ్చినవారికి మందులు ఉచితంగా ఇవ్వడమే కాకుండా వారికి జబ్బు తగ్గేవరకు తిండికి కొంత ఆర్థికసహాయం వారికి ఏర్పాటుచేయాలి. వ్యవస్థీకృతమైన కార్మికులకు ఎట్లా అయితే ఇ.యస్.ఐ. హాస్పటలు ఆపి వున్నాయో అట్లాగే వ్యవసాయ కూలీలకు కూడా ఫలానా వైద్య గ్యారంటీ ఉన్నది అని చెప్పి ఏర్పాటుచేయాలి. ఇపుడు ప్రతి ఒక్క సరుకు కల్తీ అవుతున్నది. మరి ఈ హెల్తు ఇనస్పెక్టర్లు, ఎడల్ట్రేషను చెక్ చేసే స్టాఫు ఏమీ అవుతున్నారో తెలియదు. కల్తీ చేసిన వారిని పట్టుకోవడంలో పూర్తిగా వైఫల్యం జరుగుతోంది. మందులు కూడా కల్తీ జరుగు తున్నాయి. ఒక్కొక్కసారి మందులు దొరకవు. తరువాత కొన్ని సవరణలతో మళ్ళీ బజారుకి వస్తాయి. మరి ఈ మందులు దొరికేట్టు చేయడం కల్తీ లేకుండా చూడడం ప్రభుత్వం తమ పని కాదనుకుంటుందేమో తెలియదు. హోమియోగాని, ఆయుర్వేదం గాని కొంత చౌకగా దొరికే సావకాశం ఉంది. కాని దానిని కూడా ప్రభుత్వం సరిగా మంజూరు చేయడం లేదు. ఎక్కడో ఒకచోట ఒకటో రెండో మంజూరు చేస్తున్నది. 50 రూపాయలు ఇచ్చివేసిన ఈ వర్కర్సును జనాభానుబట్టి వేస్తూ వారికి ఈ హోమియో లోను, ఆయుర్వేదంలోను తరిఫీదు ఇప్పిస్తే కొంత ఉపయోగం ఉంటుంది. వీరికి మందులు ఇప్పించినట్లయితే కనీసం పేదవాడికి మందు అందుబాటులోనికి వస్తుంది. ఈ వైద్యాన్ని ఆ రకంగా అన్ని గ్రామాలకు వ్యాపింప చేసే ప్రయత్నం చేస్తే మీకు ఎక్కువ ఖర్చు లేకుండా కేవలం మందుల ఖర్చుతోటి చేయవచ్చు. ఇప్పుడు ఎట్లాగు ఒకతనికి 50 రూపాయలు యిస్తున్నారు కాబట్టి తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ జనానికి వైద్యము అందుబాటులోనికి వస్తుంది. తరువాత సీజనల్‌గా వచ్చే డిసెంట్రి మొదలైన వాటికి కూడా మామూలు మాత్రలు సప్లయి చేసే పరిస్థితి కూడా లేదు. పేద రైతులకు వ్యవసాయ కూలీలకు ఏదయినా కాస్త వైద్యసౌకర్యం కలగచేయాలని మనవి చేస్తు న్నాను. వ్యవసాయ కూలికి పేదరైతుకు టి. ఎ. వచ్చినపుడు అతని ప్రాణానికి గ్యారంటీ యివ్వాలని మనవిచేస్తు సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటరామయ్య :— అధ్యక్షా, బడ్జెట్ పయిన మాట్లాడే ముందు నేను ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. నర్సుల స్ట్రయికును విరమింప చేసినందుకు వారిని కంగ్రాట్యులేట్ చేస్తున్నాను. సాధారణంగా అటువంటి వారు వారి డిమాండును పండుగానే చెబుతూ ఉంటారు వారిని డిపార్టుమెంటువారు వెంటనే మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువచ్చి అటువంటి స్ట్రయికు వరకు పోకుండానే చూడాలి All the nurses and also the doctors were in helpless condition - but timely decision has been taken by our Minister. I congratulate him for that

Recently during the Nurses' strike the Doctors were in a helpless condition, but timely decision has been taken by our Minister. I congratulate him for that ఈ డిమాండును నేను సపోర్టు చేస్తున్నాను. నేను ఎస్టిమేట్సు కమిటీ చైర్మన్‌గా వున్నప్పుడు, హాస్పిటల్స్ సబ్జక్టు తీసుకొన్నపుడు, డాక్టరు హరినాథగారు, డాక్టరు సాగర్ గారు చాలా ఆసుపత్రులకు వచ్చి కమిటీ వారికి చూపించారు. రాయలసీమ, తెలంగాణా, సర్కార్స్ ఏరియాలను చూసి, మేమొక రిపోర్టు యిచ్చాము. కాని అందులోని రికమెండేషన్స్ ఇంప్లిమెంటు కావడం లేదు. ఎక్స్‌పర్ట్స్ ఒపీనియన్ తీసుకున్న తర్వాత, రిపోర్టు యివ్వడం జరిగింది. నేను ఈ విషయాన్ని మంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చాను వారు సహృదయంతో చూచారు కాని రిపోర్టు ఇంప్లిమెంట్ కావడంలేదు. దీనివలన అనేక సదుపాయాలు వుంటాయి. డాక్టర్సుకు ఎనేబ్లింగ్ ప్రొవిజన్‌లాగా కమిటీ చాలా మంచి పనులు చేసింది. కాబట్టి, దాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఇంప్లిమెంట్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. We appreciate the mobile system and that is going to help a lot. కాని ఆరు యూనిట్స్ సర్కారు జిల్లాలో, ఒక యూనిట్ రాయలసీమ ఏరియాలో పెట్టినట్లుగా సబ్జక్టునుబట్టి తెలుస్తున్నది గ్రామాలలో వైద్య సౌకర్యాలు రావాలంటే, డాక్టర్లు వెళ్ళి గ్రామాలలో నివశించి, మందులు యివ్వాలంటే, పల్లెటూరి వాతావరణం వాళ్ళకి సరిపోవడం లేదు. ప్రొద్దున్నే మొబైల్ యూనిట్లతో డాక్టర్లు, పల్లెలకు వెళ్ళి నర్సెస్ మందులు ఇచ్చి వస్తారు. దీనివల్ల గ్రామాలకు వైద్య సహాయం కల్పించినట్లుంటుంది. తిరిగి డాక్టర్లు పట్టణాలలో నివసించుటకు వీలు కలుగుతుంది. గ్రామాలలో కొంతకాలము వుండి, వైద్య వృత్తి చేపట్టాలని ప్రభుత్వము ఎన్ని కండిషన్స్ పెట్టినప్పటికి, చదువుకున్న డాక్టర్లు అక్కడకు వెళ్ళి, రోగులకు వైద్య సహాయం చేయాలని ఉద్దేశమున్నప్పటికి, అక్కడ వాళ్ళకు తగిన ఇండ్ల సౌకర్యము వగైరా లేకపోవడంవల్ల, వెళ్ళుటకు నిరాకరిస్తున్నారు. మొబైల్ సిస్టమువల్ల, దానిని తొలగించవచ్చు. ఒక్కొక్క డాక్టరుకు వారంలో 5 లేక

10 గ్రామాలు ప్రొద్దున్నే వెళ్ళి, రావలెనని నిబంధన పెడితే తప్పకుండా రూరల్ డెవలెప్‌మెంట్‌కు అవకాశముంటుంది. మొబైల్ యూనిట్స్ ఇంకా ఎక్కువగా చేస్తే కొంత మంచి చేసినట్లు అవుతుంది.

బ్లడ్ బ్యాంకన్న కొన్ని ప్రయివేటు మానేజమెంటు క్రింద నడుస్తున్నాయి. అవసరమయిన గ్రూపు బ్లడ్ దొరకకపోతే రోగి చనిపోతాడు. ప్రయివేట్ బ్లడ్ బ్యాంకునకు వెళ్ళితే 300-400 రు।। ఒక్కొక్క గ్రూపు రక్తానికి డిమాండు చేస్తున్నారు. అందువల్ల బీదవాడికి అది అందుబాటులోలేక, ప్రాణాలు పోగొట్టుకునే పరిస్థితికూడా బీదవానికి ఏర్పడుతుంది. ప్రయివేట్ వాండ్లు కంట్రోలు రేటుకు ఇచ్చేటట్లుగా చేయకపోతే, చాలా ఇబ్బందులు పడతారు పేదవారు. ఎవరయితే కండిషన్స్‌ని వయొలేట్ చేస్తారో, వాళ్ళ లైసెన్సులు కాన్సిల్ చేయాలి. బ్లడ్ బ్యాంకు విషయంలో చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవలెనని కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో నేను క్వశ్చన్ కూడా వేశాను. జవాబు చెప్పారు. అస్యూరెన్సు కూడా యిచ్చారు. ప్రయివేటు హాండ్సులో బ్యాంక్‌ను నడిపే పక్షంలో ధరలను ప్రభుత్వము కంట్రోల్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ మెడిసిన్‌లో మంచి మంచి కెపేబుల్ డాక్టరున్నారు. వాళ్ళ సేవలను నిజంగా మనం అప్రిసియేట్ చేయాలి. డాక్టరు కె. ఆర్. రెడ్డి, డాక్టరు హరనాథ్ గార్లున్నారు. ఏపని ఇచ్చినా, వాళ్ళు చాలా శ్రద్ధ తీసుకుని, సక్రమంగా పూర్తి చేస్తున్నారు. ఏఏ రోజుల్లో, ఏఏ గ్రామాలకు మొబైల్ యూనిట్స్ వెళ్లతాయో, వాటి ప్రోగ్రాము పల్లె ప్రజలకు తెలిసేటట్టు ఏర్పాట్లు చేయాలి, డాక్టర్లకు పట్టణాలలో వుండే అవకాశముంటుంది కాబట్టి, ఎం.బి.బి.ఎస్. డాక్టర్లే కాదు రీసర్చి చేసిన డాక్టర్లు కూడా పల్లెటూర్లకు వెళ్ళుటకు ఇష్టపడతారు.

ఓపెన్ హార్ట్ సర్జరీ ఇది చాలా ముఖ్యమైనఐటమ్. ఓపెన్ హార్ట్ సర్జరీపై మేము చాలా డీప్‌గా పరిశీలన జరిపి, ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ రిపోర్టు ఇచ్చాము. డాక్టరు హరనాథ గారికి, మంత్రిగారికి తెలుసు. వారు అస్యూరెన్సు కూడా యిచ్చారు. ఈ ఓపెన్ హార్ట్ సర్జరీని ఒకచోట కేంద్రీకరించి, మూడు హాస్పిటల్స్‌లో వున్న మెషనరీని నిజాం ఆర్థోపెడిక్ హాస్పిటలులో పెడతామని అన్నారు. కాని ఏమీ డెవలెప్‌మెంటు కావడం లేదు. ఎవరయినా చికిత్స తీసుకోవాలంటే మన డాక్టర్లే ఇక్కడ ఎక్విప్‌మెంటు లేదు మద్రాసుకు గాని, రాయవేలూరుకుగాని, లేదా బొంబాయికిగాని వెళ్ళండని చెబుతున్నారు. నాకు సంబంధించిన బంధువునకు ఇక్కడ సరియైన ట్రీట్‌మెంటు లేక, పిల్ల సలహా యిస్తే మద్రాసుకు పోయి, అక్కడ చనిపోయాడు. ఉన్న మెషనరీని వాడకపోవడం చాలా బాధాకరమయిన విషయం. వాటన్నిటిని ఒకచోట కేంద్రీకరించి చేయటానికి వున్నటు

వంటి బాధ ఏమి ? మూడు సంవత్సరాలనుండి నేను అడుగుతున్నాను. ఇప్పుడది ఏ స్టేజీలో వుందో తెలియదు. మంత్రిగారు దాని విషయంలో ఒక స్టేట్‌మెంటు యిచ్చి, ఎక్స్‌పర్ట్సుని అక్కడ పెట్టి, ప్రజలను రక్షించండి. ఇంత పెద్ద ప్రభుత్వము - This is one of the best States in India so far as Law and Order is concerned. But so far as Medicine is concerned. డేంజరెస్ పరిస్థితిలో మనము పేషెంట్సుని బయటకు పంపుతున్నాము. మొన్న మద్రాసునుండి ఓపెన్ హార్టు సర్జరీని టి. వి. లో తెలే చేశారు. చాలా చక్కగా వుంది. పది సంవత్సరాల అమ్మాయి బ్రతికింది. మనము ఓపెన్ హార్టు సర్జరీని చేస్తున్నామని చెబుతున్నాము. కాని నాకు అనుమానంగా వుంది. పెద్ద పెద్ద పెట్టామని అంటున్నాము. వాళ్ళు పని చేయడం లేదు. ఏదో ఒకటో రెండో చేశారు. కాని సక్సెస్ అయినారో ఫెయిల్ అయినారో తెలియదు. ఇది విమర్శ అనుకోండి, ఏమైనా అనుకోండి. తప్పకుండా దీని విషయములో శ్రద్ధ తీసుకొని ప్రజలలో కాన్ఫిడెన్స్ వచ్చేలాగా చేయండి. ఏమైనా మాట్లాడితే బయటకు వెళ్ళమని ఇక్కడ ట్రీట్‌మెంటు లేదని అంటున్నారు. మనము బయటకు పోవలసిన ఖర్మ ఎందుకు పట్టింది ? రాయవేలూరు, మద్రాసులలో ఎక్కడ చూచినా మనవాళ్లే కనబడుతున్నారు. మంత్రిగారు యువకులు ఎస్యూరెన్సు యిచ్చారు. దీనికి ప్రాణం పోయవలెనని కోరుతున్నాను.

రాయలసీమ ఏరియాలో మెదడువాపు వ్యాధి విషయంపై నేరు క్వశ్చన్ కూడా వేశాను. మూడు సారులు పోస్ట్‌పోన్ అయింది. ఇంతవరకు రాలేదు. అయినా పరవాలేదు. మంత్రిగారు చర్చ తీసుకుంటారు. మెదడువాపు వ్యాధివల్ల చాలా మంది గుత్తి, తాడిపత్రి ప్రాంతాలలో చచ్చిపోతున్నారు. మూడు సంవత్సరాలనుండి శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు. ఎందుకు శ్రద్ధ తీసుకోవడం లేదు ? దీన్ని ఎరాడికేట్ చేయుటకు తక్షణము చర్యలు తీసుకొనవలెనని కోరుతున్నాను. పేద ప్రజలు గ్రామాలలో పందులవల్ల, కొన్ని చెట్ల వల్ల వస్తున్నదని అంటున్నారు. దేనివల్ల వస్తున్నదో ఇంతవరకు కనుగొనలేకపోతున్నారు.

ఐ.పి.సి క్రింద నుంచి వాతావరణము క్రియేట్ చేశారు. గ్రామాలలో ఆసుపత్రులు వచ్చాయి. మొబైలు యూనిట్సు వచ్చాయి. చక్కగా చేస్తున్నారు. ఎక్కువగా గ్రామాలలో ప్రభుత్వము కాన్సెంట్రేషన్ చేయాలనికోరుతున్నాను. మా కాన్స్టిట్యూయెన్సీ గుంతకల్లులో లక్షకు మించిన జనాభా వుంటే 80 పడకల ఆసుపత్రి కావాలంటే 6 పడకల ఆసుపత్రి మాత్రమే యిచ్చారు. ఇంకా 12 పడకలు ఇస్తామని అన్నారు. దానిని త్వరలో యివ్వాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

లేడీ డాక్టర్లను ఎక్కువగా ఎపాయింట్ చేయడం లేదు. లేడీ డాక్టర్లు లేనందువల్ల గ్రామాలలో చాలా ఇబ్బందులు ప్రజలు గురవుతున్నారు. కొందరు అనంతపురం వెళ్ళ వలసి వస్తున్నది. మేము ఎక్కడకయినా పోతాము. కాని పేద ప్రజల సంగతి ఏమి? ఎక్కడకు పోతారు? మగవారు కాన్పులు చేయరు. ఎక్కడయితే లేడీ డాక్టర్ల పోస్టులు ఖాళీగా వున్నాయో, అక్కడ వెంటనే లేడీ డాక్టర్లను భర్తీ చేయాలని కోరుతున్నాను. Finally, a word about Indian Medicine. నేను హయగ్రీవాచారి గారిని అప్రిసియేట్ చేస్తున్నాను. హోమియో, యునాని, ఆయుర్వేదిక్ ఈమూడు చాలా ముఖ్య మయిన వైద్య విధానాలు. ఆయుర్వేదిక్ గురించి ఒక సలహా యిస్తున్నాను. పెద్ద పెద్ద డాక్టర్లు రికగ్నిషన్ లేకుండా, వంశపారంపర్యంగా మంచి మందులు తయారు చేసి ఫలితాలు సాధిస్తున్నారు. అటువంటి వాళ్ళను పిలిపించండి. డబ్బులు అక్కరలేదు. వాళ్ళకు డబ్బులున్నాయి. డాక్టరు చక్రాల సీతారామయ్యగారు రాయలసీమలో గుత్తిలో వున్నారు. ఆయన మేధావి. పెద్ద పెద్ద డాక్టర్లే ఆయన దగ్గరకు పోతారు. ఆయనను పిలి పించండి. వంశపారంపర్యంగా వారి కుటుంబము వారు వస్తున్నారు. వారికేమీ యివ్వ నక్కరలేదు. లిటిల్ ఎంకరేజ్‌మెంట్ యిస్తే చాలు. హోమియోపతి మందులు గ్రామా లలో యిస్తున్నారు. అవి చాలా చౌక. మందు తియ్యగా వుంటుంది. పిల్లలు ఈజీగా తింటారు. హోమియోపతికి, ఆయుర్వేదిక్, యునానికి బడ్జెట్ ఎక్కువ చేయాలని కోరు తున్నాను.

గ్రామాంతో చాలా సహాయం చేస్తున్నారు. అది యింకా యెక్కువగా చేయాలి. **Even Doctors are going to him for all the diseases and allocation is very little for Homoepathy, Unani and Ayurveda.** దీనికి యింకా యెక్కువగా కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. రాయలసీమలో పేదవారికి హోమియోపతి ఆసుపత్రి ప్రతి 2, 3 గ్రామాలకు పెట్టాలని కోరుతున్నాను. రెండవది గుత్తి నుంచి పట్టణంకు వస్తున్నారు. హోమియోపతి ఆసుపత్రులలో యెక్కడయితే డాక్టర్ను లేకుండా ఖాళీగా ఉంటాయో అక్కడ వెంటనే పోస్టు చేయవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. వి. పతి :— అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. తాలూకా కేంద్రాలలో రోగుల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉన్న కారణంగా అక్కడ హాస్పిటల్స్‌లో పడకల సంఖ్య పెంచడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం చాలామంచి విషయం. అందులో పుంగనూరు తాలూకాలో జనాభా యెక్కువగా ఉన్నందున ఆ తాలూకా ఆసుపత్రిలో బెడ్‌స్ట్రెంగ్త్ పెంచాలని కోరు

తున్నాను. ఇంకొక సూచన యేమిటంటే యీ స్ట్రెప్టోమైసిన్ డ్రగ్స్ నుంచి చాలామంది రోగులు రియాక్షన్‌తో బాధపడడమే కాకుండా చనిపోవడం కూడా జరుగుతోంది. ఆ మందులు తయారుచేసే కంపెనీలకు లైసెన్స్ యిచ్చేటప్పుడు వారిని భీమా పథకం క్రింద యిన్‌వాల్వ్ చేసి ఆ మందులవల్ల రియాక్షన్ వచ్చిన రోగులకు తిరిగి వైద్య సహాయానికి అయ్యే ఖర్చు వారు భరించేటట్లు యేర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా యెవరయినా చనిపోవడం తటస్థిస్తే ఆ కుటుంబానికి వారి కామన్ నిధి నుంచి యిప్పించేటట్లు భీమా పథకం యిన్‌వాల్వ్ చేయిస్తే బాగుంటుంది. అదే కాకుండా తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులోని ఆసుపత్రులలో మెడికల్ ఆఫీసర్స్ క్వార్టర్స్ ఆ కాంపౌండులో లేకుండా యెక్కడనో దూరంగా ఉండడంవల్ల రోగుల వైద్యానికి యిబ్బందిగా ఉంది. కనుక అక్కడ మెడికల్ ఆఫీసర్స్ క్వార్టర్స్ ఆ ఆసుపత్రి కాంపౌండులోనే ఉండాలి. మరియు ఆ ఆసుపత్రులకు కాంపౌండు లేకుండా ఓపెన్‌గా ఉంటే దీనిని గురించి యిదివరకు అసెంబ్లీలో కూడా అనేక సార్లు చర్చకు వచ్చినవి ఆ ఆసుపత్రిలో ఉండే బాలెంతల బిడ్డలను కుక్కలు తీసుకొని పోయిన సందర్భాలు ఉన్నాయి. ఆ ఆసుపత్రులకు కాంపౌండు వాల్ ఉంటే రోగులకు రక్షణ ఉంటుంది. కనుక ఆ ఆసుపత్రులకు తప్పకుండా కాంపౌండు వాల్ ఉండాలి. అదే కాకుండా ప్రతి ఆసుపత్రిలోను లేడి డాక్టర్లు ఉండాలి. లేకపోతే యిబ్బందిగా ఉంది. ఏ ఉద్దేశ్యంతో అయితే వారిని నియమిస్తామో అది లేకుండా పోతుంది. ఎందుచేతనంటే మెటర్నటీ కేసులో, ఎమర్జన్సీ కేసులో మగడాక్టర్లు ఎటెండ్ కావడానికి ఉండదు. కనుక లేడీ డాక్టర్లు తప్పనిసరిగా ఉండాలి. పబ్లిక్ హెల్త్ సెంటర్స్‌లో తోటి పోస్టులు పెట్టాలి. అక్కడ లేవట్రీన్ క్లీన్ చేయాలంటే యెవరికో డబ్బులు యిచ్చి శుభ్రం చేయిస్తున్నారు. కనుక తోటి పోస్టులు లేకపోతే యెంత దారుణంగా ఉంటుందో ప్రభుత్వం అర్థం చేసుకొని ఆ పి. హెచ్. సి. లలో తోటీ పోస్టులు ఉండాలని కోరుతున్నాను. అంతే కాకుండా మన ఆయుర్వేదిక్ వైద్యం గురించి కొన్ని విషయాలు చెప్పాలి. బాలరాజు మహర్షి అనే ఆయన మూలికల వైద్యంతో జబ్బు నయం చేస్తున్నారు. వారు తిరుపతిలోను, కొన్ని ప్రదేశాలలో కేంప్ చేసి ఉచితంగా వైద్యం చేస్తున్నారు. ఆయనకు హిమాలయాల్లో యింకా చాలా అరణ్య ప్రాంతాలలో మూలికలు యెటువంటివి ఉన్నాయో తెలుసు. ఆయనతో నేను సంప్రదించడం జరిగింది. తిరుపతి పరిసర ప్రాంతాలలో అంటే ఆ కొండ దగ్గర ఆ దేవాలయానికి సంబంధించిన భూమి చాలా ఉంది. కనుక ఆ భూమిలో 100, 200 యకరముల భూమి యీ మూలికలు పెంపుచేసేదానికి యిస్తే మంచిది. హిమాలయ

పర్వతాలలోనో, లేక సల్లమడ అడవులకు పూరంబోయి ప్రయాసపడి తెచ్చేదానికంటే యీ విధంగా తెలిసిన వ్యక్తులు వాటిని యెట్లా పెంచాలి? అటువంటి మూలికలు వేసి, ఆ మూలికలను ఉపయోగించి మన జబ్బులను నష్టం చేయడానికి వీలుంటుంది. కనుక మన ఆయుర్వేదానికి సంబంధించిన మంత్రులు దీనికోసం చర్య తీసుకొంటారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. రంగారావు (బందరు) :— ఇది జాతికి చాలా ముఖ్యమైన సబ్జెక్టు. ఈ సబ్జెక్టు గురించి వెంకట్రామయ్యగారు, కె. పి. పతిగారు చాలా ముఖ్యమైన విషయాలు చెప్పినారు. అదేవిధంగా మన మంత్రివర్యులకు ఒకటి సూచించాలనుకుంటున్నాను. కేవలం యేదో డబ్బుతో కాని అధికారంతో కాని కాకుండా విధానంలో మార్పురావాలి. హెల్త్ పాయింట్ ఉద్దేశ్యంతో యీ నాటి లక్ష్యం పెట్టాలంటే ప్రధానంగా అని డిపార్టుమెంట్స్ కోఆర్డినేషన్‌తో పనిచేస్తే తప్ప యీ జనానికి ఆరోగ్య సదుపాయం లభించదు. ఎందుచేతనంటే చిన్న చిన్న పట్టణాలలో కాని గ్రామాలలో కాని రోడ్ల ప్రక్కన, మురుగు కాల్వల ప్రక్కన అక్కడక్కడ దుకాణాలు పెట్టి తినే పదార్థాల మీద యీగ, దోమలు వాలుతూ ఉంటే నానా చెండాలంగా ఉన్న ప్రదేశాలలో ఆ ఆహార పదార్థాలు అమ్మితే మామూలు జనం వాటిని కొనుక్కొని తినడం వల్ల వచ్చే వ్యాధులు చెప్పలేము. గవర్నమెంటు యెన్ని లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినా దాని నివారణ సాధ్యంకాదు. అందువల్ల మన నడవడిలోనే మార్పురావాలి.

(శ్రీ సి. యస్. రెడ్డిగారు అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు.)

అంతేకాకుండా మన దేశ పరిస్థితులను మనము అర్థం చేసుకుంటే యెందువల్ల యీ జనాభా విపరీతమైన రోగాలకు గురి అవుతున్నారనే యింకొక విషయం గుర్తుచేస్తాను. ఎక్కడయితే చివరి ప్రాంతాలు ఉన్నాయో, ఎక్కడయితే సముద్రానికి ప్రక్కన గ్రామాలు ఉన్నాయో వాటికి మంచినీరు సౌకర్యం లేకపోవడంవల్ల వారు మురికి కాలువలలోను, చిన్న చిన్న గోతులలోను వున్న నీరు త్రాగడంవల్ల వారికి అనేక ఉదర వ్యాధులు, బోద వ్యాధులు వస్తున్నాయి. ఈ డాక్టర్సును తయారు చేయడానికి ప్రభుత్వం చాలా డబ్బు ఖర్చు 12 noon పెడుతున్నది. కాని వారు గ్రామాలలో పనిచేయడంలేదు. ఈ వైద్యం గ్రామాలలో అందించాలంటే కేవలం ఒక హెల్తు మినిష్టరుగారు ఒక్కరే చేయగలరంటే సరికాదు. దీనికి అటు రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటు, పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు, ఆరోగ్యశాఖ, రోడ్సు అండ్

బిల్డింగ్సుశాఖ యీ నాలుగు శాఖలలో సంబంధం పెట్టుకొని యీ ప్రజల ఆరోగ్యం బాగు పరచడానికి ఒక దృక్పథంతో ఒక విధానంతో యీ వైద్యరంగంలో మార్పులు తీసుకు రావడానికి ఆలోచించాలి. అట్లాగలేకపోతే ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు యీ వైద్యశాఖలో ఖర్చుపెట్టినా అది సరైనది కాదు. ఈ వైద్యముకొరకు ఎన్ని కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారనేది కాదు యిక్కడ కావలసింది. ఈ వైద్యసౌకర్యాలు గ్రామాలలో ఏ విధంగా అందుతున్నాయి. దానికి ఒక ప్లాను, ఆలోచన, పట్టుదల, నిజాయితి అనేవి ఉండి చేస్తే తప్ప లేకపోతే ఏమీ ప్రయోజనంలేదు. ఇపుడు యీ హార్టుకంప్లయింట్సు గురించి మనము టి. వి. లలో చూస్తున్నాము. ఈ వ్యాధి నిర్మూలన విషయంలో ఇండియాలో మద్రాసు రాష్ట్రం మొదటి స్థానం పొందుతున్నది. అక్కడ మేధావులు ఉండి వైద్యంలో మనకంటే ముందున్నారు. 6 కోట్ల జనాభా మన రాష్ట్రంలో లోపం ఎక్కడ ఉన్నది? మనకు డబ్బు లేకుండా ఉన్న సమస్య కాదు. తెలుగువారు ఆమెరికాలో కూడా ప్రథమ స్థానంలో ఉండి పనిచేస్తున్నారు. అక్కడ ఉన్నవారి పేర్లు చెప్పలేను కాని మా ప్రాంతం ఖందరు నుంచి కూడా చాలామంది డాక్టర్సు అమెరికా వెళ్లినారు. అందువల్ల ఈ వైద్యం విషయంలో ప్రభుత్వం ప్లానులోనే తేడాఉంది, లోపం ఉంది. ప్రభుత్వం ఆలోచన, వూహ లోపం కాని ప్రభుత్వానికి శక్తిలేక కాదు. అన్నింటికంటే ముందు ప్రతి గ్రామంలో కూడా, ప్రసూతి కేంద్రాలు లేవు. గ్రామంలో ఎవరైనా అమ్మాయి ప్రసవించాలంటే వారి బాధ వర్ణనాతీతం. ఆ గ్రామం నుంచి ఆ అమ్మాయిని వైద్యసదుపాయంకోసం పట్టణానికి తీసుకుపోవడానికి రోడ్లసౌకర్యాలు ఉండవు, రోడ్లకు వంతెనలు ఉండవు. కనీసం కాలినడకన పోవడానికి కూడా దారులు లేని గ్రామాలు ఉన్నాయి. అటువంటి పరిస్థితులలో గర్భిణీ స్త్రీల బాధ చెప్పనవసరంలేదు. అందువల్ల ప్రతి గ్రామానికి ఒక ట్రయినింగు అయిన నర్సును పెట్టాలని కోరుతున్నాను. కనీసంగా ఆ పని చేయకపోతే వైద్యరంగంలో ప్రభుత్వం విఫలతపొందినట్టే అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇపుడు యీ డాక్టరు చదువుకునేటపుడు ఒక్కొక్క సీటుకు 1 లక్షా, 50 వేలు ఖర్చుపెడుతున్నందువల్ల వారు గ్రామాలలో పని చేయడానికి అంగీకరించడంలేదు. అందువల్ల కాలేజిలో చేర్చుకునేటపుడే రెండు సంవత్సరాలపాటు గ్రామాలలో తప్పనిసరిగా పనిచేయాలనే నిబంధనపెట్టి డాక్టరు కోర్సుకు సీటు యివ్వాలి. అప్పుడే ఆ డాక్టరు గ్రామాలలో ప్రజలకు సేవ చేస్తాడు. అందువల్ల ప్రభుత్వ విధానం లోపం తప్ప వేరొకటి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం పట్టుదలతో యీ వైద్యరంగంలో పనిచేసినపుడే ప్రజలకు సేవచేయగలుగుతారు. దానికి ఎన్ని త్యాగాలు చేయడానికైనా ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉండాలి. ప్రతిగ్రామంలోనూ 10, 15 ఇళ్ళు, సెలెక్టుచేసి అక్కడ ఒక హెల్తు సెంటరును పెట్టి ప్రభుత్వం వైద్యరంగంలో ప్రజలకు సేవచేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) :—అధ్యక్షా, ఒక కమిటీద్వారా రాష్ట్రంలో ఉన్న చాలా హాస్పటల్స్‌ను నేను చూశాను. చూసిన తరువాత యీ హాస్పటల్స్ విషయంలో నాకు ఒక ఆలోచన వచ్చింది. ఇపుడు పెట్టిన ధర్మాసుపత్రులు ఎపుడో బ్రిటిష్ వారి టైములో ఏర్పాటు చేసినవి. కాని యిపుడు ప్రజల జీవనస్థాయి పెరుగుతోంది. అందువల్ల యీ విద్యాసౌకర్యాలు ప్రజలకు అందజేయడానికిగాను మెడికల్ ఫైనాన్షియల్ కార్పొరేషన్ అనేది ఒకటి రాష్ట్రంలో పెట్టాలి. దానికి మూల ధనంగా 100 కోట్ల రూపాయలు ఉంచాలి. ఇపుడు గ్రామాలలో ఆసుపత్రులు ఉన్నా చాలా చోట్ల అందులో ఎక్విప్‌మెంటు లేదు, పనిచేసే సిబ్బంది లేరు. ఆసుపత్రులకు ప్రహారీ గోడలు లేవు, ఉద్యోగస్థులు ఉండడానికి క్వార్టర్సు లేవు. వీటన్నింటినీ సరిచేయడానికిగాను ఒక మెడికల్ కార్పొరేషన్‌ను వేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :— ఆ మెడికల్ కార్పొరేషన్‌కు నిరంజనరావుగారిని చైర్‌మెన్‌గా వేయాలి.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :— మరొక నా సూచన ఏమిటంటే ప్రతి అవుట్ పేషంట్ టిక్కట్టు మీద ఆసుపత్రితో పేషంటు దగ్గర పావలా చొప్పున వసూలు చేయాలి. ఇపుడు ఉచితముగా వైద్యము చేయడంవల్ల, వారికి భోజనం, పాలు, రొట్టె యిస్తున్నాము కాబట్టి దానికొరకు సెస్సుక్రింద ఒక రూపాయ వసూలు చేయాలి. విందు కోసం అంటే రోగులు ఉచితంగా ఆసుపత్రులలో ఉంటున్నాము కాబట్టి యింకా ఆసుపత్రి లోనే ఉండాలనే అభిప్రాయం కలుగుతుంది. తరువాత యీ హాస్పటల్స్‌ను కార్పొరేషన్ లేకపోతే పైకి తీసుకువచ్చే సావకాశము లేదు. తరువాత ఆరోగ్యమే మహా భాగ్యమనే నినాదంతో యివివరలో బ్రిటిష్ వారి టైములో ఆరోగ్య వారాలు నడిపేవారు. వారం రోజులు జరిగే ఆ కార్యక్రమాలలో వైద్యము మీద రోగాల మీద ప్రచారం జరిగేది. చిన్నపుడు రోజులలో మేము కూడా ఆరోగ్య వారాలు పేరుతో అట్టలు పట్టుకొని తిరిగేవారము. ఇపుడు గవర్నమెంటులో ఉన్న అధికారులకు కూడా అది అనుభవం ఉండి ఉండాలి. అది తెలంగాణాలో ఉందో లేదో తెలియదుకాని ఆంధ్రలో మాత్రం ఆ ఆరోగ్య వారం ఉండేది. ఇపుడు కూడా ఏదో నెలలో యీ హెల్త్ వీక్ అనేది జరపాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఒక్కొక్క రోజు ఒక్కొక్క యిమాన్యూటివేస్ మీద, యితర వ్యాధులమీద తీసుకొని చర్చలు, గోష్టులు జరపాలని ఆ విధంగా ఆరోగ్య వారాలు జరపడం ముఖ్యమని మంత్రిగారికి సూచిస్తున్నాను.

ఇంకపోతే, లెప్రొసీ విషయం వుంది. స్మాల్‌పాక్స్‌లో-ఇరాడికేషన్ సాధించాము. అది నిజంగా ఘన విజయం అనే చెప్పాలి. అయితే, కుష్టు వ్యాధి చాలా ఎక్కువగా వ్యాపించి వుంది. గ్రామాలలో నాన్-మెడికల్ అసిస్టెంట్లును వేశారు. నిన్ననే నేనొక

వూరు వెళ్ళాను. అక్కడొకతను చెబుతున్నాడు వారికి 930 రు.లు యిస్తున్నారని పైన టి. ఎ. ఇతరత్రా ఎంత యిస్తున్నారో తెలియదు, వారు ఒక్క వూరుకూడా తిరగలేదు. ఈ లెప్రాసి పేషెంట్సు సెన్సస్ తియ్యాలి, దీనికి సంబంధించిన సోషల్ ఔట్ లుక్ కొంత మారాలి. కొంతమంది చెప్పరు. కాని, సర్వే అనేది జరగడం, మందులు యివ్వడం, జోనల్ ఆఫీసర్సు, స్థానికంగా వున్న డాక్టర్సు అంతా దీని ఇరాడికేషన్‌కు పూనుకునేట్లు చెయ్యాలి. ఎందుకంటే ప్రపంచ జనాభాలో భారత దేశంలోనే మూడువంతుల మంది లెప్రాసీ పేషెంట్సు వున్నారు. మన రాష్ట్రంలో తక్కువమంది లేరు. తమిళనాడులో తక్కువ లేరు. బీహారు తరువాత, దక్షిణ రాష్ట్రాలలో-మన రాష్ట్రంలో, ఇతర చోట్ల చాలా ఎక్కువ మంది వున్నారు. ప్రభుత్వం యీ లెప్రాసీ పేషెంట్సు సర్వే జరిపించాలి. మందు లేక కాదు, సప్లయ్ చేస్తామంటున్నారు. కాని, ఇది సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటువారు చెయ్యాలా, లేక వీరు చెయ్యాలా ? ఎవరు చెయ్యాలి ? అనేది వుండి గ్రామాలలో నాన్ మెడికల్ అసిస్టెంట్సు ఎక్కడా పని చెయ్యడంలేదు. పెద్ద పెద్ద కంపెనీలు యీ మందుల గురించి పెద్ద పెద్ద ప్రకటనలు చేసి ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేస్తున్నవి, దీనికి బదులు. ఆయుర్వేదం, యునాని వంటి వాటిని అభివృద్ధి చెయ్యడం చాలా అవసరం. దీని విషయంలో బడ్జెట్‌లో చాలా చిన్నచూపు జరుగుతున్నది, ఆయుర్వేదం, యునానీల అభివృద్ధికి ఎక్కువ సహాయం చేసి, వాటిని అభివృద్ధి చెయ్యాలి.

అలాగే, ఈనాడు దంతవైద్యులు తక్కువమంది వున్నారు. ఇతర దేశాలలో-రిపోర్ట్సు చదువుతుంటే తెలుస్తుంది - ప్రతి ఐదు వేల జనాభాకు ఒక దంత వైద్యుడు వుంటే-మన దేశంలో, మన రాష్ట్రంలో 35 వేల మందికి ఒకరు వుంటున్నారు. లెప్రాసీ తరువాత, గ్రామాలలో దంత వైద్యం యొక్క అవసరం కూడా చాలా ఎక్కువగా కనిపిస్తున్నది, కాబట్టి, డెంటల్ సైడ్ కాలేజీలలో ఇన్‌టేక్ ఎక్కువ చెయ్యడం అవసరం.

ఇంక, అనేక గ్రామాలలో హాస్పిటల్స్ మనం పది పన్నెండేళ్ళకు గాని పెట్టలేము, అందుకని 15 మైళ్ళ రేడియస్‌లో తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్స్‌ను అభివృద్ధి చెయ్యడం, సమితి లెవెల్‌లో వుండే పి. హెచ్. సి. లను గవర్నమెంటు హాస్పిటల్స్‌గా డెవలప్ చెయ్యడం, పెద్ద బ్లాక్సులో పి. హెచ్. సి. లను యివ్వడం వెంటనే చెయ్యాలి.

తరువాత, తీర ప్రాంతంలో మత్స్య పారిశ్రామికులు, వారి జనాభా చాలా ఎక్కువ వుంది. ఒక్క గ్రామంలో కూడా ప్రసూతి సౌకర్యం లేదు. కొత్తగా తాలూకాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నాం, ఎన్టీరెడ్డిగారి హయాంలో చాలా తాలూకాలు సృష్టించారు. అక్కడ కూడా వైద్య సౌకర్యం లేదు. అక్కడ విస్తీర్ణాన్ని, జనాభాను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒక ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రాం ప్రకారం హాస్పిటల్స్ నిర్మాణం చెయ్యాలని నేను మనవి జేస్తున్నాను.

شری امان اللہ خان ۔ اسپیکر صاحبؑ۔ ہندوستان کو آزاد ہو کر ۳۵ سال کا عرصہ ہو گیا لیکن محکمہ صحت و طبابت کا اب بھی وہی حال ہے۔ اِس ڈیمانڈ میں یہ بتایا گیا ہے کہ سنہ ۲۰۰۰ء تک تمام شہریوں کو طبّی سہولتیں فراہم کر دی جائیں گی۔ لیکن بڑے افسوس کی بات ہے کہ اس بنیادی ضرورت کی طرف نہیں دی جا رہی ہے۔ بچپن میں پڑھتے تھے کہ "تندرستی ہزار نعمت ہے"۔ لیکن صحت کے معاملہ میں دیہاتوں کا حال اتنا خراب ہے کہ کچھ کہا نہیں جا سکتا۔ ہمارے اسٹیٹ کی آبادی ۴ کروڑ ہے۔ لیکن اس کے کیپٹل سٹی حیدرآباد میں صرف دو ہی بڑے دواخانے یعنی عثمانیہ جنرل ہاسپٹل اور گاندھی ہاسپٹل ہیں۔ شہر حیدرآباد کی یہ حال ہے کہ کوکٹ پلی کا علاقہ ایک طرف اربن ایریا میں آگیا ہے اور دوسری شمس آباد تک کا علاقہ اربن ایریا میں آگیا ہے اور حیات نگر تک بھی یہ علاقہ بڑھ گیا ہے۔ اتنے بڑے علاقے کے لئے صرف دو ہی دواخانے ہیں۔ ۳۵ سال کے بعد بھی آج غریب لوگ دوا کے لئے ترس رہے ہیں۔ اربن ایریا کے لوگوں کو بھی یہاں تک علاج کے لئے آنا پڑتا ہے۔ اس میں شک نہیں کہ دواخانہ عثمانیہ میں شری مدن موہن صاحب نے ایک نئے بلاک کا افتتاح کیا لیکن اس دواخانہ میں زیادہ سے زیادہ دو ہزار مریضوں کو ہی دیکھا جاتا ہے اس سے زیادہ نہیں۔ حالانکہ اس شہر کی آبادی کئی لاکھ کی ہو گئی ہے۔ علاج انسان کی بنیادی ضرورت ہے۔ اس کی سہولت فراہم کرنا حکومت کا فرض ہے۔ اسی وجہ سے گزشتہ سال ہم نے تجویز رکھی تھی کہ پرانے شہر میں دواخانہ عثمانیہ اور گاندھی ہاسپٹل کے معیار کا ایک دواخانہ قائم کرنا چاہیئے اور اس میں نہ صرف عام بیماریوں کا علاج کیا جائے بلکہ آنکھوں کے علاج اور بچوں کے علاج کا بھی انتظام کیا جائے۔ بچوں کے لئے صرف ایک ہی دواخانہ نیلوفر ہے۔ میں سمجھتا ہوں کہ سارے آندھرا پردیش میں بچوں کے لئے یہی ایک بڑا دواخانہ ہے۔ آج حالات ایسے ہیں کہ واٹر پلیوشن کی وجہ سے دیہات کے لوگوں کی صحت خراب ہو رہی ہے اور پرانے شہر میں نہ تو ڈریننج سسٹم ہے اور نہ سیوریج سسٹم ہے جس کی وجہ سے ہر جگہ کیا دیہات اور کیا شہر گندگی پھیل رہی ہے۔ ایسے گندے ماحول کی وجہ سے بچے بیمار ہو رہے ہیں۔ آج آزادی کے ۳۵ سال کے بعد بھی شہریوں کی بنیادی ضرورت یعنی

امداد فراہم کرنے سے حکومت قاصر رہی ہے۔ کروڑھا روپیہ کا بجٹ پیش کیا جاتا اور یہ سرمایہ آندھرا پردیش کے شہریوں
رمایہ ہے۔ (۱۰۷) کروڑ روپیہ کا بجٹ پیش کیا گیا۔ آپ یہ پیسہ ضرور خرچ کیجئے لیکن اس پر کڑی نگرانی رکھیئے اور یہ
ھئے کہ یہ تمام پیسہ صحیح طور پر خرچ ہو۔ عثمانیہ دواخانے کے کچن کا یہ حال ہے کہ وہاں مریضوں کو خراب دودھ اور خراب
دی جاتی ہے۔ اگر انسان کو خراب غذا ملے تو ایک صحت مند آدمی بھی بیمار ہو جاتا ہے۔ اس لحاظ سے میں کہوں گا
ر عثمانیہ دواخانے میں یا گاندھی ہاسپٹل میں اگر کوئی صحت مند آدمی بھی چلا جائے تو بیمار ہو جاتا ہے۔ پھر مریض کیسے ہاں
ت مند ہو سکتے ہیں۔ اس کے علاوہ سرکاری دواخانوں کا یہ حال ہے کہ جب تک ڈاکٹر کے گھر پر جا کر نذرانہ نہ دیا جائے
ے تک کسی مریض کو بھی ان پیشینٹ کی حیثیت سے دواخانوں میں شریک نہیں کیا جاتا۔ اور اس دوران مریض موت
ر زیست کی کشمکش میں مبتلا رہتا ہے

میں شری ہیگرواچاری صاحب سے کہوں گا کہ یونانی دواخانے زوال پذیر ہیں۔ حیدرآباد میں ایک ہی
ایونانی شفاخانہ ہے۔ جس کا حال برا ہے۔ آپ ضرور آیورویدک اور ہومیوپیتھک طریقہ علاج کی ہمت افزائی کیجئے
ن کو آگے بڑھائیے۔ لیکن اس کے لئے دوسرے سنٹرس کھولنا چاہیئے۔ لیکن یونانی دواخانے کا کوئی پرسان حال
ں وہاں اطبا کو کوئی سہولت نہیں ہے۔ لاکھوں روپیہ کی دوائیں منگوائی جاتی ہیں لیکن برابر نگرانی نہ ہونے کی وجہ سے ان
صحیح استعمال نہیں ہو رہا ہے۔ نقلی دوائیں دی جاتی ہیں۔ ڈاکٹر اے۔ پی۔ سی اور مائکروپیرین کے ٹبلٹ تجویز کرتے ہیں لیکن
یضوں کو نقلی ٹبلٹ جو کھڑی کے ہوتے ہیں دیئے جاتے ہیں۔

نقلی دواؤں کا مریضوں کو دینا ایک بہت بڑا جرم ہے۔ اس لئے میں کہوں گا کہ ڈرگ انسپکٹرس کو چاہیئے
وہ اس پر پوری طرح نگرانی رکھیں اور جو کمینہ صفت لوگ نقلی دوائیں بیچتے ہیں ان کو چارمینار کے چوراہے پر پھانسی
لٹکا دیا جائے۔ ان نقلی دواؤں سے انسانی زندگی کو سخت خطرہ لاحق ہو جاتا ہے۔ آخر میں یہ کہوں گا کہ چونکہ شہر
یدرآباد کی آبادی بڑھتی جا رہی ہے اس لیئے یہاں پر ایک اور بڑا دواخانہ کھولنا چاہیئے۔

آخر میں میں آپ کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ آپ نے مجھے تقریر کا موقع دیا۔

Sri Gulam Sandani (Bodhan) :—Sir, I will support the medical demands placed by the Minister and I will suggest some points regarding the medical care. We all know that at every taluk level and District level, there are Advisory Committees to know the actul conditions of the hospitals, and to advise regarding the management of the hospital with respect to the patients. But, in this connection, I am sorry to say that though the Committees are constituted they are meeting in some places only. Actually what the Advisory Committees advise, no action is taken. I have seen that regarding calling of the Advisory Committees also the Doctors and the Medical Officers are not taking any interest. I think, in these four to five years, hardly three or four times, the Advisory Committee was called in my constituency at Bodhan. I have also enquired in the other taluks also and the same conditions are prevailing. I give an example. In Bodhan Hospital, a lady was brought for treatment and she was given some injection. Thereafter she was asked to go outside, though she said that she was feeling uneasy. Within five to 10 minutes, the lady died. The matter was brought to the notice of the Advisory Committee, by me being a member of the Advisory Committee. I made a mention to take action against the person who is responsible. Sir, you will be astonished to hear that I have to call for a register and wanted to note the name of the lady. When the husband came there, the name was not found in the register. I think, Mr. Harnath was the Deputy Civil Surgeon at Bodhan. In the same way many things were advised but no action has been taken.

Regarding the simple matter of construction of paediatric wing, in 1976 plans are prepared and they with the department and so far that is not sanctioned though we have collected lot of amount for the construction of that building. My intention in bringing to your notice is to merely constitute an Advisory Committee is of no use unless there is cooperation from the side of Doctors.

(7—1—10)

The next thing is that P. H. centres are there. They are bound to go to rural places i.e., small villages. Actually they are not going. I have visited two or three P. H. Centres in Nizamabad district. We have got beautiful quarters for Doctors and other quarters also. But, it is very strange nobody is risiding there. They live in neighbouring places. Then I have seen in the performance Budget that this year there is a proposal to increase the bed strength in some seven taluks. In this respect I congratulate the Minister to give permission for raising the bed strength of the Bodhan Hospital also where the population has raisen to 35,000 to 40,000. In the same way, there is a proposal for upgrading two P. H. Centres this year. In this respect also I say that Ranpal P. H. Centre is to be upgraded.

Regarding water supply I submit that Nizamabad is a place where two rivers— Manjira and Godavari-are flowing but, they are not in a position to get drinking water unless they are taken from the rivers. So, if you have a comprehensive scheme for supply of drinking water. If you take water from one point that will give relief to 50 villages in Banswada and Nizamabad taluks. When I was working in Nizamabad Zilla Parishad, we have made a survey and the Executive Engineer and other engineers have also carried that survey and prepared a survey map showing that they would allow water from three or four points to serve 52 villages.

Lastly I submit that as far as Blood Banks are concerned as Mr. Venkatramaiah had already diseussed on this point, wherever possible from taluk levels the blood banks are to be provided.

12-30 p.m. శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్) :—అధ్యక్షా, వైద్య, ఆరోగ్య పద్దును బలపరుస్తూ కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తేదలిచాను. మహబూబ్‌నగర్

ఊరులో వైద్య సౌకర్యాలు చాలా అసంతృప్తిగా వున్నాయి. ప్రభుత్వానికి వున్న పరిమితులలో ఎక్కువగా వెనుకబడి వున్న ప్రాంతాలలో వైద్య సదుపాయాన్ని సమకూర్చే ఏర్పాటు ఈ బడ్జెటు కేటాయింపులలో కనపడుతున్నది. కొల్లాపూర్ వెనుకబడిన ప్రాంతము ఎలాంటి వైద్య సౌకర్యాలు లేని ప్రాంతము. ఆ ప్రాంతాలలో వలంటరీ ఆర్గనైజేషన్స్ రంగములో ప్రవేశించి ప్రభుత్వం చెయ్యని వైద్య సహాయాన్ని అందచేస్తున్నాయి. ఎలాంటి వలంటరీ ఆర్గనైజేషన్స్ ఎన్విరాన్మెంటు మంచిది. ఆ కసర్గములో లేదు అలాంటపుడు ప్రభుత్వం స్వయముగా బాధ్యత తీసుకొని ఈ కొరతను తీర్చవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. కొల్లాపూర్ ప్రభుత్వ హెడ్‌క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్‌ని అప్‌గ్రేడ్ చేయాలని కోరుతూ వచ్చాను. గౌరవ హెల్త్ మినిష్టరుగారు ఆ విషయంలో నాకు హామీ కూడ యిచ్చారు. నేను వరుసగా ప్రయత్నం చేస్తూనే వున్నాను. కావలసిన ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ మా దగ్గర వుందని చెప్పాను ఆ హాస్పిటల్‌ని 30 పడకల హాస్పిటల్‌గా చేయడానికి అవకాశము వుంటుందని చెప్పాను నేటికి అమలులోనికి రాలేదు. ఈ సంవత్సరమైనా డబ్బు కేటాయించి 30 పడకల హాస్పిటల్‌గా అప్‌గ్రేడ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. మా కొల్లాపూర్ తాలూకాలో 2 లక్షల పైగా జనాభా వుంటే ఒకే ఒక ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటరు పనిచేస్తున్నది. దానిని కూడ అప్‌గ్రేడ్ చేసే కార్యక్రమం చేపట్టలేదు. చాల కాలము క్రితమే హెల్త్ సెంటరు ఏర్పాటుకు సాతాపూర్ ప్రజలు స్వచ్ఛందముగా ముందుకు వచ్చి స్థలము సేకరించి, నిధులు సమకూర్చి పంచాయతీ సమితిలో డిపాజిట్ చేశారు. మంత్రిగారు ఆ గ్రామానికి వచ్చినపుడు హెల్త్ సెంటరు శాంక్షన్ చేస్తామని వాగ్దానము చేశారు. నేటికి అది వాగ్దానముగానే మిగిలిపోయింది. కార్యరూపము దాల్చలేదు. ప్లానులో హెల్త్ సెంటర్స్ ఏర్పాటు గురించి నిధులు కేటాయించే విషయంలో గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా సంకోచిస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ సంకోచానికి కారణం అర్థము కాలేదు. ప్యూడల్ సిస్టములో వుండెడి మెడికల్ అండ్ హెల్త్ కేర్ యివ్వకపోవడం దురదృష్టకరము. ఈ వాతావరణాన్ని ఎందుకు క్రియేట్ చేస్తున్నామో అర్థము కావడము లేదు. ఎక్కువగా అర్బన్ ఓరియెంటెడ్ స్కీములను ప్రోత్సహిస్తున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. అర్బన్ ఓరియెంటెడ్ స్కీములతోపాటు గ్రామప్రాంతాలలో కూడ వైద్య సదుపాయాలు విస్తృతముగా వుండే కార్యక్రమాలు తీసుకొనడం ఎంతైనా అవసరము. 6 వ ప్లానులో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వైద్య సదుపాయాలను అందచేయడానికి తలపెట్టిన కార్యక్రమాలు నామమాత్రముగా కన్పిస్తున్నాయి. హెల్త్ సెంటర్స్ అవసరాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని వెనుకబడిన ప్రాంతాల విషయంలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి నిధులను కేటాయించవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్స్‌లో అడ్వైజరీ కమిటీలు పని చేస్తున్నాయి. అవి పేపరుపైన కన్పిస్తున్నవి కాని ఆ కమిటీలలో చలనంలేదు.

ఈ అడ్వైజరీ కమిటీలను ఎప్పుడు వేశారో తెలియదు కాని ఆర్. డి. ఓ. ప్రిసైడ్ చేస్తా రన్నారు. ఆయనకు అనుకూలముగా వుండి టైము యిచ్చి వచ్చినపుడే ఆ మీటింగ్ పెడుతున్నట్లు వుంది. కన్సర్డ్ లెజిస్లేటర్స్‌ని కూడ కన్సల్ట్‌చేసి వీరికి అనుకూలమైన టైము ప్రకారం మీటింగ్ ఏర్పాటు కావడంలేదు. ఆర్. డి. ఓను అడ్వైజరీ కమిటీలో మెంబరుగా వేస్తే వేయండి కాని ఆర్. డి. ఓ బదులు ఆ నియోజకవర్గ లెజిస్లేటర్ ప్రిసైడ్ చేయడానికి వీలుగా మార్పు చేయాలని కోరుచున్నాను. మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్సు హాస్పిటల్‌కి చాల పెద్ద ఖర్చుతో భవన నిర్మాణము చేశారు. చాలినంత సిబ్బంది యిచ్చి పనిచేయిస్తున్నట్లుగా లేదు. సమర్థవంతముగా పనిచేసేటట్లు ఆలోచించాలి.

శ్రీ కె. వి. సుబ్బారెడ్డి (నెల్లూరు) :— అభివృద్ధి, ఆరోగ్య, వైద్య పద్దులు చాల ముఖ్యమైనవి. ఏ దేశపు ప్రజలు ఆరోగ్యముగా వుంటారో ఆ జాతి జీవనం బాగుం టుంది. ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యమన్నట్లు ఆ దేశముయొక్క సౌభాగ్యము ఎక్కువగా వుంటుంది. 160 కోట్లు కేటాయించారు. మన రాష్ట్ర జనాభాను దృష్టిలో పెట్టుకొంటే ముఖ్యముగా బలహీన వర్గాలను దృష్టిలో పెట్టుకొంటే అది చాల తక్కువ మొత్తమే అవుతుంది. ఎక్కువ చేయలేని పరిస్థితి వుండవచ్చు. మన రాష్ట్ర జనాభా పెరుగుదల ఎక్కువగా వుంది. జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టడానికి కుటుంబ నియంత్రను పటిష్టము చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. పేపరు మీద పనికి వస్తుంది. ప్రజా జీవనము లోకి పోవాలి. మనది సెక్యులర్ స్టేట్, మత ప్రమేయములేని రాష్ట్రములో కేవలం ఒక మతము వారే ఆచరిస్తున్నపుడు, ఇతర మతాలవారు వ్యతిరేకించినపుడు జనాభా తగ్గించా లనే ఆశయ ప్రాధాన్యము తగ్గుతుంది. విశాల దృక్పథములో ఆలోచించి అన్ని మతాల వారికి అనుకూలముగా వుండేటట్లు చట్టపరముగా చేస్తే తప్ప జనాభా పెరుగుదలను అరి కట్టలేము. ఆ విధంగా ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని కాపాడటానికి ప్రయత్నము చేయాలి. ఇక పోతే హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్స్ గురించి ఇబ్రహింఖాన్‌గారు చెప్పిన పరిస్థితి ప్రతి చోటా వున్నది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మనం ఆరోగ్య పరిస్థితులను సరిగా చూడక పోయినా పట్టణ ప్రాంతాలలో ఏమి చేస్తున్నామని పరిశీలించినప్పుడు వారు చెప్పిన విష యాలలో కొన్నిటితో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. గవర్నమెంటు డాక్టర్లు ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయకూడదని ఇదివరకు నిషేధించాము. ఆచరణలో అది ఫెయిల్ అయింది. మానవతా దృష్టిలో డాక్టర్లు పని చేయకపోయినప్పుడు ఎన్ని కోట్లు ఖర్చు పెట్టినా రోగులను తృప్తి పరచలేక పోతున్నాము. వారికి ఎక్కువ జీతాలు ఇచ్చినప్పటికీ అవినీతి వారిలో అంత ర్భాగమైనప్పుడు ఎన్ని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టినా అది 'బూడిదలో పోసిన పన్నీరు మాదిరిగానే వుంటుంది. ప్రైవేటు హాస్పిటల్స్ గురించి చెప్పాలంటే నెల్లూరులో కీర్తిశేషులు రామచంద్రారెడ్డిగారు పెట్టిన పీపుల్స్ క్లినిక్ వుంది. గవర్నమెంటు హాస్పి

టల్స్‌కంటే రెండు మూడు రెట్లు ఎక్కువగా పేషంట్స్ అక్కడకు వెడుతున్నారు. అక్కడి డాక్టర్లు సేవాతత్పరతతో పని చేస్తున్నారు. వారు ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయడం లేదు. ఎ. బి. ఎం. హాస్పిటల్‌లోని డాక్టర్లు కూడా ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయడం లేదు. ప్రభుత్వ హాస్పిటల్స్‌లోని డాక్టర్లకు డబ్బు ఇస్తే కాని బెడ్ దొరకదు. వారికి సేవా తత్పరత కలుగజేయాలి. ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు రద్దు చేయించాలి. నెల్లూరులో స్త్రీలకు జుబ్లీ హాస్పిటల్ వుంది. ఇదివరలో హెడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్స్‌కు అనుబంధంగా వుండేది కాని ఇప్పుడు వేరు చేశారు. ఎప్పుడో 50 సంవత్సరాల నాటి భవనం ఈనాడు శిథిలావస్థలో వున్నది. బెడ్ స్ట్రెన్త్ మాత్రం 50 వుంది. హరిజనులు, గిరిజనులు పేదవారు అక్కడకు వస్తూ వుంటారు. మా జిల్లా మినిస్టరు హెచ్. వి. గారి వల్ల కొత్త భవనం పూర్తయింది. ఈ కొత్త భవనంలోనికి మార్చినప్పుడైనా 30 బెడ్స్‌ను వందకు పెంచాలని కోరుతున్నాను. బ్లడ్ బ్యాంక్, ఎక్స్‌రే ప్లాంటు, ఎ. స్త్రీ-రూమ్ మొదలైన సౌకర్యాలు వుండాలి. ముఖ్యంగా బ్లడ్ బ్యాంక్ లేనందువల్ల ప్రైవేటు వారు దాగా డబ్బు చేసుకుంటున్నారు. మంత్రిగారు వెంటనే నిధులు సమకూర్చి దానిని వంద పడకల హాస్పిటల్‌గా చేసి అన్ని సౌకర్యాలు సమకూర్చాలని కోరుతున్నాను. ఈ రోజు ఇన్ పేషంటుకు సంవత్సరానికి 2200 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. కాని ఈనాటి ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకుంటే అది చాలదు కనుక ఆ మొత్తాన్ని 3,500 రూపాయలకు పెంచాలి. అట్లాగే ఔట్ పేషంట్‌కు 75 పైసలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. దానిని కూడా ఒక్క రూపాయికి పెంచండి. ఈనాడు ఒక పేషంటుపై భోజనానికి మూడున్నర రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. దానితో రెండు పూటలా పౌష్టికాహారం ఇవ్వడం సాధ్యం కాదు కనుక దానిని అయిదు రూపాయలు పెంచాలని కోరుతున్నాను. ఈ రోజుల్లో యాక్సిడెంట్స్ ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి. ప్లాస్టిక్ సర్జరి చేస్తున్నారు మైక్రోవాస్కులర్ సర్జరి అని బొంబాయిలో విరిగిన ఆరు గంటలలో శస్త్ర చికిత్స చేస్తున్నారట. ఆ మైక్రోస్కోప్ నాలుగు లక్షలు వుంటుంది. అది సిటీలలోనైనా కొనాలి. మత్స్య కార్మికులు వున్నారు. ఖతింగాం కాలువ దాటి స్త్రీలు కాన్పుకు రావడం కష్టంగా వుంటున్నది. ఎడ్ల బండి మీదా, మంచాల మీద రావలసి వస్తున్నది. అటువంటి గ్రామాలలో ప్రైమరి హెల్తు సెంటర్స్ ఏర్పాటుచేసి అక్కడ ప్రసూతి ఏర్పాట్లుకూడా చేయాలి. ఇ. ఎస్. ఐ. హాస్పిటల్ గురించి ఒక్క మాట చెప్పాలి. నెల్లూరులో పెద్ద హాస్పిటల్ వుంది కాని దానికి తగినంత నిధులు లేవు. అందువల్ల అక్కడకు కేవలం సెలవు కొరకు సర్టిఫికెట్ కోసం తప్ప మందుల కోసం ఎవరూ వెళ్ళడం లేదు. దానికి ఎక్కువ నిధులు కేటాయించి కార్మికులకు మందులు లభించేటట్లు చూడాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. వెంకటేశ్వరరావు (చింతలపూడి):—అధ్యక్షా, ఆరోగ్యశాఖా మంత్రిగారు అనుభవం గలవారు కనుక చాలా బాగా నడుపుతున్నారు. వారికి నా ధన్యవాదాలు చెప్పుతున్నాను. హాస్పిటల్స్‌లో ఔట్ పేషంటుకు 75 పైసలు, ఇన్ పేషంటుకు మూడు న్నర రూపాయలు, టి. బి. పేషంటుకు ఐదు రూపాయలు, ఇతరులకు మూడు రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఈ రేటు ఎప్పుడో నిర్ణయించినవి కనుక ఇప్పుడు వాటిని సవరించి పెంచవలసిన అవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. పిల్లల స్పెషలిస్టులో జిల్లాలలో చాలా తక్కువమంది వున్నారు. ప్రతిజిల్లా, తాలూకా హాస్పిటల్‌లో కూడా పిల్లల స్పెషలిస్టును ఎపాయింట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. హార్టు కంప్లయింట్ వచ్చిన రోగులకు చికిత్స చేయడానికి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్‌లో హాస్పిటల్స్‌లో తగిన ఎక్విప్‌మెంట్ వుండటంలేదు. అవి ప్రతిజిల్లాలోను ప్రొవైడ్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. లైసెన్సులు ఇచ్చారు గాని అవి పని చేయడంలేదు. ప్రైమరి హెల్తు సెంటర్‌లో, సబ్ సెంటర్‌లో స్టాఫ్ నర్సు వుండి డాక్టరు ప్రతిరోజూ వెళ్ళి చూసే ఏర్పాట్లు చేయాలి. ప్రతితాలూకా హెడ్ క్వార్టర్స్‌లోను లేడి డాక్టరును వేయాలి. చింతలపూడిలో లేడి డాక్టరు కావాలని నాలుగు సంవత్సరాల నుండి అడుగుతున్నా ఇంత వరకూ వేయలేదు. చింతలపూడిలోని హాస్పిటల్‌ను అప్‌గ్రేడ్ చేసి, మా ప్రాంతంలో డాక్టరు లేడు అని ఎవరూ చెప్పే పరిస్థితి లేకుండా వుండేట్లు డాక్టరు పాసైన ప్రతివారికి ఉద్యోగం ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు ఎంతోమంది డాక్టర్సు ఉన్నారు. వారికి ఉద్యోగాలు సరైన టైములో ఇవ్వకపోవటం జరుగుతున్నది. చింతలపూడిలో లేడీ డాక్టరు కావాలని గత 4 సంవత్సరాలనుంచి అడుగుతున్నాను. వేస్తామని మినిస్టరుగారు చెబుతున్నారు, డిపార్టుమెంటు చెబుతున్నది. కాని డాక్టరును వేయడంలేదు. ప్రతి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్స్‌లోను వేకెన్సీస్ ఉన్నాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ట్రెయినింగు అయిన నర్సులు ఉద్యోగం కావాలని అడుగుతున్నారు. వారు చాలామంది ఉన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో నర్సుల పోస్టులను ఎప్పుడు ఫిలప్ చేస్తారు ? తెలంగాణా ప్రాంతంలో 6 పాయింట్సు ఫారములా ప్రకారంగా తెలంగాణావారికే ఇవ్వాలని అంటే వీరిని తాత్కాలికంగా పని చేయమనండి. ఆ తరువాత తెలంగాణావారు పాస్ అయి వస్తే వీరిని వెనుకకు పంపించండి. ఇక్కడ 300 పోస్టులు ఉన్నాయి. అవి ఎన్ని రోజులు ఖాళీగా ఉంచుతారు? వారు ఉద్యోగాలు కావాలి అంటే ఎవరూ వినిపించుకోవడం లేదు. ఇది ఎన్నిరోజులు చెప్పాలి. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 36 సంవత్సరాలు అయినా ఇంతవరకూ హాస్పిటల్సు లేని గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయి. 7 వేల జనాభాకు ఒక హాస్పిటలు పెట్టడానికి మీరు ప్లాను ఎందుకు వేసుకోరు ? ఎప్పుడు వేస్తారు ? ఎంతకాలానికి వేస్తారు? ఇప్పుడు ఈ మంత్రిగారు సమర్ధవంతంగా చేస్తున్నారు. ఈ మంత్రిగారు అయినా 10 వేల జనాభా ఉన్నచోట ఒక లేడీ డాక్టరును వేసి ప్రజలకు అసౌకర్యం లేకుండా చూడాలి. ఆ విధంగా

ప్రజలు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. వారికి ఉన్నటువంటి కష్టాలను తొలగించవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వంపై ఉంది. దేశ వ్యాప్తంగా వేస్తామని నిర్ణయం తీసుకున్నారు కాని దానిని అమలు చేయడంలేదు. ఇప్పటికైనా దానిని అమలు చేయాలని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను. జైహింద్.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఇదెంతో చాలా ముఖ్యమైనది, మీరు టైము లేదని అంటున్నారు, హెల్తు కూడ ఇట్లా. ఇందులో ఇద్దరు మంత్రులు ఉన్నారు. ఒకరు శ్రీ సి. హయగ్రీవాచారిగారు, రెండవవారు మదన్‌మోహన్‌గారు. ఈ రెండింటికి ఎలొకేషన్సు చాలా తక్కువ. ఆ ఎలొకేషను ఎక్కువ చేయాలని ఫైనాన్సు మినిష్టరుగారు, చీఫ్ మినిష్టరుగారు శ్రద్ధ వహించాలని కోరుతున్నాను. గత 11 సంవత్సరాల నుంచి ఇదే బడ్జెటు. చాలీచాలనిదిగా ఉంది. దానివల్ల ఈ ప్రోగ్రాములను మనం సరిగా చేయలేక పోతున్నాము. సామాన్య రోగాలతో వచ్చే వారిని తట్టుకోడానికి హాస్పిటల్సు సరిపోవడం లేదు. 4 పైసలు చొప్పున మనిషికి ఏ మెడిసిన్ ఇవ్వగలుగుతారు ? మీరు ఇచ్చేది జీతాలకు, కాపిటల్ ఎక్స్‌పెండిచరుకు పోతున్నది. దీనిని పెంచండి. ఈ బడ్జెటును ఎక్కువ చేయాలని కోరుతూ ఉన్నాము. దీనికి 4 పైసలకే వస్తుంది. ఈ దేశంలో ఇంకా కలరా కంట్రోలు చేయలేకపోవడంటే ఆశ్చర్యకరం. ఈ సామాన్య రోగాలను తట్టుకోవడానికి గ్రామాలలో కమ్యూనిటీ హెల్తు వర్కర్సు అని పెట్టారు. అది జనతా హయాంలో శ్రీ రాజ్‌నారాయణగారు పెట్టారు. సంతోషం. కాని మంత్రిగారు ఏమి ఆలోచిస్తున్నారో, ఆఫీసర్సు ఏమి ఆలోచిస్తున్నారో కాని ఈ 50 రూపాయలకు కార్యకర్త ఎక్కడ దొరుకుతాడు గ్రామాలలో. ఆయనకు మనం ఏమి ట్రెయినింగు ఇస్తారు. ఏమి పరికరాలు ఉంటాయి, ఏ ఏ రోగాలకు మందులు ఇవ్వగలుగుతాడు ? మొన్న సమితి జనరల్ బాడీలో ఈ ఇష్యూ వచ్చింది. ఆయన ఏమి చేస్తాడు ? ఆయనకు ఎంత మెదడు ఉంది ? అతను ఈ హెల్తు ప్రోబ్లమ్సును తట్టుకోగలుగుతాడా ? అతను వేరే మందులు కనుక ఇస్తే రోగి చచ్చిపోతాడు. ఇతమిద్ధంగా లేని కార్యక్రమాలను ఎట్లాగ నడుపుతాడో అర్థం కావడంలేదు. ఆయన ఈ కార్యక్రమాలను ఎలాగ నడుపుతారో వివరంగా చెబితే బాగుంటుంది. నేను 2, 3 సంవత్సరాలనుంచి చూస్తున్నాను. 4 పైసల చొప్పునే మందులకు ఇస్తున్నారు. జిల్లా అధికారి డిఎమ్ఓ, సిఎమ్ అండ్ హెచ్ఓ పెట్టిన ఇండెంటు ప్రకారంగా మందులు రావు. మా తాలూకా డాక్టర్సు అనే చెబుతారు. మేము పెట్టే ఇండెంటు ఒకటి, దొరికే మందు ఒకటి. 5, 10 వేలు ఇండెంటు చేస్తే ఒక్కొక్కసారి 30 వేలకు పంపిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. మందుల కంపెనీవారు తమ ఇష్టం వచ్చిన మందులు డంప్‌చేసి పోతారు. డిఎమ్ఓ నుంచి సంతకం తీసుకుంటాడు. అది మంచి పద్ధతి కాదు. అక్కడ అవసరమైన మందులు ఇవ్వాలి. కరీంనగర్ జిల్లాలో

గాస్ట్రో ఎంటిరిడిన్ వచ్చింది. దానిని కంట్రోలు చేయడానికి కావలసిన మందులు లేవు. గతసంవత్సరం మంత్రిగారికి స్వయంగా వచ్చి ఇనస్పెక్షను చేయడం జరిగింది. నల్గొండ లో నీటిలో ఫ్లోరైడు ఉంది. అలాగే వరంగల్‌లో ఉన్నది. అక్కడ ఆ రోగాలను కంట్రోలు చేయడానికి కావలసిన మందులు ఎక్కువ కావాలి. అందుచేత ఆయా ప్రాంతాలనుబట్టి మందులు ఎలొకేట్ చేయాలి. మా దగ్గరకు ప్రజలు వచ్చారు. ఆ మందులు పంపిస్తాము అంటే అవి సరైన పద్ధతి రావు. మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కుష్ఠు రోగులు 3 లక్షల మంది ఉన్నారు. భారతదేశంలో మన రాష్ట్రంలో ఎక్కువమంది కుష్ఠు రోగులు ఉన్నారు. అదేవిధంగా ప్రపంచంలో భారతదేశంలో హెచ్చు. దీనికి 100% గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఇస్తున్నది. దాని కార్యక్రమాలకు ఎన్ ఎమ్.ఇ.స్‌ను అప్పాయింటు చేసుకోలేక పోయామంటే చాలా విచారకరం. 1974 లో ఎక్స్‌పర్టు రిపోర్టు ఒకటి వచ్చింది. కుష్ఠు రోగానికి ఏ మందు అయితే ఇస్తున్నారో అది పనిచేయదం లేదని వచ్చింది. ఆ విషయంలో మీరు ఏమి ఆలోచించారు ? ఫామిలీ ప్లానింగుకు పోతే ఏమి లేదు.

Our creation is only procreation.

1-00 P.M. (Mr. Deputy Speaker in the Chair)

ప్రొడక్షను ఈజ్ రీ ప్రొడక్షను. అదే కార్యక్రమం. ఫ్యామిలి ప్లానింగు ప్రోగ్రాం ఏదైతే ఉందో అది మిడిల్ క్లాసులో బాగా అమలు చేస్తున్నారు. కొన్ని లోయర్ క్లాసులలోకి అది సరిగా పోవడం లేదు. గవర్నమెంటు సర్వెంటు చేయించుకుంటే రెండు ఇన్‌క్రిమెంట్సు అని ఉంది. వ్యవసాయ కార్మికులకు, కూలిపని చేసే కార్మికులకు మీరు ఏమి ఇన్‌సెంటివ్స్ ఇస్తున్నారు? రాష్ట్రంలో ఇళ్ళ కార్యక్రమం పెట్టారు. పొలాలు పంచే కార్యక్రమం ఉంది. ఎవరైతే ఫ్యామిలి ప్లానింగు చేయించుకుంటారో వారికి మేము ఇవి ఇస్తామని విధంగా ఎందుకు ఇన్‌సెంటివ్స్ ప్రకటించరు ? మీరు అది చేయడం లేదు. మనకు ప్లాస్టిక్ సర్జరీలో మంచి డాక్టర్సు ఉన్నారు. దానికి మైక్రోస్కోప్ మొదలైన పరికరాలు కావాలి. అవి తెప్పించుకొనడంలో నష్టం ఏమీ ఉండదు. అందుచేత వాటిని తెప్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు జూనియర్ డాక్టర్సు ఒక కోరిక కోరారు. మాకు ప్రతి నెలకు 100 రు.లు ఎక్కువ కావాలని అన్నారు. మంత్రిగారు వాగ్దానం చేసారు.

He was kind enough to make a promise.

ఆ వాగ్దానం వాగ్దానంలాగే ఉండిపోతున్నది. మంత్రిగారి సమాధానంలో దానిని ప్రకటిసారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సీతారామయ్య (సుజాతా నగర్) :— వైద్య శాఖామాత్యులు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు చేయదలచు కున్నాను. గౌరవ సభ్యులు ప్రస్తావించినట్లు ప్లాస్టిక్ సర్జరీకి కావలసిన పరికరాలను తెప్పించుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. అది చాలా చిన్న పని. ఈనాడు వాహనాల రద్దీ కారణంగా ఎన్నో రోడ్డు ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. దానిలో వారు అవయవాలు పోగొట్టుకొంటున్నారు. వారు కష్టాలకు లోను అవుతున్నారు. ఈ చికిత్సా విధానం రాష్ట్రంలో లేనందువల్ల వారు ఎన్నో కష్టాలకు లోను అవుతున్నారు. స్టాఫ్ నర్సుల విషయం ప్రతి బడ్జెటు సమావేశంలోను ప్రస్తావించడం జరుగుతున్నది. కాని దానికి ఇంతవరకు పరిష్కారమార్గం అన్వేషించినట్లు కనిపించడంలేదు. దీనికి కొన్ని చట్టబద్ధమైన చిక్కులు ఉన్నాయి. ఉన్నప్పటికి దానిని అధిగమించడానికి కొన్ని సూచనలను డైరక్టరేటు సెక్రటేరియట్‌కు పంపించింది. ఆ విషయం మంత్రిగారికి కూడా తెలుసు. అయినా అది ఎందుకో ఎప్పటికప్పుడు వెనుకకు పోతున్నది. ఇంతవరకు ఎట్టి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగలేదు. చట్టబద్ధంగా ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఉన్న నర్సులను ఇక్కడికి తీసుకొని వచ్చి పని చేయించవచ్చు. నేరుగా కాకపోయినా అక్కడ ఎప్పాయింటుచేసి అక్కడినుండి ఇక్కడికి డ్రాఫ్ట్ చేయవచ్చును. అయినప్పటికి అది చేయకపోవడానికి కారణం ఏమిటో అర్థం కావడం లేదు. ఆంధ్రలో వెకన్సీలు వచ్చినప్పుడు, ఇక్కడ విద్యార్థులు దొరికినప్పుడు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి పంపించవచ్చుననే విధానం చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. హ్యాండీకాప్డ్, వృద్ధాప్యపు పెన్షన్లలో చాలా విచారకరమైన పరిస్థితి ఉంది. అది చాలా దురదృష్టం. ఈ రాష్ట్రానికి దుర్గతి పట్టిందో లేక డాక్టర్లను దుర్గతి పట్టిందో అర్థం కావడం లేదు. దిక్కులేక వృద్ధాప్యపు పెన్షను కోసం సర్టిఫికేటు నిమిత్తం వెళితే డాక్టర్లు రు.లు 5 అడిగి తీసుకుని పరిస్థితి ఉంటే దేశం ఎటు ప్రయాణిస్తున్నదో ఆలోచించండి. ఇది విచారకరమైన విషయం. గుంటూరు హాస్పిటలుకు ఒక హ్యాండికాప్డ్ పర్సను వెళ్లి నాకు సర్టిఫికేటు కావాలని అడిగి రు.లు 50 డిమాండు చేయడం జరిగింది. అదే వ్యక్తి ఆర్థోపెయిడిక్ హాస్పిటలుకు వచ్చి ఆ సర్టిఫికేట్ అడిగితే డబ్బు ఏమీ అడగకుండా ఆ సర్టిఫికేటు ఇచ్చారు. నేను ఆ డాక్టర్ను అభినందిస్తున్నాను. పేదలపట్ల ఈడిపార్టుమెంటు ఏవిధంగా ప్రవర్తిస్తున్నదీ అర్థం అవుతున్నది. కాబట్టి పేదలను పీడించే విధానం లేకుండా మంత్రిగారు తగిన శ్రద్ధ

తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విషయాన్ని తీవ్రంగా పరిగణించి తగిన చర్య తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రయిమరి హెల్తు సెంటర్సులో ఒక జాడ్యం తయారైంది. ఈ ప్రయిమరి హెల్తు సెంటర్సులో ఉన్న డాక్టర్సు దగ్గరలో ఉన్న పట్టణాలలో ప్రాక్టీసు పెట్టుకుంటున్నారు. ఆ హాస్పిటల్సులో ఉండకుండా, హెడ్ క్వార్టర్సులో ఉండకుండా టైముకు రాకుండా ఎక్కువ సెలవులు పెట్టి ప్రయిమరి హెల్తు సెంటర్సులో పని చేయకుండా అక్కడ వారు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా ప్రాక్టీసు చేసేవారిమీద హెల్తు సెంటర్సులో ఉండి హెడ్ క్వార్టర్సులో లేనివారిమీద కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. స్పెషలిటీసు, సూపర్ స్పెషయాలిటీసు ఇక్కడ పట్టణంలో కేంద్రీకృతం చేస్తున్నారు. ఇపపరకు గుండెజబ్బులు, కాన్సరు భాగ్యవంతులకు వస్తాయనే భ్రమ ఉండేది. అది ఇప్పుడు తొలగిపోయింది. బీదవారికి కూడా వస్తున్నాయి. కాబట్టి కనీసం గుంటూరులో కార్డియాలజీ యూనిట్ అయినా ఓపెన్ చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. సిద్దయ్య (చెరియాల) :— అధ్యక్షా, ఆరోగ్య వైద్య శాఖ మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ పద్దును హృదయ పూర్వకంగా బలపరుస్తూ తమ ద్వారా కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. గౌరవ సభ్యులు చాలామంచి మాట్లాడారు. ఇది ప్రజల యొక్క యోగక్షేమాలను చూసే విభాగం కనుక ఎవరు మాట్లాడినా మాకు ఒక హాస్పిటలు కావాలి, ఒక డాక్టరు కావాలి, నర్సులు తక్కువ ఉన్నారు అని చెప్పడం జరుగుతూ ఉన్నది. అసలు ఈ లోపం ఈ బడ్జెటులోఉంది. దీనికి పెద్ద మొత్తం ఎలాట్ చేస్తే ఇంకా కొన్ని హాస్పిటల్సును, డాక్టర్సును ఇచ్చే విధానంగా ఉంటుంది. కాబట్టి ఈ విభాగానికి పెద్ద మొత్తంలో డబ్బు కేటాయించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. కొన్ని సంవత్సరాల క్రిందట ఫ్యామిలీ ప్లానింగుకు పెద్ద ప్రచారం చేసారు. బాగానే అమలు జరిగింది. ఇప్పుడు పెద్దగా ప్రచారం లేకపోవడంవల్ల అది సరిగా అమలు కావడం లేదు. ప్రజలలో ఎలాగున్నా ముందు మనం కుటుంబనియంత్రణ పాటించవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, మీకు ఎంతమంది పిల్లలో నాకు తెలియదు. నాకు మాత్రం ఒక కొడుకు, ఒక బిడ్డ. నేను ఫ్యామిలి ప్లానింగును అమలు చేసాను. మొట్టమొదట శాసనసభ్యులు కాని మంత్రులు కాని ఉద్యోగస్తులు కాని ఆచరణలో పెడితే ప్రజలు వ్రేలుపెట్టి చూపించకుండా ఉండే పరిస్థితి ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు పుట్టిన బిడ్డను మనం బ్రతికించుకోలేకపోతున్నామనే గందరగోళం గ్రామాలలో ఉంది. ఏ మైసమ్మకో, ఎల్లమ్మకో మ్రొక్కుకుంటే పుట్టిన బిడ్డ బ్రతుకుతాడని అనుకొంటున్నారు. పుట్టిన బిడ్డలను ఈ ప్రభుత్వం బ్రతికిస్తుందనే నమ్మకం వారికి కలిగించాలి. దానికి భారత జనాభా ప్రోజక్టు అనేది కొన్ని కేంద్రాలలో పెట్టవచ్చు దానివల్ల సాధిస్తామని వారు సూచనప్రాయంగా పెట్టడం జరిగింది. అన్ని ప్రాంతాలలో

పెట్టి ఆ పేద ప్రజలకు నమ్మకం కలిగించవలసిన అవసరం ఉంది. నా చెరియాల నియోజకవర్గంలో రెండు పిహెచ్‌సిలు ఉన్నాయి. ఆ రెండింటిలో నలుగురు డాక్టర్లు ఉండాలి. కాని ఒక్క డాక్టరు కూడా లేరు. కారణం ఆ గ్రామాలలోకి ఎవరూ పోరు. వరంగల్‌కో లేక హైదరాబాద్‌కో ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయించమని మా దగ్గరకే వారు వస్తారు. ఈ విధంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలు ఉంటే బాగుండదు. గ్రామ ప్రాంతంలో నివసించే ప్రజలకు న్యాయం కలుగజేయాలి. కనుక మొట్టమొదట 5 సంవత్సరాలు పిహెచ్‌సిలో పనిచేసి వస్తే తప్ప అతను పట్టణ ప్రాంతాలలో పనిచేయడానికి వీలులేదనే నిబంధన ఎట్టి పరిస్థితులలోను సడలించకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. క్రొత్తగా ఏర్పడినటువంటి నా తాలూకా చెరియాలలో హస్పిటలులో ఆరు పడకలు మాత్రమే కావాలి.

శ్రీ ఎ మదన్‌మోహన్ :— చెరియాలలో 6 పడకల హాస్పిటల్ ఉన్నదని వారు చెబుతున్నారుగాని, వారి ప్రాంతంలో వర్ధన్నపేటలో 30 పడకల ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం కూడా ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది అనేది చెప్పలేదు.

శ్రీ జి. సిద్దయ్య :—నేను ఇంకా అక్కడిదాకా రాలేదు. అది ఇచ్చినందుకు మంత్రివర్యులకు నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెల్పుతున్నాను. చెరియాల 80 గ్రామాలకు కూడలి అక్కడ 30 పడకల ఆస్పత్రి కావాలని పేద ప్రజలు కాంక్షిస్తు న్నారు. ఈ ప్రభుత్వంమీద విశ్వాసంతో ఉన్నారు. కాబట్టి వారియొక్క డిమాండును అంగీకరించి 30 పడకల ఆస్పత్రి చేయవలసిందని మనవిచేసున్నాను. నర్సుల సమ్మె విరమించినందుకు సంతోషిస్తున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. బాగానేఉంది. నర్సులకు కావలసిన వసతులు అన్ని కల్పించవలసినటువంటి బాధ్యత వారియొక్క కోరికలను సానుభూతితో పరిశీలించి న్యాయం చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపైన ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. భారతీయ వైద్యంలో ఈ హోమియో హాస్పటల్సుకి ఒక నూరు హాస్పట ల్సుకు అయ్యే డబ్బును మంజూరు చేయాలని అన్ని ప్రాంతాలలో వాటిని ఏర్పాటు చేయాలని ఆ మందులపై ప్రజలకు నమ్మకం ఉంది. కాబట్టి వీటికి పెద్ద మొత్తాలలో నిధులను కేటాయించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. నారాయణస్వామి:—అధ్యక్షా, ఇప్పుడే మన మిత్రులు మాట్లాడినారు. ఆరో గ్యమే మహాభాగ్యమని. కాని ఆ మహాభాగ్యముఉంటేనేగాని సామాన్యుడికి ఆరోగ్యముదొరికే పరిస్థితి ఇప్పుడు ఆస్పత్రులలో కనబడడంలేదు. మా జిల్లా ఒకవైపు సముద్రము మరొక వైపు కొండలతో చాల అనారోగ్యంగా ఉంటుంది. అక్కడంతా మత్స్యకారులు ఉన్నారు. డబ్బులు ఇచ్చి ఆరోగ్యము పొందే పరిస్థితిలో లేరు. కొండల ప్రాంతంలో గిరిజనులు బలహీనవర్గాలు ఎక్కువఉన్నారు. మనం పట్టణ ప్రాంతంలో ఇస్తున్నటువంటి ఆరోగ్య అవకాశాలు పల్లెప్రాంతాలలో ఇవ్వడంలేదు. 1978 నుంచికూడా నేను ఇదేచెబుతున్నాను నౌగామ్ ప్రాంతంలో సరిఅయిన రోడ్డు రవాణా సౌకర్యాలు లేనిచోట అక్కడ 30 వేల

జనాభా ఉన్నటువంటి ప్రాంతంలో ఒక గవర్నమెంటు డిస్పెన్సరీ ఏర్పాటు చేయాలని నేను 1978 నుంచి చెబుతున్నాను. అక్కడంతా బలహీనవర్గాలవారు ఉన్నారు. వారికి ఎటువంటి అవకాశాలు లేవు. వారికి ఏదైనా అనారోగ్యము వచ్చినప్పుడు 10 కిలోమీటర్ల దూరము పోవలసిఉన్నది. వారిని ఒక లక్ష విరాళం ఒక బిల్డింగు ఎట్లాఉంటుందో కూడా తెలియనటువంటివారు. చిన్న గుడిసెలలో వారు నివసిస్తారు. అటువంటివారు కంట్రిబ్యూషన్ ఇవ్వలేరు. తరువాత నౌపడాలో 30 పడకల హాస్పటల్ కంట్రిబ్యూషన్ బేసిస్‌మీద 5 ఎకరాల భూమి కూడా వారు ఇస్తామన్నారు. 99 సంవత్సరాలకు లీజుకు ఇస్తామన్నారు. 79 లో మంత్రిగారు ఆర్డర్సు వేసినా దానికి తాలూకు ఎస్టిమేటు పంపించలేని స్థితిలో మన సెక్రటేరియట్ ఉన్నది. టెక్కలి తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఉన్న గవర్నమెంటు హాస్పటలు ఎప్పటిదో బ్రిటిషుకాలం నాటిది. ఇప్పటికి 8 పడకల హాస్పటలుగానే ఉంది. కాంపౌండువాలు కూడా లేదు. అక్కడ లేడి డాక్టర్లులేరు. అది బలహీన వర్గాలు నివసిస్తున్న ప్రాంతం. అలాగే సోంపేటలో 30 పడకల హాస్పటలు కనస్ట్రక్షన్ ప్రారంభించారు గాని పూర్తిచేయలేదు. ఎందుకనో ఆ కంట్రాక్టరు మాయమైపోయినాడు. ఇప్పుడు మరల పాత ఎస్టిమేట్సుతోనే టెండరు పిలిస్తే ఎవరూ ముందుకు రావడంలేదు. ఆ హాస్పటలు వెంటనే కంప్లీటు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. కోస్టలు ప్రాంతంలో గోవిందపురం సమితి డిస్పెన్సరి ఉన్నది. అక్కడ ఒక గవర్నమెంటు డిస్పెన్సరీ ఇవ్వమని కోరుతున్నాను. ఇక్కడ నీటి సదుపాయము తక్కువ. సంవత్సరానికి 8 మాసాలు నీరుండదు. రక్షిత మంచినీటి సరఫరా లేనందువల్ల ప్రజలకు అనేక జబ్బులు వస్తున్నాయి. వారికి కూడా హాస్పటలు సదుపాయము కలుగజేయాలని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సైదయ్య (గజ్వేలు) :— అధ్యక్షా, ఆరోగ్యమంత్రిగారు తెచ్చిన డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను. మా గజ్వేల్ తాలూకా మెదక్ జిల్లా నేను ఆగస్టు 15న పోయి చూస్తే అక్కడ ఆస్పత్రిలో మంచంమీద పక్కలేదు. అక్కడ పేదవారు కట్టుకోడానికి వస్త్రము లేకుండాకూడా దవాఖానాకి వస్తారు. జ్వరం వచ్చినవారికి కప్పుకునే వస్త్రం లేకపోతే బాగుండదు. అక్కడ ఎక్సరే ప్లాంటులేదు. దానిని 30 పడకల హాస్పటలు చేయాలని కోరుతున్నాను. అంతా పట్టణాలలోనే కాకుండా గ్రామాలకుకూడా మంచి దవాఖానాలు, మందులు సూదులు అవి పంపించాలి. హైదరాబాదులో అన్ని విధాల ఆరోగ్య సౌకర్యాలు ఉంటాయి. అక్కడికి రావాలంటే అందరికి కుదరదు. గ్రామాలలో కూడా అటువంటి అన్ని ఏర్పాట్లు చేయాలి, ఇప్పుడు అంతా మసాలవేసి పండించిన ధాన్యం తింటున్నాము. కాబట్టి అంధరికి బీమారు వస్తుంది. అందుచేత అందరికి వైద్య సదుపాయం కావాలి. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు హృదయపూర్వక నమస్కారం పెడుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

श्री गडड़न्ना । अध्यक्ष महोदय ।

मै आप के द्वारा हेल्थ डिमांड जो पेश हुए है उनकी दिल से ताईद करता हूं इसके साथ साथ इन्डीयन मेडिसन के डिमांड कि भी ताईद करता हूं । हेल्थ ड़िमांड पर बात करते हुए मुझे पूरा विश्वास है कि मंत्री जी जो प्रजा सेवक हैं और बोलड है कहां न कही से पैसा खीच कर लायेंगे । मंत्री जी अपने ड़िपार्टमेंट पर काफी हावी हैं और मुझे आत्म विश्वास है कि उन के जमाने मे हेल्थ ड़िपार्टमेंट का भला ही भला होगा । मुझे यहभी विश्वास है कि गांव में देहात के लोगों कि सेवा करने कि खातिर सेंट्रल गवर्नमेंट से ज्याद से ज्यादा पैसा लाएंगे । क्यों कि तन्द्रस्ती हजार नेमात है । बिमार लोगों कि सेवा करने की खातिर सेन्ट्रल गवर्नमेंट से पैसा लाने कि खातिर हमारे मदन मोहन साहेब से ज्यादा होशियार और कोई नही हो सकता । यह मेरा दावा है । इस लिहाज से मै उनको मूबारकबाद देता हूं कि उन के जमाने में यह डिपार्टमेंट फलेगा फूलेगा । और एसा होकर रहेगा भगवान कि दया से ।

अब में कुछ प्रपोजलस देना चाहता हूं । तालुखे के जो दवाखाने है उनका इन्तेजाम अच्छा करना चाहिए । खूदा करे दुश्मन भी बिमार न पडे लेकिन जब दौलत मंद लोग विमार पडते हैं वहलोग शहर प्रईवेट दवाखानों में आकर इलाज करवा सकते हैं । या अगर लखपती लोग है तो वह अमरिका जाकर इलाज करवा सकते हैं । लेकिन देहात मे बसने वाले किसानों और मजदूरों यह सहुलत हासिल नही है वह शहर आकर अपना इलाज नही करवा सकते । पैसा खरच नही कर सकते । उनके लिए बडी मुशकिल होती है । एसे लोग जो पार्वटी लाईल के अन्दर हैं अगर दवाखाने मे आएं तो उनके घर का चूल्हा भी सुलग नही सकता । वह लोग रोजाना चार पांच रुपये मजदूरी कमाते हैं उनकी तिमारदारी कौन कर सकता है । अगर देख भाल के बिवी दवाखाना आए तो फिर घर का घर भूका रहना पडता है । इस लिए तालूका लेवल पर दवाखानों मै जितनी सहुलत दिजाए अच्छा है । यह तो नही हो सकता कि हम एकदम सारे मूलक को जन्नत बनादे लेकिन बजेट मे जितनी भी गुन्जाईश हो वह पूरी कि पूरी खरच कि जाए । अपने तालूकों हास्पिटल के लिऐ अम्बूलेन्स का प्रपोजल रखा हैं यह अच्छी बात है । लेकिन खून पेशाब और पाएखाने के इम्तेहान काभी अच्छा

इन्तेजाम किया जाए। मेरा मतलब यह है कि आप से जहां तक हो सके तालूके के दवाखानों को जितना भी हो सके अच्छा बनाया जाए ताकि देहात के रहने वाले आप को दुवा दे सके। दूसरी बात यह है कि दवाखानों मेपानी का इन्तेजाम ठीक नही है। इसके अलावा लोगों के ठहरने का इन्तेजाम भी होना चाहिए। मेंरा तालूका बार्डर पर होने की वजह से लोग महाराष्ट्र के दवाखानों को जाते है। इस लिए एक माड्रन दवाखाना वहां होना चाहिए ताकि हम दूसरों के सामने इसको पेश कर सके यही मेरा सुझाव हैकि बार्डर तालूके में एक माडल दवाखाना बनाया जाए। लोचवार मेरी कांस्टिटिव का एक विल्लेज हैंवहां पर दवाखान कायम करने के लिए ४० हजार रुपये हमने दिऐ थे। अगर सरकारी बिल्डिग व भी हो तो किराए की बिल्डिग मै दवाखाना कायम करके एक डाक्ट् वहा दिया जाय तो ठीक होगा। महिलाओं कि तकलिफ के विषय मे यह कहूंगा कि मुझे नही मालूम कि यह सबजकट किस मंत्री के तहत आता है। हर गांव में लेड़िज को बहुत परेशानी उठानी पडती है। पैखाने न होने की वजह से उनको बडी मूशकिल पेश होती है। आजादी के ३५ साल के बाद भी देहात कि औरतों को यह इन्ते-जाम न किया जाए तो ऐसी आजादी किस काम कि। यह सबजेकट किस डिपार्टमेंट के तहत आता है मूझे मालूम नही क्या यह समाज कल्याण के तहत आता हैं या विमेंस वेलफेर के तहत आता हैं मगर मेरा सुझाओ यहकि देहातों में अथा टाईप के पैखाने औरतों के लिए बनाए जायें तो ठिक होगा।

एक और बात मै यह कहना चाहता हूं कि देहात के लोग मच्छरों कि वजह से बहुत परेशान हैं कभी कभी खाने में भी मच्छर आजाते हैं। हम तो मच्छरदान मे सोते है लेकिन हम को यह तकलीफ मालूम नही होती इस तकलीफ को दूर करने कि जल्द से कोशिश करनी चाहिऐ इतना कहते हुऐ मैं रुख्सत होता हूं।

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :— అధ్యక్షా. మనది ట్రాపికల్ కంట్రీ. అనేక రోగాలకు లోటు లేనటువంటిది. డబ్బుకు కూడా లోటుగా వుంది. ప్లాన్‌లో వచ్చిన డబ్బుకూడా తక్కువగా వుంది. ఇతర రాష్ట్రాలతోపోల్చి చూసిన చాలా తక్కువగావుంది. అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్న రకరకాల రోగాలు, మెదడు వాపు వ్యాధి నుండి అనేక రోగాలు మనము మనరాష్ట్రములో చూస్తున్నాము వీటిపై అవసరమైన రీసర్చ్ మనము చేస్తున్నామా అంటే లేదు. ఆయుర్వేద, హోమియో మరియు యునాని ఈ మూడింటికి ఒకే వైద్యశాస్త్రం అయినప్పటికి, ఇది మూడు భాగాలుఅయి, మూడు పారెలెల్‌లైన్స్‌పైన ఖండి నడుస్తున్నది. వీటిని విభజించడానికి వీలు లేనటువంటిది ఈ మూడింటిని క్రోడీకరించి, సరియైన పద్ధతిలో రీసర్చ్‌చేస్తేతప్ప, ప్రయోజనకరం కాదని నా ఉద్దేశము. డా. పేరాజుగారు విశాఖపట్టణములో పెద్ద వైద్యనిపుణులు. నాకు బాగాతెలుసు. ఆయన అలోపతిక్‌లో అనుభవమున్నవారు. ఆయన పిల్లలకు హోమియోపతి నుండి, ఆయుర్వేదము నుండి మందులు వాడేవారు. దేనికి ఏదివాడితే మంచిదో దీనిపై తగిన రీసర్చ్ చేయకపోతే, దేశంలో ముందుకు పోవడం కష్టమని నా అభిప్రాయం. గ్రామాలలో రకరకాల జబ్బులు వస్తున్నాయి. మనది టాప్‌హెవీగా వుంది. కొన్ని కొన్ని ముఖ్యమైన పట్టణకేంద్రాలలో మనము పెద్ద పెద్ద సూపర్‌స్పెషాలిటీస్‌ని పెట్టి, విపరీతమైన ఖర్చుచేస్తున్నాము. గ్రామాలలో చాలాతక్కువ ఖర్చుచేస్తున్నాము. మీరందరూ దీనిని అంగీకరిస్తారని అనుకుంటాను. కమ్యూనిటి హెల్త్‌వర్కర్స్, బేసిక్‌హెల్తువర్కర్స్, ఎ. ఎన్. ఎం వున్నారు. ఆయుర్వేదము క్రింద ఆర్. ఎం. ఎస్. రిజిష్టరు అయిన వారున్నారు. వీరందరికి గ్రామ లెవెల్‌లో ఇతరత్రా ఎక్కువగా ఖర్చు చేయకపోయినా, కావలసిన వైద్యసహాయం చేయడానికి గ్రామాలలో వీళ్ళందరికి తగిన ట్రయినింగ్ కొద్దిగా యిచ్చినచో, మనప్రజలకు రోజు రోజుకు వచ్చే రోగాలలో, దేనికి ఏ మందు యిస్తే బాగుంటుందో రిసర్చ్‌చేసి, వీటిని క్రోడీకరించి చేస్తే బాగుంటుంది. గ్రామాలలో 5 వేల మందికి ఒక అగ్జిలరి వర్కర్, ఏ బేసిక్‌వర్కరో అనండి, వీళ్ళందరికి ఒకేచోట ట్రెయినింగ్ యిచ్చి, తగిన పద్ధతిలో వైద్యసహాయం అందించడం మంచిది. వేరు వేరు పద్ధతులలో వీళ్ళందరిని పెట్టడం ఉపయోగము లేదని నా ఉద్దేశము. ఈ సూచనను అంగీకరించమని కోరుతున్నాను. సోషల్‌సర్వీసుపైన మనము చూపిస్తున్న శ్రద్ధచూస్తే, రోజు రోజుకు దిగజారిపోతున్నది. ఇది డబ్బువచ్చే డిపార్టుమెంట్‌కాదు. ఖర్చుచేసే డిపార్టుమెంట్. డబ్బు లేకపోతే అమెరికాలో ఏమి జరుగుచున్నదో అదే ఇక్కడ జరుగుతుంది. బాగా డబ్బున్నవారికి, కోటీశ్వరులకు, లక్షాధికారులకు మంచి ఆపరేషన్స్, హెల్తుసర్వీసెస్ ప్రయివేటు రంగములో జరుగుతాయి. మిగిలినవారికి లేదు. మనమీ రాష్ట్రములో కంట్రీబ్యూషన్ స్కీము క్రింద కొన్ని ఆసుపత్రులను స్టార్టుచేశాము. అన్ని జిల్లాల నుండి 1-30 p.m.

పూర్తిగా మేమే భరించకుండా, ప్రజలు కొంతభరించి, వాళ్ళే ఎక్విప్‌మెంట్, కొంతడబ్బు ఇస్తూ, ఇన్ని చేసినా, వచ్చేటటువంటి హాస్పిటల్స్ చాలా ఎక్కువ అయిపోయినాయి. మేము భరించలేమని అంటున్నారు. నా నియోజక వర్గములో ఒక హాస్పిటల్ వుంది. డాక్టరు సాగరుగారికి, మంత్రిగారికి దాగాతెలుసు. మేము బిల్డింగు యిచ్చాము, అవసర మైన జాగా, 5 వేలు డబ్బుయిచ్చాము. అయినప్పటికి, మగ, ఆడ డాక్టర్లను వేసేదానికి బదులుగా, ఒక మగ డాక్టరును వేశారు. కొద్దిరోజులుపోతే నర్సులనే ఆసుపత్రిని నడుప మంటారేమో. మన పొజిషన్ రోజు రోజుకు దిగజారిపోతున్నది. దీనివల్ల ప్రయోజనము లేదు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు పనిచేయవు. ప్రయివేటు రంగములోకి దిగిపోవాలి, వీటివల్ల ప్రయోజనము లేదనే గతికి మనము వస్తున్నాము. అవసరమైన కేటాయింపులుచేసి, గ్రామసీమల్లో, బాధ్యతతీసుకొని, ఎంతవీలైతే అంత ఎక్కువగా కేటాయింపులుచేసి, గ్రామసీమ ప్రజలకు వైద్య సదుపాయాల్ని అందించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి జి. ధనసూర్యవతి :— అధ్యక్షా, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు ఎలా వున్నాయంటే నేతిబీరకాయలో ఎంత నెయ్యివుందో, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో అంత ధర్మం వుంది. ఎవరికోసము ఈ ఆసుపత్రులు ? వున్నవారికే ఈ ఆసుపత్రులు. ముఖ్యంగా మెడిసిన్ ఎంట్రెన్స్‌లో స్త్రీలకు తగిన స్థానాలు యివ్వడం లేదు. మెడిసిన్‌లో స్త్రీలకు స్థానాలిస్తే, ఈ లేడి డాక్టర్లు, గ్రామసీమల్లో పేదవారికి సహాయపడతారు. లేడి డాక్టర్లు లేక, అనేకమంది పట్టణాలకు అనేక కష్టపరిస్థితులలో వెళ్ళవలసి వస్తున్నది. ఎక్కడయితే ప్రసూతి కేంద్రాలు నెలకొల్పుతారో, అక్కడ తప్పనిసరిగా లేడి డాక్టరును వేసితీరాలని మనవిచేస్తున్నాను. మగవారు కాన్పులు చేయరు. అందువల్ల లేడిడాక్టర్లు అవసరమని గట్టిగా చెబుతున్నాను. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా, పట్టణాలలో ఇ.ఎన్.టి. ఆసుపత్రి, ఆర్థోపెడిక్ ఆసుపత్రి, పండ్ల ఆసుపత్రి ఈ విధంగా వివిధ తరగతుల ఆసుపత్రులు వున్నాయి. కాని గ్రామాలలో వివిధ తరగతులకు చెందిన స్పెషలిస్టులు లేరు.

ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో న్యాయము జరగడం లేదు బ్లడ్ బ్యాంక్ పెట్టారు. బ్లడ్ బ్యాంక్‌లో బ్లడ్ వుందా? లేదు పేదవారికి సరియైన గ్రూపు బ్లడ్ లేక, చనిపోవలసి వస్తున్నది. బయట 200-300 రూపాయలుపెట్టి కొనవలసి వస్తున్నది; వున్నవాడు కొనగలడు. పేదవాడు ఎక్కడ నుండి కొనగలడు ? ఈ రకంగా పేదవాళ్లు బాధపడుతున్నారు.

ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో ఎ. బి. సి; పవుడర్, పి. పి. తప్ప, బడ్జెటు లేదని అంటున్నారు. డబ్బులిస్తె మందులు ఇస్తారు. లేకపోతే ప్రయివేటు ఆసుపత్రులలో చూపించుకో

మంటున్నారు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు ఎందుకు పెట్టారో అర్థము కావడంలేదు. నా నియోజక వర్గములోని చల్లపల్లిలో రేడీన్‌కు ఆసుపత్రి వుంది. ఆ ప్రసూతి కేంద్రానికి మచిలీపట్టణమునుండి రావాలంటే ముట్టముల్లి పట్టుకొని అక్కడకు రావాలి. చాలాకష్టము. ఆ ఆసుపత్రికి ఎటాచ్డ్ రూము కట్టారు. దానికి ఇన్‌స్ట్రుమెంట్స్ లేవు. ఎప్పటినుండో నేను చెబుతున్నాను. వాటిని తప్పనిసరిగా ప్రొవైడ్ చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. వుమెన్ మెడికల్ స్టూడెంట్స్‌కు హాస్టలు వసతి కల్పించాలి. తమరికి తెలుసు. ఈ రాష్ట్రములో స్త్రీ బయటకు వెళ్ళిందంటే తిరిగి ఇంటికి రావడం చాలాకష్టము. స్త్రీలపై ఎన్నో పరాభవాలు జరుగుచున్నాయి. కులభేదం లేకుండా స్త్రీలకు మెడిసిన్ చదివేవారికి హాస్టలు ఏర్పాటు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఓల్డుఏజ్ పెంక్షన్ విషయంలో మెడికల్ సర్టిఫికేటు కావాలంటున్నపుడు డాక్టర్ను అడిగితే సర్టిఫికేటు యివ్వడానికి 10 రూపాయలు అడుగుతున్నారు. అట్లాగ 100 మంది వెడితే 10 రూపాయల చొప్పున 1000 రూపాయలు డాక్టర్లు వసూలు చేసుకుంటున్నారు. ఓల్డుఏజ్‌లో ఉన్నవారు. బీదవారు యీ 10 రూపాయలు ఎక్కడనుంచి తెచ్చుకోగలరు? తరువాత యీ మెడికల్ డిపార్టుమెంటులో ఎస్.సి; ఎస్.టి; బి.సి. లకు రిజర్వేషన్స్ అనేవే పాటించడంలేదు. 30 సంవత్సరాలు సర్వీసు ఉన్నవారిని కూడా ఓవర్‌లుక్‌చేసి జూనియర్స్‌కు ప్రమోషన్స్ యిస్తున్నారు. మదన్‌మోహన్‌గారి హయాములో ఆపరీతి యిట్లాగ కొనసాగుతున్నది. అది జరగకుండా చూడాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. తరువాత ఫ్లామిలీ ప్లానింగు ఆపరేషన్ చేయించుకున్నవారికి 150 రూపాయలు పారితోషికం యిస్తున్నారు. కాని ఆ డబ్బు క్రింది లెవెల్ నుంచి పై లెవెల్ వరకూ ఉన్న ఉద్యోగస్తులు కాజేస్తున్నారు. తరువాత యీ గవర్నమెంటు ఆసుపత్రులలో సౌకర్యాలు లేకపోవడంవల్ల చాలామంది ప్రయివేటు హాస్పిటల్స్‌కు వెళ్లిపోతున్నారు. గవర్నమెంటు హాస్పిటల్సులో వైటింగు రూమ్స్ లేవు. పేషంట్లకు సదుపాయాలు లేవు. అన్ని సదుపాయాలు కలుగజేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. బి. తిరుమలయ్య (వికారాబాద్) :— అధ్యక్షా, మన వైద్యశాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్సును బలపరుస్తూ కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. మా వికారాబాదులో పోయిన సంవత్సరం ఒక దవాఖానా మంజూరు అయినది కాని అది యింతవరకూ ప్రారంభంకాలేదు. అందుకు మంత్రిగారు ఏ విధమైన చర్య తీసుకోలేదు. గోదాములలోపల యీ పేషంట్లను పెడుతున్నారు. ఆ గోదాముల నుండికూడా పేషంట్లను వారు ఖాళీ చేయిస్తున్నారు. ప్రక్కనే ఉన్న టి. బి. సానిటోరియంనుంచి కూడా రోగులు వికారాబాదు వస్తూవుంటారు. అందువల్ల వికారాబాదులో యీ సంవత్సరం అయినా ఆసుపత్రిని ప్రారంభించాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. దానికొరకు లక్ష

రూపాయలు కంట్రిబ్యూషన్ క్రింద రిజిస్ట్రారుగారి పేరుమీద జమచేయడంకూడా జరిగింది. కాబట్టి వెంటనే ఆ దవాఖానా తెరవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి:— మన స్టేటు బడ్జెటు మొత్తం తీసుకుంటే 1959 కోట్ల రూపాయలు వుంది. అందులో మెడికల్ పద్దు క్రింద 170 కోట్ల 79 లక్షల 39 వేల రూపాయలు వుంది. అంటే రాష్ట్ర బడ్జెటులో 8 శాతం మెడికల్‌కు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ 8 శాతం డబ్బులో మన రాష్ట్రంలోని సుమారు 5 కోట్ల మంది ప్రజలకు మెడికల్ డిపార్టుమెంటు సేవ చేయాలి. ప్రజల ఆరోగ్యం కాపాడుతూ ప్రజలను అభివృద్ధి లోకి తీసుకురావాలి. అంటే మొత్తం అంతా కూడా ఈ 8 శాతం డబ్బులో మీట్ కావడం సాధ్యం కాదు. మహారాష్ట్రలో చూసినట్లయితే మెడికల్ పద్దుమీద 25 శాతం, కేరళలో 20 శాతం మిగతా రాష్ట్రాలలో చూసినా మనకన్నా వారు వైద్యరంగంలో ఎక్కువ శాతం ప్రజలకు ఖర్చుపెడుతున్నారు. మన ఆరోగ్య మంత్రిగారు 10, 15 సంవత్సరాలనుంచి ఆరోగ్యశాఖమంత్రిగా కంటిన్యూ అవుతూ ఉన్నపుడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వైద్యరంగం బడ్జెటువిషయంలో వారు ఇంప్రూవ్ చేసి వుండాలి. తరువాత మన జాతీయ ఆదాయములో 500 కోట్ల రూపాయలు మెడికల్ రంగం ద్వారా విదేశాలకు ఎగుమతి చేసారు. దీనికి ఎవరు బాధ్యులు ? దీనికి ఆరోగ్యమంత్రిగారే బాధ్యతవహించవలసి వుంటుంది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వైద్యరంగంలో ప్రవీణులు, నిపుణులు ఎంతోమంది డాక్టర్లుగా విదేశాలకు పోయారు. దీనికి బాధ్యులు ఎవరు ? మన ఆదాయములో పెద్ద ఎత్తున విదేశాలకు డాక్టర్లరూపంలో పంపిస్తున్నారు. దీనికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజలు మన్నించరని చెబుతున్నాను. ఎందుకంటే మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌నుండి 300 మంది డాక్టర్లు విదేశాలకు పోయి ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్నారు. ఈ డాక్టర్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజల సొత్తు. ఒక ఎం.బి.బి.యస్. స్టూడెంటు డాక్టరు పూర్తిచేయటానికి ప్రభుత్వం కనీసం 40 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నది. అటువంటప్పుడు 200 మంది స్టూడెంట్సు డాక్టరు డిగ్రీ పొంది విదేశాలకు పోయారంటే ఎవరి ఆదాయము పోయిందో ఆలోచించా లని కోరుతున్నాను. ఈ విధంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ డబ్బు దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. దుబారా చేస్తున్నారు. అందువల్ల మంత్రులు యీ విషయంమీద ఒక్క నిముషం కూడా పదవిలో ఉండటానికి అర్హులుకారని చెబుతున్నాను. డాక్టర్లకు యిక్కడ ఉద్యోగావకాశాలు లేక వెళ్ళిపోయినారు. ఇది చాలా పెద్ద నష్టం. వారికి ఉద్యోగాలలో సీనియారిటీ, మెరిట్ అన్ని విషయాలలోను నిర్బంధాలు విధించారు. మన రాష్ట్రంలో 500 ఖాళీలు నింప కుండా అట్లాగే వుంచారు. ఆ మేరకు ప్రజల అవసరాలు తీరనట్లుగానే భావించాలికదా. 800 ఖాళీలే వున్నాయి, మీరు అతిశయోక్తులు చెబుతున్నారు అనవచ్చు. మన ప్రజల అవసరాలు తీర్చటానికి 1000 పోస్టులయినా మనకు అవసరం వుందని చెబుతున్నాను.

నాలుగయిదు వందలున్నవి 1977లోని ఖాళీలు. ఎందుకు ఖాళీలను అట్లాగే వుంచారు. సెలక్షను ప్రారంభించారు. తరువాత కష్టపడి పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషన్‌కు యిచ్చారు. వారు ప్రారంభించారు. ఆ లిస్టు ఎన్నిరోజులకు తయారవుతుందో అర్థం కావడం లేదు. అవి మరల మంత్రిగారి వద్దకు రావాలి, కేబినేట్‌కు వెళ్ళాలి, మరల అవకతవకలు జరుగ వచ్చు. నెంబర్లు మారవచ్చు.

Sri A. Madan Mohan :— Sir, I have shown highest toleration for his indulgence into things which are not existing and not warranted basically. Secondly, he is saying about me, I have been the Health Minister for over fifteen years which is well-known to people and public and you. Apart from that, for him to say or cast aspersion on Public Service Commission which is supposed to be sacrosanct and supposed to be an independent body is not fair. I really sympathise his intelligence which is proverbial. Once the list is finalised the Government, much more the Minister has hardly anything to say. In fact, the Minister does not have any say in the matter.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :— నేను సర్వీసు కమీషన్‌ను విమర్శించ లేదు. వారు అపార్థం చేసుకున్నారు. వారు సెలెక్టుచేసి పంపుతారు. వెంటనే శాంక్షను చేసి పంపటానికి ఎన్నో అవకతవకలు జరుగుతాయని చెప్పాను. వారు వేరే అర్థం చేసుకుంటు న్నారు. 15 సంవత్సరాలు మంత్రిగా ఉన్నానా అంటున్నారు. మధ్యలో పది సంవత్స రాలు గ్యాప్ అయినది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్— పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషను పంపిన లిస్టు విషయమై వారు చెప్పింది కరక్టే అయినా పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషను గురించి ఇక్కడ సభ్యులు మాట్లాడరాదని చెప్పడం సరియైనది కాదు. మన రూల్సులో అటువంటి నిబంధన ఏదీ లేదు. నిజానికి పబ్లికు సర్వీసు కమీషనుగురించి అనేకమైన భావాలు ప్రజలలో వస్తున్నాయి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— జడ్జీలు, సర్వీసు కమిషను వీటిని చర్చించడం రాజ్యాంగంగా ఏర్పడిన వ్యవస్థలు కనుక మంచిది కాదని—

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— జడ్జీల విషయంవేరు, పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషను వేరు. There is a body to look after the Judges. But in the case of Public Service Commission, no such body is there. And if we are also restrained from speaking about the Commission,....

Mr. Deputy Speaker : — I am not refraining. But, what I mean is the Members might speak when the Demand is there and is being discussed.

Sri K. Govinda Rao :—What is sacrosanct in this country Sir, tell me?

Sri A. Madan Mohan : — I do not know whether he will find an answer for him and his party.

Sri K. Govinda Rao :— We have already got the answer.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్‌రెడ్డి :—అన్ని పరిస్థితులు సూచనలే చేస్తున్నాను, మంత్రి గారు చేసినా చేయకపోయినా ప్రజలకైనా ఎప్పటికీ వారి సదా మీ ద్వారా. 1978 నుంచి ఖాళీలను భర్తీచేయకుండా అట్లాగే వుంచారు. ఇటువంటి లోపాలవల్లవచ్చినఫలితాలకుబాధ్యత ఎవరువహించాలి? 7-8 సంవత్సరాలుగా 400మంది డాక్టర్లను నియమించకుండా ప్రజల ఆరోగ్యానికి నష్టం కలిగించినందుకు మూల్యం ఎవరు చెల్లించాలి? మొత్తంలెక్కవేస్తే, 20 కోట్లు అవుతుంది. దీనికి బాధ్యులెవరో వారు చెల్లించాలి. మంత్రిగారు చెల్లిస్తారా? ఈనాడు మనకు కొన్ని టీచింగ్ హాస్పిటల్స్ ఉన్నాయి. జనరల్ హాస్పిటల్స్ వున్నాయి. సూపర్ స్పెషాలిటీలున్నాయి. జిల్లాలలో హెడ్‌క్వార్టర్సుహాస్పిటల్స్ వున్నాయి. వీటిలో పరిస్థితులు ఎట్లా వున్నాయి? మంత్రిగారు వెళ్ళి వాటిని ఎప్పుడైనా చూచివచ్చారా? అక్కడ మందులు ఎట్లా ఉన్నాయి? రోగుల పరిస్థితిఏమిటి? ఆయన తను ఈ శాఖ మంత్రిగా ఏ జనరల్ హాస్పిటల్‌నైనా ఎప్పుడైనా దర్శించారా? సమాధానంలో మంత్రిగారు చెప్పాలి. నేడు మందులధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయి. నిత్య అవసరవస్తువుల ధరలు పెరిగాయి. మందుల ధరలు పెరుగుతున్నాయి. ఇప్పటికి 75 పైసల చొప్పున మందుల కోసం యిస్తున్నారు. ఔట్ పేషెంటుకు 75 పైసలు. డైట్‌కు రు. 3-55 లు, ఏబి హాస్పిటలులో డైట్‌కు రు. 5-00 లు—ఈ రకమైన రేట్లు ప్రస్తుతం వున్న పరిస్థితులలో సరిపోతాయా అని అడుగుతున్నాను. దానితో పుష్టికరమైన ఆహారం రోగికి యివ్వగలుగుతారా అని అడుగుతున్నాను. ఈనాడు పుష్టికరమైన ఆహారం ప్రతి రోగికి కావాలంటే రు. 10 లయినా అవసరమై ఉంది. పుష్టికరమైన ఆహారం యివ్వకుండా రోగులను వేల సంఖ్యలో పెట్టి మేము చికిత్స చేస్తున్నాం, ఉచితంగా మందులు యిస్తున్నాం, డైట్ యిస్తున్నాం అని బూటకపు ప్రచారాలు చేస్తే ప్రజలు నమ్మరని మనవి చేస్తున్నాను, దీనిని పెంచే ప్రయత్నం చేయాలి. మందుల ధరలు పెరిగినందున మందులకై ఇచ్చేది పెంచాలని కోరుతున్నాను. కల్తీ మందులను చెక్ చేయడమే లేదు. వాటిని అరికట్టే చర్యలే లేవు. ఏవో కమిటీలు వేసాం, సూపర్విజన్ ఉంది అంటున్నారు. ఇందులో లక్షలు దుర్వినియోగం అవుతున్నాయి. కొన్ని ప్రత్యేకమైన మందులు హాస్పిటలు

సూపరింటెండెంటుపై ఆధారపడి కొనసాగుతుంది. నేను వ్యక్తిగతంగా చెప్పదలచు కోలేదు కాని దీనిపై చాలా చెక్ అవసరం. చాలా దుర్వినియోగం ప్రస్తుతంజరుగుతోంది. ఎ స్పెషల్ వారికి మనం జీతాలు చెల్లించవలసి వుంది. ఎందుకు చెల్లించలేదు? అది పబ్లిక్ రంగంలోని పరిశ్రమ ఈనాడు డాక్టర్ల గురించి చెప్పవలసి వుంది. పెంగాజలో రాజాషా హాషా అని వుండేవారు [illegible] పరిపాలనలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగులను దబాయించేవారు. వారికి సంబంధించిన కథ మంత్రిగారికి తెలిసే వుంటుంది. ఒక తహసిల్దారును దబాయింపులు చేసేవారు పంజాబ్ దర్బారులో జరిగింది. ఒక [illegible] ఒక టెక్నిక్ ఆలోచించాడు. ఆయనకు [illegible] తీసుకుని గుర్రం [illegible] వెనకకే ముఖం పెట్టుకుని [illegible] నేను పోతుంటే మీరు ఆర్డరు వస్తుంది [illegible] దానికోసం కూర్చున్నాను [illegible] ఇక్కడ తబాయింపులు [illegible] ఉన్నా డాక్టరు [illegible] పోరాడు కుటుంబ నియంత్రణ అనేది ముఖ్యమైనది. జనం పెరిగి పోతున్నారు దీనిని అరికట్టే మార్గం [illegible] లేదు పిల్లలు [illegible] చేస్తేనే కుటుంబ నియంత్రణ అవుతుంది అనుకుంటే [illegible] లేదు [illegible] సం లేదు నేను టూర్ జర్మనీ దర్శించను [illegible] అక్కడి ప్రభుత్వం పిల్లలను కనం [illegible] ఎక్కువమందిని కంటే ఎక్కువ రాయితీలు ఇస్తామని ప్రకటిస్తే
అది వర్తిస్తుందా అంటే వర్తించదు మాకు [illegible] కొన్ని [illegible] రాయితీలు యిస్తే కుటుంబ నియంత్రణ అమలు జరిగే అవకాశం ఉందని అనుకుంటాను. పేదవారికి ఏదయినా అవసరమైన మెరకు వడ్డీ లేకుండా అప్పు యిప్పించండి ఒక పిల్ల లేక పిల్లవాడు ఉన్నవారికి వడ్డీ లేకుండా [illegible] పిల్లలున్న వారికి కొంచెం తక్కువ వడ్డీకి ఇప్పించండి అట్లాగే వడ్డీ పెంచుకుంటూ పోదాం. కుటుంబ నియంత్రణ పాటించాలనే ఆలోచన వస్తుంది జనంలో ఇటువంటి రాయితీలు [illegible] అవసరం వుంది నేను చేసేది నాలుగైదు సూచనలున్నాయి— గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉండే పిహెచ్‌సి లలో 30 పడకలు ఉండేట్లు పెంచడం అవసరం. తాలూకా కేంద్రాలలోవుండే హాస్పిటల్సును 50 పడకలు ఉండేట్లు పెంచండి జిల్లా కేంద్రాలలో [illegible] పడకలను డబుల్ చేయాలి ఐదు వేల జనాభా వున్న ప్రతి గ్రామంలోను డిస్పెన్సరీ పెట్టాలి. దీనికి అనుగుణంగా డాక్టర్లను ఇతర సిబ్బందిని ఎపాయింట్ చేయాలి. ఇందుకు కావలసిన అవసరపు నిధులకై మంత్రిగారు ప్రయత్నం ప్రారంభించిన నాడు మేము కూడా బయటనుండి అందుకై పోరాటం ప్రారంభిస్తాం. ఇటువంటిది జరగదని నాకూ తెలుసు. ఆ పోరాటం చేసిననాడు ఆయన అక్కడ మంత్రిగా ఉండడు. తెల్లవారేసరికి ఆయన డిజప్పియర్ కావలసివస్తుంది. అందుకు కావలసిన ధైర్యం, త్యాగం ఆ [illegible] ఉండా

లని కోరుతూ ఈ బడ్జెటు అంచనాలను నేను సూచించిన రీతిగా మార్చాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్:—అధ్యక్షా, విఠల్ రెడ్డిగారికి తెలియని విషయం కాదు. ఎన్నికలు దగ్గరలోనే ఉన్నాయి. వారి ధైర్యం మాధుర్యం తెలుసుకోవచ్చు. గౌరవ సభ్యులు చాలా మంది నిర్మాణాత్మకమైన సలహాలు చాలా ఇచ్చారు. అక్కడా ఇక్కడా కొన్ని ప్రత్యేకమైన పొరపాట్లలో అవకతవకలున్నాయనే విషయం ఉద్దేశ పూర్వకంగా విమర్శించారని నేను అనుకోడం లేదు. సదుద్దేశంతో సలహాలు చెప్పి విమర్శలు చేసారని నేను అనుకుంటున్నాను. అందుకు వారికి అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. స్పష్టంగా తెలుపుతున్నాను విఠలరెడ్డి గారి సలహాలు మంచి... మంచి సలహాలు స్వతహాగా వచ్చినవి, ఒకటి రెండు ఎవరో చెప్పి పంపినట్లు ఉంది. ఉదాహరణకు ఒక విద్యార్థిపై 40 లక్షలు ఖర్చు చేస్తారని చెప్పడం జరిగింది. అది ఎవరో చెప్పినట్లు ఉంది. విఠలరెడ్డి గారు మా జిల్లావాడు, అమాయకుడు.

సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :- ప్రాథమిక పాఠశాల నుండి డాక్టరు అయ్యే వరకు లెక్కవేయండి. అమాయకత్వం ఎవరిదో తెలుస్తుంది.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ :— సరే - చాలా విషయాలు చెప్పారు. రాష్ట్ర విద్యాశాఖపై ఏ ఖర్చులు చేస్తున్నామో అది చాలా తక్కువ మొత్తం అనడంతో ఎవరికి అనుమానం అక్కరలేదు. అట్లా అంటే మేము కూడా టచీగా ఫీల్ కావడం లేదు. 1978 లగాయితు నేను ఈ పోర్టుఫోలియో చేపట్టిన తరువాత ఎప్పుడెప్పుడు ఉన్న ముఖ్యమంత్రులతో ఈ విషయమై పోట్లాడడమే కాకుండా చాలా వరకు వారితో పోరాడడం జరిగింది

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— ఫలితం శూన్యం.

శ్రీ ఎ మదనమోహన్ :— ఫలితం శూన్యం కాదు. కొద్దిగా ఓపిక ఉంటే ఫలితాలు విషయం కూడా సంతోషిస్తారని నేను అనుకుంటాను. కేంద్ర ప్రభుత్వంలో సెంట్రల్ కౌన్సిలులో మా ఇబ్బందులు చెప్పడం జరిగింది. అందరు ముఖ్యమంత్రుల సదభిప్రాయంతో వారికి ఉన్న పరిస్థితులలో కొంతలో కొంత ఈ ఎక్సర్ సైజ్ చేయడం, ఆర్థిక మంత్రి గారికి ఫైనాన్సు సెక్రటరీకి చెప్పడం జరిగింది.

బాగా తెలుసు గౌరవ సభ్యులకు, మరల చెప్పే అవసరం లేదనుకొంటాను. వారి జ్ఞాపకార్థము చెప్పడం అవసరమని చెబుతున్నాను ప్లానింగ్ ప్రయారిటీస్. మనది వ్యవసాయ రాష్ట్రము. వ్యవసాయంమీద, నీటి పారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి మీద మేజర్ అమౌంట్స్

ఫ్రెండ్ చేయడానికి ప్రయారిటీస్ వున్నాయి. అవి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసేది కాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వము ప్లానింగ్ కమీషన్ ద్వారా ప్లాన్ టార్గెట్స్ ఫిక్స్ చేయడం జరుగు తుంది. ఏ ముఖ్యమంత్రిగాని, ఆర్థికమంత్రి గాని చిన్నచూపు చూస్తున్నారనేది కాదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :— ప్లానింగ్ కమిషన్ ద్వారా మనకు కేటాయింపు అయిన డబ్బులో ప్రయారిటీస్ నిర్ణయించే విషయం బాగానే వుంది. వ్యవసాయానికి, నీటి పారు దల విద్యుచ్ఛక్తి ప్రయారిటీగా పెట్టుకొంటున్నాము. ఆరోగ్యముకొరకు ప్రత్యేకముగా కేటాయించే బడ్జెటు మిగతా రాష్ట్రాలకన్న దామాషా ప్రకారము చూస్తే తక్కువ వస్తున్న దనే వదంతి వుంది.

శ్రీ ఎ మదనమోహన్ :— తక్కువ వస్తున్నదనేది వాస్తవం. వేరే వారికి ఈ ప్రయారిటీస్ లేవు. తమిళనాడుకి అగ్రికల్చర్ సెక్టారుమీద. పవర్ సెక్టారు మీద ప్రయారిటీస్ లేవు. అందువల్ల ప్రతి స్టేటుకు వారి అవసరాలనుబట్టి ప్రయారిటీస్ ఫిక్స్ చేస్తారు. సంతోషకరమైన విషయము ఏమంటే మొన్న జరిగిన సెంట్రల్ కౌన్సిల్ మీటింగులో నేను జనరల్ చర్చలలో పాల్గొనడమే కాకుండా వర్కింగ్ గ్రూప్ ఛైర్మన్‌గా వున్నాను. **Which is supposed to deal with the national health i.e., health and medical services for the whole country and I was asked to initiate discussions.** దీనిని కోర్ సెక్టారులో ఇన్‌క్లూడ్ చేయాలని వాదించడం జరిగింది. **In the Council meeting this was reiterated.**

ఈసారి రియిటరేట్ చేయడం జరిగింది. హెల్త్ అండ్ మెడికల్‌ని కోర్ సెక్టారులో ఇన్‌క్లూడ్ చేయాలని హెల్త్ కౌన్సిల్‌వారు రికమెండ్ చేశారు. అప్పుడే దీని ప్రాముఖ్యం పెరుగు తాయని చెప్పారు దానిని కేంద్రప్రభుత్వం ఒప్పుకోవడం జరిగింది. మొన్న జరిగిన కాబినెట్ మీటింగులో ఇదే విషయాన్ని వాదించినపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆర్థికమంత్రిగారు నేను భూతిని తెప్పడమేకాక ఒత్తిడితో ఎక్సర్‌సైజ్ చేసి కొన్ని వనరులనుసేకరించి ఎక్కువ ఇవ్వాలనే ఆలోచన చేయడం జరిగింది. ఆర్థికమంత్రిగారు ఇదివరకు నాతో సంప్రతింపులు చేశారు. రూరల్ సైడన ఏ దామాషా ప్రకారం చేయాలని ఆకృతి చూపిస్తున్నామో ఆదే దిశను చూపిస్తున్నామో దానికి ఒక రూపకల్పన చేసి అమలుచేయడానికి తగిన వనరులు లేవనే బాధతో ఈ ఎక్సర్‌సైజ్ చేయడం జరిగింది ఆర్థికమంత్రి కోన ప్రభాకరరావు గారు, ముఖ్యమంత్రి భవనం వెంకట్రాం గారు నేనిచ్చిన ప్రతిపాదనలను అంగీకరించి

టమే కాక సప్లిమెంటరీ బడ్జెటు వచ్చేవరకు వెనక్కి పెట్టి పోస్ట్‌పోన్ చేసి ఈ సంవత్సరమే కాకుండా వచ్చే 4, 5 సంవత్సరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పెద్ద ఎత్తున without waiting for the priorities to be changed by Planning Commission or Government of India within the State.

ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ చేసి, శక్తివంతము చేసి ప్రత్యేకముగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వైద్య ఆరోగ్య సదుపాయాలను సమకూర్చటానికి ఎక్కువ మొత్తంలో డబ్బు కేటాయించాలని నిర్ణయానికి రావడం జరిగింది. ఈ శాసనసభా రాజ్యంలో గాని, తరువాత ఏమైనా కాని గౌరవ సభ్యులను కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకొని వారిద్వారా సూపర్ ప్రణాళికను పూర్తిగా కాన్ఫిడెన్సులోకి తీసుకొని వారికి సంతోషము, ఉత్సాహము విశ్వాసము కలిగే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. గౌరవ సభ్యులు సందానిగారు చెబుతూ బోధన్ తాలూకాలో డాక్టర్ల ప్రవర్తన బాగా లేదని అన్నారు. కొంతమంది ఇండివిడ్యువల్ డాక్టర్స్‌ని బట్టి మొత్తము డిపార్టుమెంటును దూషించటం సబబైన విషయం కాదు. అటువంటి ఇన్సిడెంట్స్ ఉంటే విచారణ చేసి అవసరమైన చర్య తీసుకొనడం జరుగుతుంది.

శ్రీ గులాం సందాని :— ఇండివిడ్యువల్ కేసు నేను చెప్పలేదు. ఒక ఉదాహరణ యిచ్చాను. A death took place.

Sri A. Madan Mohan :— Wherever there are some cases of callousness on the part of Doctors, proper action will be taken against them.

Sri Gulam Sandani :— I have spoken of an individual case. A lady died.

Sri A. Madan Mohan :— It is a matter of detail. If you want to go into detail, please write to me. About 22 hon. members participated in the discussion. I have taken all the details. I am trying to spell out the salient features of this department and the Government has in its mind. గౌరవ సభ్యులు వెంకట్రామయ్యగారు చక్కని సలహాను యిచ్చారు, కార్డియాలజీని స్టైస్‌గైన్ చేయాలని చెప్పారు. నిజామ్ ఆర్థోపెడిక్ హాస్పిటల్‌లో కార్డియాలజీ, కార్డియో థొరాసిక్ సర్జరీ న్యూరాలజీ, న్యూరో సర్జరీ, ఆర్థోపెడిక్ ఈ 5 సూపర్ స్పెషాలిటీస్‌ని స్టైస్‌గైన్ చేస్తూ